

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Řešené příklady z finančního účetnictví

Eva Hýblová

Brno 2016

Autorka:
Ing. Eva Hýblová, Ph.D.

Lektorovala:
Ing. Milana Otrusinová

© Eva Hýblová, 2016

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 BILANCOVÁNÍ MAJETKU A ZDROJŮ	9
1.1 Opakování teorie	9
1.2 Řešený příklad – Založení firmy.....	10
1.3 Příklady k procvičování	13
1.4 Test.....	21
2 ÚČET, SOUSTAVA ÚČTŮ	24
2.1 Opakování teorie	24
2.2 Řešený příklad – Počáteční a konečný stav účtu, přírůstky a úbytky	25
2.3 Příklady k procvičování	27
2.4 Test.....	31
3 ROZPIS ROZVAHY DO SOUSTAVY ÚČTŮ.....	33
3.1 Opakování teorie	33
3.2 Řešený příklad – Rozpis rozvahy do soustavy účtů.....	33
3.3 Příklady k procvičování	34
3.4 Test.....	36
4 NÁKLADY, VÝNOSY, VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	38
4.1 Opakování teorie	38
4.2 Řešený příklad – Účtování nákladů a výnosů	40
4.3 Příklady k procvičování	41
4.4 Test.....	45
5 UZAVÍRÁNÍ ÚČTŮ	47
5.1 Opakování teorie	47
5.2 Řešený příklad – Otvírání a uzavírání účtů.....	48
5.3 Příklady k procvičování	49
5.4 Test.....	64
6 KONTROLNÍ SYSTÉM ÚČETNICTVÍ.....	66
6.1 Opakování teorie	66
6.2 Řešený příklad – Sestavení předvahy	66
6.3 Příklady k procvičování	68
6.4 Test.....	70
7 KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK.....	71
7.1 Opakování teorie	71
7.2 Řešený příklad – Peníze na cestě.....	72
7.3 Příklady k procvičování	73
7.4 Test.....	81

8 ZÁSoby	84
8.1 Opakování teorie	84
8.2 Řešený příklad – Účtování o zásobách způsobem A a B	85
8.3 Příklady k procvičování	89
8.4 Test	107
9 DLOUHODOBÝ MAJETEK.....	110
9.1 Opakování teorie	110
9.2 Řešený příklad – Pořízení dlouhodobého majetku	111
9.3 Příklady k procvičování	114
9.4 Test	125
10 ZÚČTOVACÍ VZTAHY	127
10.1 Opakování teorie	127
10.2 Řešený příklad – Účtování plátce DPH.....	127
10.3 Příklady k procvičování	129
10.4 Test	149
11 VLASTNÍ KAPITÁL A DLOUHODOBÉ CIZÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ	152
11.1 Opakování teorie	152
11.2 Řešený příklad - Tvorba a zúčtování rezerv	152
11.3 Příklady k procvičování	156
11.4 Test	162
12 ÚČETNÍ UZÁVĚRKA A ZÁVĚRKA	163
12.1 Opakování teorie	163
12.2 Řešený příklad – Účetní uzávěrka	163
12.3 Příklady k procvičování	164
12.4 Test	172
PŘÍLOHA 1 - SMĚRNÁ ÚČTOVÁ OSNOVA.....	174
PŘÍLOHA 2 – VZOROVÝ ÚČTOVÝ ROZVRH	175
PŘÍLOHA 3 - USPOŘÁDÁNÍ A OZNAČOVÁNÍ POLOŽEK ROZVAHY	180
PŘÍLOHA 4 - USPOŘÁDÁNÍ A OZNAČOVÁNÍ POLOŽEK VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY - DRUHOVÉ ČLENĚNÍ.....	181
SEZNAM LITERATURY.....	182

Seznam příkladů

Příklad 1.3.1- Klasifikace majetku a zdrojů financování	13
Příklad 1.3.2 – Vliv operací na rozvahu	14
Příklad 1.3.3 – Sestavení rozvahy	15
Příklad 1.3.4 – Založení podniku	16
Příklad 2.3.1 – Zobrazení položek na aktivním účtu	27
Příklad 2.3.2 – Zobrazení položek na pasivním účtu	28
Příklad 2.3.3 – Zobrazení položek na účtu Pokladna	28
Příklad 2.3.4 – Zobrazení položek na účtu Dodavatelé	29
Příklad 2.3.5 – Zásada podvojnosti a souvztáhnosti	30
Příklad 3.3.1 – Rozepsání rozvahy do soustavy účtů	34
Příklad 4.3.1 – Rozpoznání nákladů a výnosů	41
Příklad 4.3.2 – Členění nákladů podle účelu a podle druhů	43
Příklad 4.3.3 – Účtování nákladů a výnosů	43
Příklad 5.3.1 – Účtování na rozvahových, výsledkových a závěrkových účtech	49
Příklad 5.3.2 – Účtování na rozvahových, výsledkových a závěrkových účtech	55
Příklad 5.3.3 – Účtování na rozvahových, výsledkových a závěrkových účtech	59
Příklad 6.3.1 – Sestavení předvahy	68
Příklad 7.3.1 – Účtování příjmů a výdajů v pokladně	73
Příklad 7.3.2 – Vliv operací na aktiva, cizí zdroje, náklady, výnosy	75
Příklad 7.3.3 – Účtování v pokladně a na bankovním účtu	76
Příklad 7.3.4 – Nákup a prodej krátkodobých cenných papírů	78
Příklad 7.3.5 – Emitované dluhopisy	79
Příklad 7.3.6 – Ocenění finančního majetku k rozvahovému dni	80
Příklad 7.3.7 – Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku	80
Příklad 8.3.1 – Nákup a prodej materiálu – způsob A	89
Příklad 8.3.2 – Nákup a prodej materiálu – způsob B	91
Příklad 8.3.3 – Operace související s koncem účetního období	94
Příklad 8.3.4 – Nákup a prodej zboží – způsob A	95
Příklad 8.3.5 – Nákup a prodej zboží – způsob B	99
Příklad 8.3.6 – Inventarizace zásob	103
Příklad 8.3.7 – Vlastní výrobky	103
Příklad 8.3.8 – Opravné položky k zásobám	106
Příklad 9.3.1 – Nákup dlouhodobého majetku	114
Příklad 9.3.2 – Pořízení dlouhodobého majetku ve vlastní režii	116
Příklad 9.3.3 – Prodej dlouhodobého majetku	120
Příklad 9.3.4 – Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	122
Příklad 10.3.1 – Závazky a pohledávky z obchodních vztahů	129
Příklad 10.3.2 – Zúčtování se zaměstnanci	134
Příklad 10.3.3 – Nákup zboží, plátce DPH	135
Příklad 11.3.4 – Prodej zboží, plátce DPH	136
Příklad 10.3.5 – Závazky a pohledávky plátce DPH	136
Příklad 10.3.6 – Směnky k inkasu	142
Příklad 10.3.7 – Eskont směnky bance	143
Příklad 10.3.8 – Směnky k úhradě	143
Příklad 10.3.9 – Časové rozlišení aktiv, náklady příštích období	144
Příklad 10.3.10 – Časové rozlišení aktiv, příjmy příštích období	146
Příklad 10.3.11 – Časové rozlišení pasiv, výdaje příštích období	147
Příklad 10.3.12 – Časové rozlišení pasiv, výnosy příštích období	148

Příklad 11.3.1 – Založení veřejné obchodní společnosti	156
Příklad 11.3.2 – Založení komanditní společnosti	157
Příklad 11.3.3 – Založení společnosti s ručením omezeným	157
Příklad 11.3.4 – Založení akciové společnosti	158
Příklad 11.3.5 – Účtování rezerv	158
Příklad 11.3.6 – Rozdělení výsledku hospodaření	161
Příklad 12.3.1 – Účetní uzávěrka a závěrka	164
Příklad 12.3.2 – Účetní uzávěrka a závěrka	168

Seznam použitých zkratek

A	Aktiva
P	Pasiva
SM	Stálá aktiva
OA	Oběžná aktiva
CRA	Časové rozlišení aktiv
DM	Dlouhodobý majetek
VK	Vlastní kapitál
CZ	Cizí zdroje
CRP	Časové rozlišení pasiv
N	Náklady
V	Výnosy
VH	Výsledek hospodaření
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
PPD	Příjmový pokladní doklad
VPD	Výdajový pokladní doklad
FAP	Faktura přijatá
FAV	Faktura vydaná
VBÚ	Výpis účtu
VÚD	Vnitřní účetní doklad
VÝD	Výdejka
PRÍ	Příjemka
PS	Počáteční stav účtu
O	Obrat účtu
KS	Konečný stav účtu

ÚVOD

Sbírka příkladů „Řešené příklady z finančního účetnictví“ je doplňujícím materiálem pro posluchače kurzu "Finanční účetnictví I a II“ bakalářského studia. Je vhodná především pro začátečníky v oboru účetnictví, je zaměřená na vysvětlení a důkladné procvičení základů účetnictví a určena výhradně k samostudiu, nenahrazuje materiály z přednášek a seminářů.

Sbírka je tematicky rozdělena do dvanácti kapitol, vychází z bilancování majetku a zdrojů jeho krytí, zabývá se účtem a soustavou účtů, operacemi souvisejícími s otevíráním a uzavíráním účtů, změnami stavu účtů, kontrolním systémem účetnictví, základy účtování o dlouhodobém majetku, zásobách, finančním majetku, zúčtovacích vztazích, nákladech, výnosech, vlastním kapitálu a účetní uzávěrkou a závěrkou. V souladu se současnými trendy vývoje výuky účetnictví u nás i ve světě nedodržuje v některých případech do detailů současnou účetní praxi, ale zaměřuje se na pochopení pojmů, jevů, které odrážejí a vztahů mezi nimi.

Je sestavena formou pracovního sešitu s připravenými tabulkami a účty potřebnými pro řešení příkladů, do kterých lze pouze doplňovat. Na začátku každé kapitoly je stručný přehled teorie, jejíž znalost je nutná k řešení příkladů, dále následuje vzorový řešený příklad, který studentům vysvětlí postupy účtování na vybraných modelových úlohách a rozšiřují možnosti samostudia. Následují příklady k samostatnému řešení doplněné výsledky a každá kapitola je doplněna opakovacím testem.

Publikace je aktualizovaná v souladu s úpravou účetnictví platnou od 1.1.2016.

Veškerým připomínky, výhrady i náměty k uváděným příkladům i ke způsobu jejich prezentace jsou vítány.

Hodně úspěchů ve studiu přeje

autorka

1 BILANCOVÁNÍ MAJETKU A ZDROJŮ

1.1 Opakování teorie

Základní funkcí účetnictví je **získávání, třídění a vyhodnocování** informací o **finanční situaci** a **výkonnosti** podniku a o jejich změnách, tj. o majetku podniku, zdrojích jeho financování a o výsledku hospodaření za určité časové období.

Majetek podniku je souhrn prostředků, které podnik užívá při své hospodářské činnosti. Účetnictví sleduje majetek ze dvou pohledů, z pohledu **formy majetku**, v níž jsou prostředky vázány (co máme) a zdrojů jeho **financování** (z čeho je majetek zaplacen).

Majetek z hlediska formy se nazývá **aktiva**, zdroje financování majetku se nazývají **pasiva**.

Základní účetní výkaz ve kterém je zobrazen majetek a zdroje jeho financování se nazývá **rozvaha**, ve které platí tzv. **bilanční rovnice**:

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$

Bilanční rovnici můžeme dále rozvinout:

$$\text{DLOUHODOBÝ MAJETEK} + \text{OBĚŽNÁ AKTIVA} = \text{VLASTNÍ KAPITÁL} + \text{CIZÍ ZDROJE}$$

Charakteristika aktiv

Aktiva jsou vložené prostředky, které jsou výsledkem minulých událostí a u nichž se očekává, že přinesou podniku budoucí ekonomický užitek.

Aktiva členíme na:

- Dlouhodobá (stálá, fixní, neoběžná, dlouhodobý majetek), která jsou v držení podniku po dobu delší než jeden rok. Mezi dlouhodobá aktiva patří dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek.
- Krátkodobá (oběžná), která jsou v držení podniku po dobu kratší než jeden rok. Mezi krátkodobá aktiva patří zásoby, pohledávky, finanční majetek krátkodobý, peněžní prostředky.

Pasiva členíme na:

- vlastní zdroje (základní kapitál, zisk, fondy tvořené ze zisku),
- cizí zdroje (dluhy a rezervy).

Charakteristika dluhů

Dluhy jsou současné závazky podniku, které pocházejí z minulých událostí a u nichž se očekává, že jejich vyrovnaní vyústí do snížení prostředků ztělesňujících ekonomický prospěch.

ROZVAHA	
AKTIVA	PASIVA
Dlouhodobý majetek <ul style="list-style-type: none"> • Dlouhodobý hmotný majetek • Dlouhodobý nehmotný majetek • Dlouhodobý finanční majetek 	Vlastní kapitál <ul style="list-style-type: none"> • Základní kapitál • Rezervní a jiné fondy • Výsledek hospodaření
Oběžná aktiva <ul style="list-style-type: none"> • Zásoby • Pohledávky • Finanční majetek krátkodobý • Peněžní prostředky 	Cizí zdroje <ul style="list-style-type: none"> • Závazky splatné do 1.roku • Závazky splatné nad 1.rok • Rezervy
Časové rozlišení aktiv	Časové rozlišení pasiv
Aktiva celkem	Pasiva celkem

1.2 Řešený příklad – Založení firmy

Rozvaha se poprvé sestavuje při **založení firmy**. Pokud majitel vloží na začátku podnikání do své firmy peníze, tyto peníze jsou aktivem, to znamená majetkem podnikatele. Dále řešíme otázku, z jakého zdroje byly získány, mezi jaký zdroj financování je zařadit. Vklad majitele je vlastní zdroj financování, který nazýváme základní kapitál.

Pan Novák založil podnik, vložil na běžný účet kapitál ve výši 300 tis. Kč a zahájil podnikání. Majetek a zdroje jeho financování se zobrazí ve zjednodušené rozvaze.

Rozvaha v tis. Kč.			
AKTIVA		PASIVA	
Peněžní prostředky	300	Základní kapitál	300
Aktiva celkem	300	Pasiva celkem	300

V průběhu činnosti se aktiva i pasiva podniku rozšíří o další druhy majetku jako je materiál, výrobky, stroje a zařízení, které mohou být financovány formou závazků vůči dodavatelům, úvěrů nebo vlastních zdrojů.

Pan Novák začal provozovat svoji činnost (kovovýrobu) a v souvislosti s tím proběhly operace:

Operace	tis. Kč
1. Nakoupil materiál od dodavatelů	50
2. Obdržel krátkodobý úvěr od banky	100
3. Uhradil závazky dodavatelům za materiál z účtu	50
4. Uhradil část úvěru z účtu	20
5. Zakoupil stroj od dodavatelů	60

Výsledky operací se zobrazí v rozvaze. Než začneme situaci řešit, je třeba si uvědomit jednu důležitou účetní zásadu, že **každá operace** v účetnictví vyvolá **pohyb ve dvou položkách** tak, aby se nenarušila rovnováha bilanční rovnice. Tato zásada se jmenuje zásada podvojnosti a podrobněji se jí budeme věnovat v následující kapitole.

Řešení:

Operace 1 – podnikatel **nakoupil materiál od dodavatelů**. Materiál je oběžné aktivum a jeho nákupem se zvýší stav oběžných aktiv, zároveň je nákup od dodavatele závazkem, který bude nutno v budoucnu zaplatit, a proto se zvýší hodnota cizích zdrojů v rozvaze. Vliv na rozvahu bude následující:

AKTIVA +	PASIVA +
-----------------	-----------------

Rozvaha po první operaci:

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	350	Cizí zdroje celkem	50
Peněžní prostředky	300	Závazky k dodavatelům	50
Materiál	50		
Aktiva celkem	350	Pasiva celkem	350

Operace 2 – podnikatel **obdržel krátkodobý úvěr od banky a peníze byly připsány na účet**. Peníze patří do oběžných aktiv a jejich připsáním na účet se hodnota aktiv zvýší, úvěr je cizí zdroj financování, je to závazek, který musí být splacen a proto se současně zvýší hodnota závazků v pasivech. Celkový vliv operace na rozvahu bude:

AKTIVA +	PASIVA +
-----------------	-----------------

Rozvaha po druhé operaci:

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	450	Cizí zdroje celkem	150
Peněžní prostředky	400	Závazky k dodavatelům	50
Materiál	50	Úvěr	100
Aktiva celkem	450	Pasiva celkem	450

Operace 3 – podnikatel **uhradil závazky vůči dodavatelům za materiál platbou z účtu**. Při úhradě závazku z účtu se stav peněžních prostředků na účtu sníží, tím se sníží hodnota oběžných aktiv a zároveň se sníží hodnota závazků v pasivech. Vliv operace na rozvahu je:

AKTIVA -	PASIVA -
-----------------	-----------------

Rozvaha po třetí operaci:

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	400	Cizí zdroje celkem	100
Peněžní prostředky	350	Závazky k dodavatelům	
Materiál	50	Úvěr	100
Aktiva celkem	400	Pasiva celkem	400

Operace 4 – podnikatel **uhradil část úvěru z účtu**. Při úhradě úvěru platbou z účtu se stav peněžních prostředků na účtu sníží, tím se sníží hodnota oběžných aktiv. Úvěr je závazek podnikatele a proto úhradou části úvěru se sníží hodnota cizích zdrojů v pasivech. Vliv operace na rozvahu je:

AKTIVA -	PASIVA -
-----------------	-----------------

Rozvaha po čtvrté operaci:

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	80
Peněžní prostředky	330	Závazky k dodavatelům	
Materiál	50	Úvěr	80
Aktiva celkem	380	Pasiva celkem	380

Operace 5 – podnikatel **zakoupil stroj od dodavatelů**. Zakoupený stroj zařadíme mezi dlouhodobý majetek, protože předpokládáme, že bude používán po dobu delší než jeden rok. Hodnota stroje tedy navýší stav aktiv v rozvaze. Pořízení nákupem od dodavatele je závazkem, který bude muset podnikatel v budoucnu uhradit a proto se touto operací zvýší hodnota cizích zdrojů, tím i hodnota pasiv. Vliv operace na rozvahu:

AKTIVA +	PASIVA +
-----------------	-----------------

Rozvaha po páté operaci:

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	60	Vlastní kapitál celkem	300
Stroj	60	Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	140
Peněžní prostředky	330	Závazky k dodavatelům	60
Materiál	50	Úvěr	80
Aktiva celkem	440	Pasiva celkem	440

Vyhodnocení rozvahy:

V rozvaze je zobrazen stav majetku a závazků po zohlednění všech operací. Pan Novák má majetek v hodnotě 440 tis. Kč, z toho dlouhodobý majetek (který bude spotřebován za dobu delší než jeden rok) v hodnotě 60 tis. Kč, oběžná aktiva (spotřebovaná do jednoho roku) v hodnotě 380 tis. Kč. Majetek je financován z vlastních zdrojů v hodnotě 300 tis. Kč (vklad vlastníka do firmy) a z cizích zdrojů v hodnotě 140 tis. Kč (závazky k dodavatelům a úvěr).

1.3 Příklady k procvičování

Příklad 1.3.1- Klasifikace majetku a zdrojů financování

U položek majetku a zdrojů jeho financování rozhodněte, zda se jedná o aktiva (dlouhodobý majetek nebo oběžná aktiva), pasiva (vlastní kapitál nebo cizí zdroje) a svoje rozhodnutí zdůvodněte.

Položka	Aktiva		Pasiva	
	Dlouhodobý majetek	Oběžná aktiva	Vlastní kapitál	Cizí zdroje
1. Budova				
2. Automobil				
3. Výrobní linka				
4. Zásoby materiálu				
5. Zboží připravené k prodeji				
6. Pozemek				
7. Software				
8. Akcie jiného podniku (určené k investování)				
9. Výrobky				
10. Zvířata				
11. Nedokončená výroba				
12. Peníze v pokladně				
13. Pohledávky za odběrateli				
14. Peníze na účtu				
15. Úvěry				
16. Emitované krátkodobé dluhopisy				
17. Nakoupené krátkodobé dluhopisy				
18. Závazky k dodavatelům				
19. Závazky k zaměstnancům				
20. Dlužná daň ze zisku				
21. Závazky k úřadům sociálního zabezpečení				
22. Rezervy na opravu dlouhodobého majetku				
23. Základní kapitál				
24. Rezervní fond				
25. Zisk				
26. Ztráta				

Řešení:

Položka	Aktiva		Pasiva	
	Dlouhodobý majetek	Oběžná aktiva	Vlastní kapitál	Cizí zdroje
1. Budova	✓			
2. Automobil	✓			
3. Výrobní linka	✓			

Položka	Aktiva		Pasiva	
	Dlouhodobý majetek	Oběžná aktiva	Vlastní kapitál	Cizí zdroje
4.	Zásoby materiálu		✓	
5.	Zboží připravené k prodeji		✓	
6.	Pozemek	✓		
7.	Software	✓		
8.	Akcie jiného podniku (určené k investování)	✓		
9.	Výrobky		✓	
10.	Zvířata		✓	
11.	Nedokončená výroba		✓	
12.	Peníze v pokladně		✓	
13.	Pohledávky za odběrateli		✓	
14.	Peníze na účtu		✓	
15.	Úvěry			✓
16.	Emitované krátkodobé dluhopisy			✓
17.	Nakoupené krátkodobé dluhopisy		✓	
18.	Závazky k dodavatelům			✓
19.	Závazky k zaměstnancům			✓
20.	Dlužná daň ze zisku			✓
21.	Závazky k úřadům sociálního zabezpečení			✓
22.	Rezervy na opravu dlouhodobého majetku			✓
23.	Základní kapitál		✓	
24.	Rezervní fond		✓	
25.	Zisk		✓	
26.	Ztráta		✓	

Příklad 1.3.2 – Vliv operací na rozvahu

Rozhodněte o vlivu operací na rozvahu.

Operace	Vliv na aktiva		Vliv na pasiva	
	Přírůstek	Úbytek	Přírůstek	Úbytek
1.	Vložen základní kapitál (peníze na účet)			
2.	Nakoupený materiál od dodavatelů			
3.	Úhrada dodavatelům z bankovního úvěru			
4.	Zakoupen osobní automobil od dodavatele			
5.	Uhrazen závazek k dodavatelům z účtu			
6.	Vyplaceny dlužné mzdy zaměstnancům z pokladny			
7.	Inkasovány pohledávky od odběratelů na účet			

Řešení:

Operace	Vliv na aktiva		Vliv na pasiva	
	Přírůstek	Úbytek	Přírůstek	Úbytek
1. Vložení základního kapitálu (peníze na účet)	+		+	
2. Nakoupený materiál od dodavatelů	+		+	
3. Úhrada dodavatelům z bankovního úvěru		-		-
4. Zakoupení osobního automobilu od dodavatele	+		+	
5. Uhrazení závazků k dodavatelům z účtu		-		-
6. Vyplacení dlužné mzdy zaměstnancům z pokladny		-		-
7. Inkasování pohledávek od odběratelů na účet	+	-		

Příklad 1.3.3 – Sestavení rozvahy

Sestavte rozvahu podniku XXA, s.r.o., chybějící údaje dopočítejte.

Přehled majetku a závazků:

Položka	tis. Kč
Bankovní účet	123
Zásoby materiálu	31
Dodavatelé	25
Zásoby výrobků	90
Bankovní úvěry	15
Akcie určené k prodeji	20
Pohledávky za odběrateli	80
Pokladna	5
Licence	90
Dlužné daně	6
Závazky vůči zaměstnancům	20
Budova	500
Základní kapitál	623
Výsledek hospodaření??

Rozvaha XXA v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Doplňte údaje z rozvahy:

Položka	Kč
Podnik XXA, s.r.o. vlastní majetek v hodnotě	
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	

Řešení:

Rozvaha XXA v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	590	Vlastní kapitál celkem	873
Budova	500	Základní kapitál	623
Licence	90	Výsledek hospodaření	250
Oběžná aktiva celkem	349	Cizí zdroje celkem	66
Zásoby materiálu	31	Bankovní úvěry	15
Zásoby výrobků	90	Dodavatelé	25
Pohledávky	80	Zaměstnanci	20
Akcie	20	Dlužné daně	6
Bankovní účet	123		
Pokladna	5		
Aktiva celkem	939	Pasiva celkem	939

Položka	Kč
Podnik XXA, s.r.o. vlastní majetek v hodnotě	939
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	873
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	66

Příklad 1.3.4 – Založení podniku

Pan Novák založil podnik, vložil na běžný účet kapitál ve výši 300 tis. Kč a zahájil podnikání.

Sestavte zahajovací rozvahu.

Zahajovací rozvaha Novák v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

V průběhu účetního období proběhly následující operace. Rozhodněte, zda operace budou mít vliv na přírůstek či úbytek aktiv a pasiv.

Operace	tis. Kč	Vliv na aktiva +/-	Vliv na pasiva +/-
1. Nakoupil materiál od dodavatelů	50		
2. Obdržel úvěr od banky	100		
3. Uhradil závazky dodavatelům za materiál	50		

Operace	tis. Kč	Vliv na aktiva +/-	Vliv na pasiva +/-
z účtu			
4. Uhradil část úvěru z účtu	20		
5. Zakoupil stroj od dodavatelů	60		
6. Uhradil závazky za stroj dodavatelům z účtu	60		
7. Převedl peníze z účtu na pokladnu	70		
8. Zakoupil nábytek, který uhradil v hotovosti	55		

Sestavte rozvahu po každé z operací.

Rozvaha Novák, v tis. Kč (po první operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozvaha Novák, v tis. Kč (po druhé operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozvaha Novák, v tis. Kč (po třetí operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozvaha Novák, v tis. Kč (po čtvrté operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozvaha Novák, v tis. Kč (po páté operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozvaha Novák, v tis. Kč (po šesté operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozvaha Novák, v tis. Kč (po sedmé operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozvaha Novák, v tis. Kč (po osmé operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Doplňte údaje z rozvahy:

Položka	Kč
Pan Novák vlastní majetek v hodnotě	
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	

Řešení:

Zahajovací rozvaha Novák v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	300	Cizí zdroje celkem	
Bankovní účet	300		
Aktiva celkem	300	Pasiva celkem	300

Operace		tis. Kč	Vliv na aktiva +/-	Vliv na pasiva +/-
1.	Nakoupil materiál od dodavatelů	50	+	+
2.	Obdržel úvěr od banky	100	+	+
3.	Uhradil závazky dodavatelům za materiál z účtu	50	-	-
4.	Uhradil část úvěru z účtu	20	-	-
5.	Zakoupil stroj od dodavatelů	60	+	+
6.	Uhradil závazky za stroj dodavatelům z účtu	60	-	-
7.	Převedl peníze z účtu na pokladnu	70	+/-	
8.	Zakoupil nábytek, který uhradil v hotovosti	55	+/-	

Rozvaha Novák v tis. Kč (po první operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	350	Cizí zdroje celkem	50
Bankovní účet	300	Dodavatelé	50
Materiál	50		
Aktiva celkem	350	Pasiva celkem	350

Rozvaha Novák v tis. Kč (po druhé operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	450	Cizí zdroje celkem	150
Bankovní účet	400	Dodavatelé	50
Materiál	50	Úvěr	100
Aktiva celkem	450	Pasiva celkem	450

Rozvaha Novák v tis. Kč (po třetí operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	400	Cizí zdroje celkem	100
Bankovní účet	350	Dodavatelé	
Materiál	50	Úvěr	100
Aktiva celkem	400	Pasiva celkem	400

Rozvaha Novák v tis. Kč (po čtvrté operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	80
Bankovní účet	330	Dodavatelé	
Materiál	50	Úvěr	80
Aktiva celkem	380	Pasiva celkem	380

Rozvaha Novák v tis. Kč (po páté operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	60	Vlastní kapitál celkem	300
Stroj	60	Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	140
Bankovní účet	330	Dodavatelé	60
Materiál	50	Úvěr	80
Aktiva celkem	440	Pasiva celkem	440

Rozvaha Novák v tis. Kč (po šesté operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	60	Vlastní kapitál celkem	300
Stroj	60	Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	320	Cizí zdroje celkem	80
Bankovní účet	270	Dodavatelé	
Materiál	50	Úvěr	80
Aktiva celkem	380	Pasiva celkem	380

Rozvaha Novák v tis. Kč (po sedmé operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	60	Vlastní kapitál celkem	300
Stroj	60	Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	320	Cizí zdroje celkem	80
Bankovní účet	200	Úvěr	80
Pokladna	70		
Materiál	50		
Aktiva celkem	380	Pasiva celkem	380

Rozvaha Novák v tis. Kč (po osmé operaci)			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	115	Vlastní kapitál celkem	300
Stroj	60	Základní kapitál	300
Nábytek	55		
Oběžná aktiva celkem	265	Cizí zdroje celkem	80
Bankovní účet	200	Úvěr	80
Pokladna	15		
Materiál	50		
Aktiva celkem	380	Pasiva celkem	380

Položka	Kč
Pan Novák vlastní ve své firmě majetek v hodnotě	380
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	300
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	80

1.4 Test

- Který z uvedených termínů vyjadřuje majetek účetní jednotky v členění podle věcných druhů:
 - Aktiva.
 - Pasiva.
 - Rezervy.
 - Fondy.
- Zvolte správné členění aktiv:
 - Peněžní prostředky a zásoby.
 - Dlouhodobý majetek a oběžná aktiva.
 - Zdroje vlastní a cizí.
 - Materiál a výrobky.
- Vysvětlete, který z uvedených termínů označuje souhrnně všechny zdroje krytí majetku účetní jednotky:
 - Aktiva.
 - Pasiva.
 - Peníze.
 - Úvěr.
- Vyberte správné rozdělení pasiv na dvě základní skupiny:
 - Prostředky oběžné a stálé.
 - Pohledávky a závazky.
 - Bankovní úvěry a závazky.
 - Vlastní a cizí zdroje.
- Vyberte správnou definici rozvahy:
 - Rozvaha obsahuje porovnání nákladů a výnosů účetní jednotky za určité období.

- b) Rozvaha je bilance druhů majetku a jeho zdrojů krytí k určitému dni za určitou účetní jednotku.
 - c) Rozvaha obsahuje přehled hospodářských operací za určité období.
6. Z následujícího přehledu vyberte ten, který obsahuje pouze aktivní položky:
- a) Peníze, rezervy, materiál.
 - b) Cenné papíry určené k obchodování, emitované dluhopisy, základní kapitál.
 - c) Zboží, pohledávky, dlouhodobý hmotný majetek.
7. Z následující přehledu vyberte ten, který obsahuje pouze pasivní položky:
- a) Cenné papíry určené k obchodování, emitované dluhopisy, základní kapitál.
 - b) Rezervy, závazky k dodavatelům, peníze.
 - c) Základní kapitál, závazky k zaměstnancům, fondy.
8. Vysvětlete, co znamená zásada bilanční rovnosti:
- a) Musí být zachována stále rovnováha mezi výší vlastních a cizích zdrojů krytí.
 - b) Celkový úhrn aktiv se musí rovnat celkovému úhrnu pasiv účetní jednotky.
 - c) Počet aktivních položek v rozvaze se musí rovnat počtu pasivních položek.
9. Vyberte, jak se může projevit vliv hospodářských operací na rozvahu:
- a) Zároveň dojde ke snížení dvou aktivních položek.
 - b) Zároveň dojde ke zvýšení dvou pasivních položek.
 - c) Zároveň dojde ke zvýšení jedné aktivní a jedné pasivní položky.
 - d) Zároveň dojde ke zvýšení jedné aktivní a snížení jedné pasivní položky.
10. Vyberte, jak se může projevit vliv hospodářských operací na rozvahu:
- a) Zároveň dojde ke snížení jedné a zvýšení druhé aktivní položky.
 - b) Zároveň dojde ke zvýšení dvou pasivních položek.
 - c) Zároveň dojde ke snížení jedné aktivní a zvýšení jedné pasivní položky.
 - d) Zároveň dojde ke zvýšení jedné aktivní a snížení jedné pasivní položky.
11. Vyberte, jak se může projevit vliv hospodářských operací na rozvahu:
- a) Zároveň dojde ke snížení dvou aktivních položek.
 - b) Zároveň dojde ke zvýšení jedné a snížení druhé pasivní položky.
 - c) Zároveň dojde ke snížení jedné aktivní a zvýšení jedné pasivní položky.
 - d) Zároveň dojde ke zvýšení jedné aktivní a snížení jedné pasivní položky.
12. Vyberte, jak se může projevit vliv hospodářských operací na rozvahu:
- a) Zároveň dojde ke snížení dvou aktivních položek.
 - b) Zároveň dojde ke zvýšení dvou pasivních položek.
 - c) Zároveň dojde ke snížení jedné aktivní a jedné pasivní položky.
 - d) Zároveň dojde ke zvýšení jedné aktivní a snížení jedné pasivní položky.
13. Z následujícího přehledu vyberte ten, který obsahuje pouze aktivní položky:
- a) Směnky k inkasu, rezervy, materiál.
 - b) Cenné papíry určené k obchodování, emitované dluhopisy, základní kapitál.
 - c) Zboží, pohledávky, směnky k inkasu.

14. Z následujícího přehledu vyberte ten, který obsahuje pouze pasivní položky:

- a) Směnky k inkasu, rezervy, směnky k úhradě.
- b) Směnky k úhradě, emitované dluhopisy, základní kapitál.
- c) Zboží, pohledávky, směnky k inkasu.

Řešení: 1a, 2b, 3b, 4d, 5b, 6c, 7c, 8b, 9c, 10a, 11b, 12c, 13c, 14b.

2 ÚČET, SOUSTAVA ÚČTŮ

2.1 Opakování teorie

V předchozí kapitole jsme při zobrazení jednotlivých hospodářských operací v rozvaze sestavovali rozvahu po každé operaci. Tento způsob je možná názorný, ale neúčelný. Při velkém objemu účetních operací je zdlouhavý a nedává dobrý přehled o stavu a pohybu jednotlivých položek. Proto se pro zachycování, třídění a sumarizaci účetních případů používají **účty**, které jsou hlavními **metodickými prvky** v účetnictví.

Účet se zobrazuje v tzv. **T formě**, kdy v nadpisu je číslo a název účtu¹. Levá strana účtu se nazývá **Má dáti (MD)**, pravá **Dal (D)**. V literatuře jsou uváděny i jiné názvy pro strany účtu, strana **Má dáti** bývá nazývána **Na vrub**, nebo **Debet**, strana **Dal** bývá nazývána **Ve prospěch**, nebo **Kredit** (viz. obrázek 1).

Obrázek 1 – Schéma účtu.

Číslo a název účtu	
Má dáti	Dal
Na vrub	Ve prospěch
Debet	Kredit

V účetnictví se používají **druhy účtů**:

- aktivní,
- pasivní,
- nákladové,
- výnosové,
- uzávěrkové,
- podrozvahové,
- syntetické,
- analytické.

Při účtování platí dvě základní zásady, zásady **podvojnosti a souvztažnosti**. **Podvojnost** znamená, že vždy účtujeme **na dvou účtech**, ve **stejných částkách**, na jednom na straně **MD** a na druhém na straně **D**. **Souvztažnost** znamená, že vybereme **správné dvojice účtů**, které zobrazují hospodářskou operaci.

¹ Názvy a čísla účtu jsou obsaženy v účtovém rozvrhu, který vychází ze směrné účtové osnovy, viz. příloha 1 a 2. Ve sbírce budeme pro zjednodušení používat pouze názvy účtů, které budeme pro přehlednost označovat jako aktivní (A), pasivní (P), v některých případech budeme pasivní účty dělit na vlastní kapitál (VK) a cizí zdroje (CZ), dále účty nákladové (N) a výnosové (V). Účty časového rozlišení jsou označeny jako časové rozlišení aktiv (CRA) a časové rozlišené pasiv (CRP).

2.2 Řešený příklad – Počáteční a konečný stav účtu, přírůstky a úbytky

Zobrazte počáteční stavy, přírůstky a úbytky účtu, vypočítejte obraty účtu a konečný zůstatek účtu, jednou jako **aktivní účet** a jednou jako **pasivní účet**.

	Počáteční stav	100
1.	Přírůstek	50
2.	Úbytek	80
3.	Přírůstek	200

Řešení 1 – Aktivní účet

Příklad vyřešíme nejprve pro případ, že se jedná o aktivní účet. **Počáteční stav (PS)** aktivních účtů se zapisuje na stranu **MD**, přírůstky na stranu MD, úbytky na stranu D. Pro přehlednost je třeba jednotlivé operace číslovat.

Aktivní účet	
PS	100

Operace 1 se na účtu zobrazí na straně **MD**, jako **přírůstek** na aktivním účtu.

Aktivní účet	
PS	100
1.	50

Operace 2 se na účtu zobrazí na straně **D**, jako **úbytek** aktivního účtu.

Aktivní účet			
PS	100	2.	80
1.	50		

Operace 3 se zobrazí na straně **MD**, jako **přírůstek** aktivního účtu.

Aktivní účet			
PS	100	2.	80
1.	50		
3.	200		

Z těchto údajů vypočítáme **obraty a konečný stav (KS) účtu**. Obrat účtu se počítá zvlášť pro stranu MD a D. Obraty účtů jsou **součtem položek na jednotlivých stranách účtu** (pozor, do obratu nezapočítáváme počáteční stav).

$$\text{Obrat strany MD} = 50 + 200 = 250$$

$$\text{Obrat strany D} = 80$$

Pro výpočet konečného stavu aktivního účtu použijeme vztah:

$$\text{KS} = \text{PS} + \text{obrat MD} - \text{obrat D}$$

Konečný stav účtu:

$$KS = 100 + 250 - 80$$

$$KS = 270$$

Zobrazení na účtu:

Aktivní účet			
PS	100	2.	80
1.	50		
3.	200		
obrat	250	obrat	80
KS	270		

Ze účtu můžeme vyčíst, že počáteční stav aktivního účtu je 100, obrat strany MD (přírůsteky účtu) je 250, obrat strany D (úbytky účtu) je 80, konečný stav aktivního účtu je 270.

Řešení 2 – Pasivní účet

Na pasivním účtu se **počáteční stavy** zapisují na stranu **D**, přírůsteky na stranu **D**, úbytky na stranu **MD**.

Pasivní účet	
	PS 100

Operace 1 se na účtu zobrazí na straně **D**, je to **přírůstek** na pasivním účtu.

Pasivní účet	
	PS 100
1.	50

Operace 2 se na účtu zobrazí na straně **MD**, je to **úbytek** pasivního účtu.

Pasivní účet	
2.	80
	PS 100
	1. 50

Operace 3 se zobrazí na straně **D**, protože se je to **přírůstek** pasivního účtu.

Pasivní účet	
2.	80
	PS 100
	1. 50
	3. 200

Z údajů vypočítáme **obraty a konečný stav (KS) účtu**. Obrat účtu vypočítávám zvlášť pro stranu MD a D. Obraty účtů jsou **součtem položek na jednotlivých stranách účtu** (do obratu nezapočítáváme počáteční stav).

$$\text{Obrat strany MD} = 80$$

$$\text{Obrat strany D} = 50 + 200 = 250$$

Pro výpočet konečného stavu pasivního účtu použijeme vztah:

$$\text{KS} = \text{PS} + \text{obrat D} - \text{obrat MD}$$

Konečný stav účtu:

$$\text{KS} = 100 + 250 - 80$$

$$\text{KS} = 270$$

Zobrazení na účtu:

Pasivní účet			
2.	80	PS	100
		1.	50
		3.	200
obrat	80	obrat	250
		KS	270

Z účtu můžeme vyčíst, že počáteční stav pasivního účtu je 100, obrat strany D (přírůsteky účtu) je 250, obrat strany MD (úbytky účtu) je 80, konečný stav pasivního účtu je 270.

2.3 Příklady k procvičování

Příklad 2.3.1 – Zobrazení položek na aktivním účtu

Zobrazte položky na aktivním účtu, vypočtete obraty a konečný zůstatek účtu.

	Počáteční stav	100
1.	Přírůstek	50
2.	Úbytek	150
3.	Přírůstek	200
4.	Úbytek	50

Aktivní účet

Řešení:

Aktivní účet

PS	100	2.	150
1.	50	4.	50
3.	200		
Obrat MD	250	Obrat D	200
KS	150		

Příklad 2.3.2 – Zobrazení položek na pasivním účtu

Zobrazte položky na pasivním účtu, vypočtete obraty a konečný zůstatek účtu.

	Počáteční stav	500
1.	Přírůstek	150
2.	Úbytek	250
3.	Přírůstek	300
4.	Úbytek	50

Pasivní účet

Pasivní účet	

Řešení:

Pasivní účet

2.	250	PS	500
4.	50	1.	150
		3.	300
Obrat MD	300	Obrat D	450
		KS	650

Příklad 2.3.3 – Zobrazení položek na účtu Pokladna

Zobrazte položky na účtu Pokladna, vypočtete obraty a konečný zůstatek účtu.

	Počáteční stav	400
1.	Přírůstek	50

2.	Úbytek	100
3.	Přírůstek	300
4.	Úbytek	50

Pokladna

Řešení:

A - Pokladna

PS	400	2.	100
1.	50	4.	50
3.	300		
Obrat MD 350		Obrat D	150
KS	600		

Příklad 2.3.4 – Zobrazení položek na účtu Dodavatelé

Zobrazte položky na účtu Dodavatelé, vypočítejte obraty a konečný zůstatek účtu.

	Počáteční zůstatek	550
1.	Přírůstek	250
2.	Úbytek	300
3.	Přírůstek	100
4.	Úbytek	50

Dodavatelé

Řešení:

P - Dodavatelé			
2.	300	PS	550
4.	50	1.	250
		3.	100
Obrat MD 350		Obrat D 350	
		KS	550

Příklad 2.3.5 – Zásada podvojnosti a souvztažnosti

Na příkladech vysvětlíte zásadu podvojnosti a souvztažnosti. Z dvou možných způsobů zaúčtovaných operací zvolte správný, u chybného rozhodněte, zda byla porušena podvojnost či souvztažnost.

- Úhrada závazku vůči dodavatelům z bankovního účtu.

1)

A - Bankovní účet	P - Dodavatelé
100	100

2)

A - Bankovní účet	P - Dodavatelé
100	100

- Inkaso pohledávky za odběrateli na bankovní účet.

1)

A - Bankovní účet	A - Odběratelé
10	10

2)

A - Bankovní účet	A - Odběratelé
10	10

- Úhrada závazku k dodavatelům z úvěru.

1)

P - Úvěr	P - Dodavatelé
70	70

2)

P - Úvěr	P - Dodavatelé
70	70

- Faktura za materiál od dodavatele.

1)

A - Materiál	
100	

P - Dodavatelé	
	100

2)

A - Materiál	
	100

P - Dodavatelé	
100	

Řešení:

- Úhrada závazku vůči dodavatelům z bankovního účtu - správně zaúčtováno je 1). Byla porušena zásada podvojnosti.
- Inkaso pohledávky za odběrateli na bankovní účet - správně zaúčtováno je 2). Byla porušena zásada souvztažnosti.
- Úhrada závazku k dodavatelům z úvěru - správně zaúčtováno je 1). Byla porušena zásada podvojnosti.
- Faktura za materiál od dodavatele - správně zaúčtováno je 1). Byla porušena zásada souvztažnosti.

2.4 Test

1. Vyberte správnou charakteristiku účtů:
 - a) Účty slouží pro zachycování stavu a pohybu aktiv a pasiv účetní jednotky.
 - b) Účty jsou nástroji sloužícími pro zachycování všech hospodářských operací účetní jednotky.
 - c) Účty obsahují přehled všech položek majetku účetní jednotky.
2. Rozhodněte, co znamená zaúčtovat položku „ve prospěch“ účtu:
 - a) Zaúčtovat na stranu MD.
 - b) Zaúčtovat na stranu D.
 - c) Strana se volí podle toho, zda se jedná o účet aktivní nebo pasivní.
3. Rozhodněte, co znamená zaúčtovat položku „na vrub“ účtu:
 - a) Zaúčtovat na stranu MD.
 - b) Zaúčtovat na stranu D.
 - c) Strana se volí podle toho, zda se jedná o účet aktivní nebo pasivní.
4. Počáteční stavy aktivních účtů se zapisují:
 - a) Vždy na stranu MD.
 - b) Vždy na stranu D.
 - c) Podle charakteru aktivního účtu.
5. Počáteční stavy pasivního účtu se zapisují:
 - a) Vždy na stranu MD.
 - b) Vždy na stranu D.
 - c) Podle charakteru pasivního účtu.

6. Vysvětlete, princip podvojného zápisu v účetnictví:
- Každá hospodářská operace musí být zaúčtována stejnými částkami na dvou účtech, a to na jednom aktivním a jednom pasivním účtu.
 - Každá hospodářská operace musí být zaúčtována ve stejné výši na dvou účtech, na dvou různých stranách.
 - Každá hospodářská operace musí být zaúčtována na dvou účtech, přičemž na jednom účtu je zaúčtováno snížení stavu a na druhém zvýšení jeho stavu o stejnou částku.
7. Konečný stav aktivního účtu vypočítáme:
- $PS + \text{obrat strany MD} - \text{obrat strany D}$.
 - $PS + \text{obrat strany D} - \text{obrat strany MD}$.
 - $PS - \text{obrat strany MD} + \text{obrat strany D}$.
 - $PS - \text{obrat strany D} + \text{obrat strany MD}$.
8. Konečný stav pasivního účtu vypočítáme:
- $PS - \text{obrat strany MD} + \text{obrat strany D}$.
 - $PS - \text{obrat strany D} + \text{obrat strany MD}$.
 - $PS + \text{obrat strany MD} - \text{obrat strany D}$.
 - $PS + \text{obrat strany D} - \text{obrat strany MD}$.

Řešení:

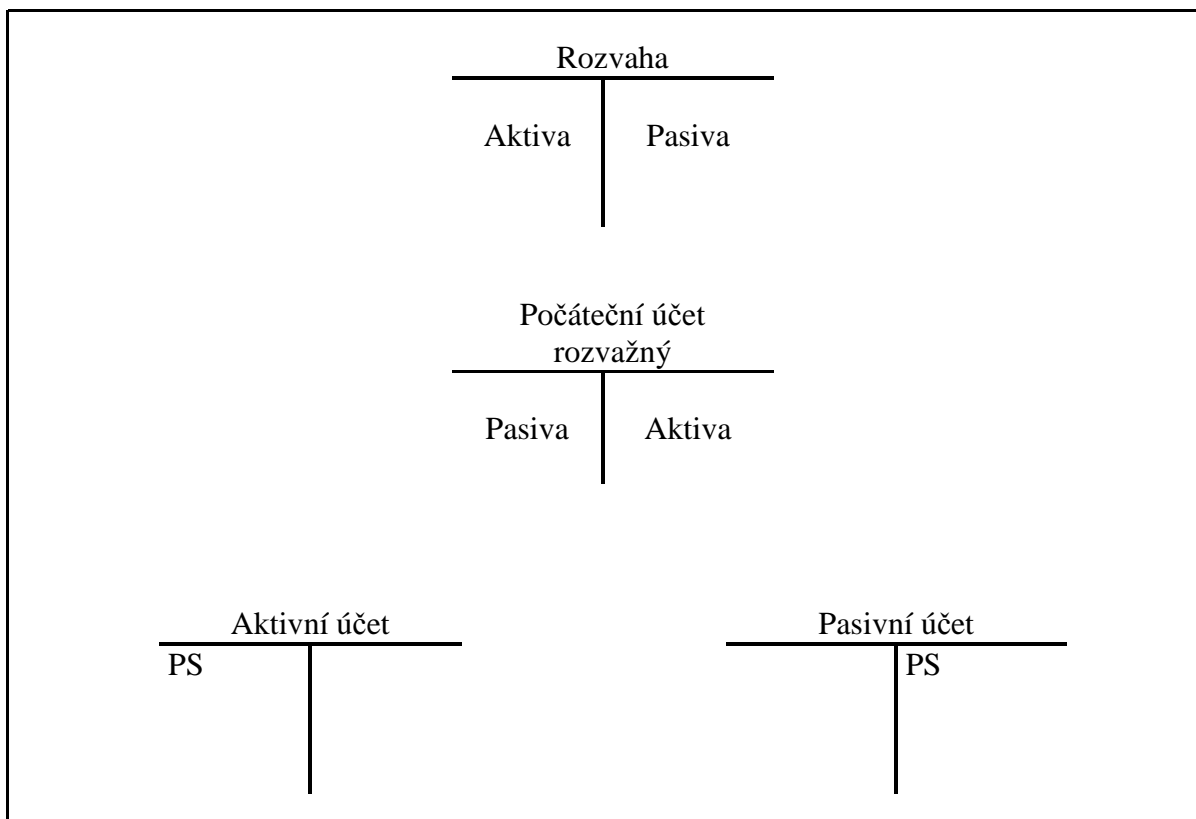
1b, 2b, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 8d.

3 ROZPIS ROZVAHY DO SOUSTAVY ÚČTŮ

3.1 Opakování teorie

Rozvahu lze rozepsat do **soustavy účtů**, kdy každá položka rozvahy znamená **jeden účet**. Na něm se evidují jednotlivé změny aktiv a pasiv. Aby byla dodržena zásada podvojnosti i pokud jde o zápis počátečních stavů na účtech, používá se účet **Počáteční účet rozvažný**, viz. následující obrázek.

Obrázek 2 – Otevírání účtů

3.2 Řešený příklad – Rozpis rozvahy do soustavy účtů

Rozepište rozvahu do soustavy účtů při zachování zásady podvojnosti.

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	60	Vlastní kapitál celkem	300
Stroj	60	Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	140
Peněžní prostředky	330	Závazky k dodavatelům	60
Materiál	50	Úvěr	80
Aktiva celkem	440	Pasiva celkem	440

Rozvahu rozepíšeme do soustavy účtů tak, aby každá položka byla zobrazena na jednom účtu. Aktiva budou zobrazena na aktivních účtech, pasiva na účtech pasivních. Je třeba si uvědomit pravidla zapisování počátečních zůstatků na aktivních a pasivních účtech. Počáteční stavy

aktivních účtů zapisujeme na stranu MD, počáteční stavy účtů pasivních na stranu D. Aby byla dodržena zásada podvojnosti i pokud jde o zápis počátečních stavů na účtech, zřizujeme účet Počáteční účet rozvažný.

V Počátečním účtu rozvažném se aktiva zobrazí na straně D, pasiva na straně MD.

MD	Počáteční účet rozvažný	D	
Základní kapitál	300	Stroj	60
Závazky k dodavatelům	60	Peněžní prostředky	330
Úvěr	80	Materiál	50
Obrat MD	440	Obrat D	440

Z Počátečního účtu rozvažného rozepisujeme jednotlivé položky do soustavy účtů. Aktivní účty jsou označovány A (= aktivní účet) před názvem účtu, pasivní účty P (= pasivní účet) před názvem účtu.

P - Základní kapitál		P - Závazky k dodavatelům		P - Úvěr	
	PS 300		PS 60		PS 80
A - Stroj		A - Peněžní prostředky		A - Materiál	
PS 60		PS 330		PS 50	

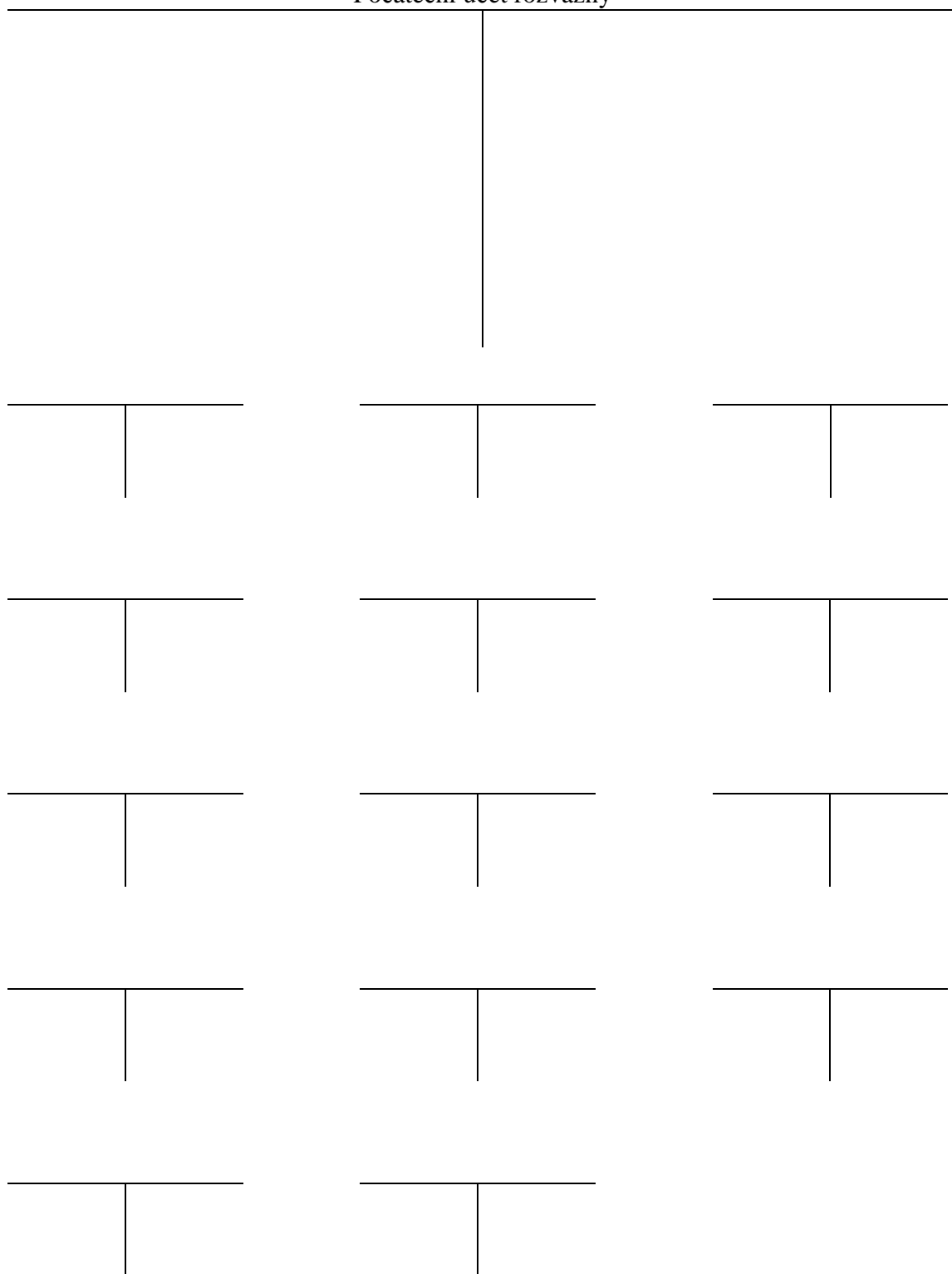
3.3 Příklady k procvičování

Příklad 3.3.1 – Rozepsání rozvahy do soustavy účtů

Rozepište rozvahu firmy XXA, s.r.o. do soustavy účtů při zachování zásady podvojnosti.

Rozvaha XXA, s.r.o. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	590	Vlastní kapitál celkem	873
Budova	500	Základní kapitál	623
Licence	90	Výsledek hospodaření	250
Oběžná aktiva celkem	349	Cizí zdroje celkem	66
Zásoby materiálu	31	Bankovní úvěry	15
Zásoby výrobků	90	Dodavatelé	25
Pohledávky	80	Zaměstnanci	20
Akcie	20	Dlužné daně	6
Bankovní účet	123		
Pokladna	5		
Aktiva celkem	939	Pasiva celkem	939

Počáteční účet rozvahový

Řešení:

Počáteční účet rozvahový

Základní kapitál	623	Budova	500
Výsledek hospodaření	250	Licence	90
Dodavatelé	25	Zásoby materiálu	31
Zaměstnanci	20	Zásoby výrobků	90
Dlužné daně	6	Pohledávky	80
Bankovní úvěry	15	Akcie	20
		Bankovní účet	123
		Pokladna	5
Obrat MD	939	Obrat D	939

A - Budova	
PS	500

A - Licence	
PS	90

A - Materiál	
PS	31

A - Výrobky	
PS	90

A - Pohledávky	
PS	80

A - Akcie	
PS	20

A - Bankovní účet	
PS	123

A - Pokladna	
PS	5

P - Základní kapitál	
	PS 623

P - Výsledek hospodaření	
	PS 250

P - Dodavatelé	
	PS 25

P - Zaměstnanci	
	PS 20

P - Dlužné daně	
	PS 6

P - Bankovní úvěry	
	PS 15

3.4 Test

- Počáteční účet rozvahový slouží:
 - K evidenci aktiv a pasiv účetní jednotky.
 - K zachování podvojnosti při otvírání účtů.
 - K převodu konečných stavů aktivních a pasivních účtů.
- Označení levé strany Počátečního účtu rozvahového je:
 - Aktiva.

- b) Pasiva.
 - c) MD.
 - d) D.
3. Označení pravé strany Počátečního účtu rozvažného je:
- a) Aktiva.
 - b) Pasiva.
 - c) MD.
 - d) D.
4. Na levou stranu Počátečního účtu rozvažného zapisujeme:
- a) Aktivní položky.
 - b) Pasivní položky.
 - c) Náklady.
 - d) Výnosy.
 - e)
5. Na pravou stranu Počátečního účtu rozvažného zapisujeme:
- a) Aktivní položky.
 - b) Pasivní položky.
 - c) Náklady.
 - d) Výnosy.
6. Položka „Základní kapitál“ je na Počátečním účtu rozvažném zobrazena:
- a) Na straně MD.
 - b) Na straně D.
 - c) Na straně Aktiva.
 - d) Na straně Pasiva.
7. Položka „Zásoby“ je na počátečním účtu rozvažném zobrazena:
- a) Na straně MD.
 - b) Na straně D.
 - c) Na straně Aktiva.
 - d) Na straně Pasiva.

Řešení:

1b, 2c, 3d, 4b, 5a, 6a, 7b.

4 NÁKLADY, VÝNOSY, VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ

4.1 Opakování teorie

V předchozích kapitolách jsme se zabývali účetními případy, které měly vliv pouze na stav a pohyb majetku a jeho zdrojů (aktiv a pasiv). Účetnictví musí podávat informace nejen o stavu a pohybu majetku, ale i o jeho **zhodnocení** v hospodářském procesu a ekonomické **efektivnosti** těchto procesů.

Při činnosti podniku se majetek spotřebovává nebo opotřebovává, nakupují se služby od dodavatelů, vznikají závazky vůči zaměstnancům z důvodu zúčtovaných mezd a podobně. To všechno představuje **náklady podniku**, které jsou **vstupy** do hospodářského procesu.

Charakteristika nákladů

Náklad je snížení ekonomického prospěchu během účetního období, ve formě snížení aktiv (peněžních i nepeněžních) nebo ve formě vzniku závazků (zvýšení dluhů). Náklady snižují výsledek hospodaření běžného roku a tím i vlastní kapitál jiným způsobem než odčerpáním vlastníky.

Výsledky z hospodářské činnosti (výrobky, provedené služby), obecně je můžeme nazvat výkony, jsou prodány a představují **výnosy podniku**, které jsou **výstupy** z hospodářského procesu.

Charakteristika výnosů

Výnos je zvýšení ekonomického prospěchu během účetního období zvýšením peněžních i nepeněžních aktiv nebo snížením či zánikem dluhu. Výnosy zvyšují výsledek hospodaření běžného roku a tím i vlastní kapitál jiným způsobem než vkladem vlastníků.

Rozdíl mezi výnosy a náklady se nazývá **výsledek hospodaření**. Pokud jsou výnosy větší než náklady, dosahuje podnik **zisku**, pokud jsou náklady větší než výnosy, vykáže se **ztráta**.

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ = VÝNOSY - NÁKLADY

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ > 0 ZISK

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ < 0 ZTRÁTA

Položky nákladů jsou členěny:

Podle **druhu nákladů** (podle původu nákladů, tzn. co bylo spotřebováno, např. materiál, mzdy, odpisy).

Podle **účelu** (na co byly náklady vynaloženy, např. výroba, zásobování, prodej).

Obdobné členění se může uplatnit i u **výnosů**, kdy nákladům v druhovém či účelovém členění přiřazujeme odpovídající výnosy.

Náklady a výnosy se zobrazují ve výkazu zvaném **Výkaz zisku a ztráty** (výsledovka). Výkaz zisku a ztráty zobrazuje výsledek hospodaření stupňovitě z jednotlivých fází podnikových činností:

- Výsledek hospodaření z **provozní činnosti**.
 - Výnosy a náklady související s hlavní činností podniku (např. tržby z prodej zboží, výroků, služeb, náklady s nimi spojené, mzdové náklady, odpisy).

- Výsledek hospodaření z **finanční činnosti**.
 - Výnosy a náklady spojené s financováním podniku (poplatky a úroky z účtu, výnosy z cenných papírů, kursové rozdíly apod.)
- Výsledek hospodaření za **účetní období** je součtem provozního a finančního výsledku hospodaření.

Účtování na nákladových a výnosových účtech

Nákladový účet		Výnosový účet	
Přírůstky	Úbytky	Úbytky	Přírůstky

Počáteční stavy nákladových a výnosových účtů jsou **nulové** (náklady a výnosy na konci účetního období vstupují do výsledku hospodaření). **Přírůstky nákladových** účtů se účtují na straně **MD**, **přírůstky výnosových** účtů na straně **D**. **Úbytky nákladových** účtů se účtují na straně **D**, **úbytky výnosových** účtů na straně **MD**.

Výkaz zisku a ztráty v druhovém členění ve zkráceném rozsahu:

	Uspořádání a označení položek výkazu zisku a ztráty v druhovém členění
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb
II.	Tržby z prodeje zboží
A.	<i>Výkonová spotřeba</i>
B.	<i>Změna stavu zásob vlastní činnosti</i>
C.	<i>Aktivace</i>
D.	<i>Osobní náklady</i>
E.	<i>Úprava hodnot v provozní oblasti</i>
III.	Ostatní provozní výnosy
F.	<i>Ostatní provozní náklady</i>
*	Provozní výsledek hospodaření
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly
G.	<i>Náklady vynaložené na prodané podíly</i>
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku
H.	<i>Náklady související s ostatním finančním majetkem</i>
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy
I.	<i>Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti</i>
J.	<i>Nákladové úroky a podobné náklady</i>
VII.	Ostatní finanční výnosy
K.	<i>Ostatní finanční náklady</i>
*	Finanční výsledek hospodaření
**	Výsledek hospodaření před zdaněním
L.	<i>Daň z příjmu</i>
**	Výsledek hospodaření po zdanění
M.	<i>Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům</i>
***	Výsledek hospodaření za účetní období
*	Čistý obrat za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII.

Položky označované velkými písmeny abecedy jsou náklady, položky označované římskými číslicemi jsou výnosy. Řádky označené + nebo * jsou výpočtové. Dílčí výpočty:

- Provozní výsledek hospodaření = provozní výnosy (I, II, III) – provozní náklady (A,B,C,D,E).
- Finanční výsledek hospodaření = finanční výnosy (IV, V, VI, VII) – finanční náklady (G, H, I, J, K).
- Výsledek hospodaření před zdaněním = Provozní výsledek hospodaření + Finanční výsledek hospodaření
- Výsledek hospodaření po zdanění = výsledek hospodaření před zdaněním – daň z příjmu

4.2 Řešený příklad – Účtování nákladů a výnosů

Podnikatel má majetek a závazky zobrazené v rozvaze:

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	60	Vlastní kapitál celkem	300
Stroj	60	Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	140
Peníze v pokladně	330	Závazky k dodavatelům	60
Materiál	50	Úvěr	80
Aktiva celkem	440	Pasiva celkem	440

Hospodářské operace uskutečněné během období:

	Operace	tis. Kč
1.	Spotřeba materiálu	10
2.	Zúčtování mezd	5
3.	Tržba za poskytnuté služby v hotovosti	9

Analýza hospodářských operací:

Operace 1 – Spotřeba materiálu. Tuto operaci můžeme uznat jako **náklad**. Spotřeba materiálu je **snížení ekonomického prospěchu** během účetního období, ve formě **snížení aktiv** – snižuje se stav materiálu na skladě.

Operace 2 – Zúčtování mezd. Tuto operaci můžeme rovněž uznat jako **náklad**. Zúčtování mezd (= přiznání mezd zaměstnancům) je **snížení ekonomického prospěchu** během účetního období ve formě **vzniku závazků** (zvýšení dluhů) – zúčtováním mezd se podniku zvýší závazek vůči zaměstnancům, dlužné mzdy bude nutno vyplatit.

Operace 3 – Tržba v hotovosti. Tuto operaci můžeme uznat jako **výnos**. Tržba proplacená v hotovosti je **zvýšení ekonomického prospěchu** během účetního období spojené se **zvýšením peněžních aktiv** – zvyšuje stav peněz v pokladně.

Uvedené náklady a výnosy lze zařadit mezi **druhové**, protože náklady odpovídají na otázku **co** bylo spotřebováno, výnosy jsou přiřazeny k nákladům.

Účtování hospodářských operací:

	A - Materiál		N – Spotřeba materiálu		N – Mzdové náklady		
PS.	50	1.	10	1.	10	2.	5

CZ – Závazky k zaměstnancům		A – Peníze v pokladně		V - Tržby	
2.	5	PS.	330	3.	9
		3.	9		

Operace 1 - zaúčtujeme snížení účtu Materiál a zároveň zvýšení nákladů – Spotřeba materiálu.

Operace 2 - zaúčtujeme zvýšení nákladů – Mzdové náklady a zvýšení Závazků k zaměstnancům.

Operace 3 - zaúčtuje zvýšení Peněžních prostředků a zvýšení výnosů – Tržby.

Náklady a výnosy zobrazíme ve **Výkazu zisku a ztráty**:

Výkaz zisku a ztráty	tis. Kč
Tržby z prodeje výrobků a služeb	9
Spotřeba materiálu a energie	-10
Mzdové náklady	-5
* Výsledek hospodaření	-6

Porovnáním nákladů a výnosů zjistíme výsledek hospodaření, v našem případě ztrátu ve výši 6 tis. Kč.

4.3 Příklady k procvičování

Příklad 4.3.1 – Rozpoznání nákladů a výnosů

U hospodářských operací rozhodněte, zda se jedná o náklad (N) či výnos (V) a o jejich vlivu na výsledek hospodaření, aktiva a cizí zdroje.

Operace	N/V	vliv na VH	Vliv na aktiva	Vliv na cizí zdroje
		+/-	+/-	+/-
1. Spotřeba materiálu				
2. Došlá faktura za energii				
3. Vyskladnění prodaného zboží				
4. Tržby za zboží				
5. Došlá faktura za opravy				
6. Tržby z prodeje služeb				
7. Cestovné hrazené v hotovosti				
8. Náklady na reprezentaci hrazené v hotovosti				
9. Tržby z prodeje materiálu				
10. Mzdové náklady				
11. Přijaté úroky z účtu				
12. Placené úroky z úvěru				
13. Poplatky za vedení účtu				
14. Výnosy z finančních investic				
15. Tržby z prodeje hmotného majetku				

Operace	N/V	vliv na VH	Vliv na aktiva	Vliv na cizí zdroje
		+/-	+/-	+/-
16. Placené pokuty				
17. Manka				
18. Přijaté pokuty				

Řešení:

Operace	N/V	vliv na VH	Vliv na aktiva	Vliv na cizí zdroje
		+/-	+/-	+/-
1. Spotřeba materiálu	N	-	-	
2. Došlá faktura za energii	N	-		+
3. Vyskladnění prodaného zboží	N	-	-	
4. Tržby za zboží	V	+	+	
5. Došlá faktura za opravy	N	-		+
6. Tržby z prodeje služeb	V	+	+	
7. Cestovné hrazené v hotovosti	N	-	-	
8. Náklady na reprezentaci hrazené v hotovosti	N	-	-	
9. Tržby z prodeje materiálu	V	+	+	
10. Mzdové náklady	N	-		+
11. Přijaté úroky z účtu	V	+	+	
12. Placené úroky z úvěru	N	-	-	
13. Poplatky za vedení účtu	N	-	-	
14. Výnosy z finančních investic	V	+	+	
15. Tržby z prodeje hmotného majetku	V	+	+	
16. Placené pokuty	N	-	-	
17. Manka	N	-	-	
18. Přijaté pokuty	V	+	+	

Příklad 4.3.2 – Členění nákladů podle účelu a podle druhů

Rozlište náklady podle účelu a podle druhů.

Položka		Druhy nákladů
1.	Spotřeba materiálu	
2.	Mzdy	
3.	Odpisy	
4.	Výrobní režie	
5.	Spotřeba energie	
6.	Správní režie	
7.	Cestovné	
8.	Náklady na reprezentaci	
9.	Úroky z účtu	
10.	Odbytová režie	

Řešení:

Položka		Druhy nákladů
1.	Spotřeba materiálu	Druhové
2.	Mzdy	Druhové
3.	Odpisy	Druhové
4.	Výrobní režie	Účelové
5.	Spotřeba energie	Druhové
6.	Správní režie	Účelové
7.	Cestovné	Druhové
8.	Náklady na reprezentaci	Druhové
9.	Úroky z účtu	Druhové
10.	Odbytová režie	Účelové

Příklad 4.3.3 – Účtování nákladů a výnosů

Přehled majetku a závazků podnikatele:

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	160	Vlastní kapitál celkem	400
Stroj	160	Základní kapitál	400
Oběžná aktiva celkem	480	Cizí zdroje celkem	240
Peníze na účtu	230	Závazky k dodavatelům	60
Peníze v pokladně	100	Úvěr	180
Materiál	150		
Aktiva celkem	640	Pasiva celkem	640

Účetní operace uskutečněné během období:

Operace	tis. Kč
1. Spotřeba materiálu	100
2. Došlá faktura za nájemné	30

	Operace	tis. Kč
3.	Zúčtování mezd	80
4.	Tržby za služby v hotovosti	300

Zaúčtujte operace.

Sestavte výkaz zisku a ztráty.

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
*	Provozní výsledek hospodaření

Řešení:

A - Materiál			
PS	150	1.	100

N - Spotřeba materiálu		
1.	100	

N - Nájemné		
2.	30	

P - Závazky k dodavatelům		
	PS	60
	2.	30

N - Mzdové náklady		
3.	80	

P - Závazky k zaměstnancům		
	3.	80

A - Pokladna		
PS	100	
4.	300	

V - Tržby za služby	
4.	300

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč		
	Tržby za služby	300
	Spotřeba materiálu	-100
	Služby	-30
	Osobní náklady	-80
*	Provozní výsledek hospodaření	90

4.4 Test

1. Vyberte správnou charakteristiku nákladů:
 - a) Náklady jsou zvýšení ekonomického prospěchu během účetního období, ve formě snížení aktiv nebo ve formě vzniku závazků.
 - b) Náklady jsou snížení ekonomického prospěchu během účetního období, ve formě zvýšení aktiv nebo ve formě vzniku závazků.
 - c) Náklady jsou snížení ekonomického prospěchu během účetního období, ve formě snížení aktiv nebo ve formě vzniku závazků.
 - d) Náklady jsou snížení ekonomického prospěchu během účetního období, ve formě snížení aktiv nebo snížení závazků.

2. Vyberte položky, které souvisí se vznikem nákladů:
 - a) Náklady vznikají vždy při výdeji peněz z pokladny a z účtu.
 - b) Náklady vznikají při všech hospodářských operacích.
 - c) Náklady vznikají při opotřebením dlouhodobého majetku.

3. Vyberte správnou charakteristiku výnosů:
 - a) Výnos je zvýšení ekonomického prospěchu během účetního období snížením aktiv nebo snížením či zánikem dluhu.
 - b) Výnos je zvýšení ekonomického prospěchu během účetního období zvýšením aktiv nebo zvýšením dluhu.
 - c) Výnos je zvýšení ekonomického prospěchu během účetního období zvýšením aktiv nebo snížením či zánikem dluhu.
 - d) Výnos je snížení ekonomického prospěchu během účetního období zvýšením aktiv nebo snížením či zánikem dluhu.

4. Rozhodněte, ve které položce jsou vyjmenovány pouze provozní náklady:
 - a) Spotřeba materiálu, úroky z úvěru, odpisy.
 - b) Odpisy, úroky z úvěru, mzdové náklady.
 - c) Mzdové náklady, odpisy, spotřeba energie.

5. Rozhodněte, ve které položce jsou vyjmenovány pouze finanční náklady:
 - a) Spotřeba materiálu, úroky z úvěru, poplatky za vedení účtu.
 - b) Úroky z úvěru, poplatky za vedení účtu, kursové ztráty.
 - c) Úroky z úvěru, poplatky za vedení účtu, nájemné.

6. Položka „Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu“ je nákladem:
- Provozním.
 - Finančním.
 - Mimořádným.
7. Položka „Tržby z prodeje cenných papírů“ je výnosem:
- Provozním.
 - Finančním.
 - Mimořádným.
8. Hospodářská operace „Tržby za služby v hotovosti“ vyvolá změny:
- Zvýšení aktiv a snížení nákladů.
 - Snížení aktiv a snížení nákladů.
 - Snížení aktiv a snížení výnosů.
 - Zvýšení aktiv a zvýšení výnosů.
9. Hospodářská operace „Faktura od dodavatele za opravy“ vyvolá změny:
- Zvýšení aktiv a snížení nákladů.
 - Zvýšení aktiv a zvýšení výnosů.
 - Zvýšení pasiv a zvýšení nákladů.
 - Snížení aktiv a snížení výnosů.

Řešení:

1c, 2c, 3c, 4c, 5b, 6a, 7b, 8d, 9c.

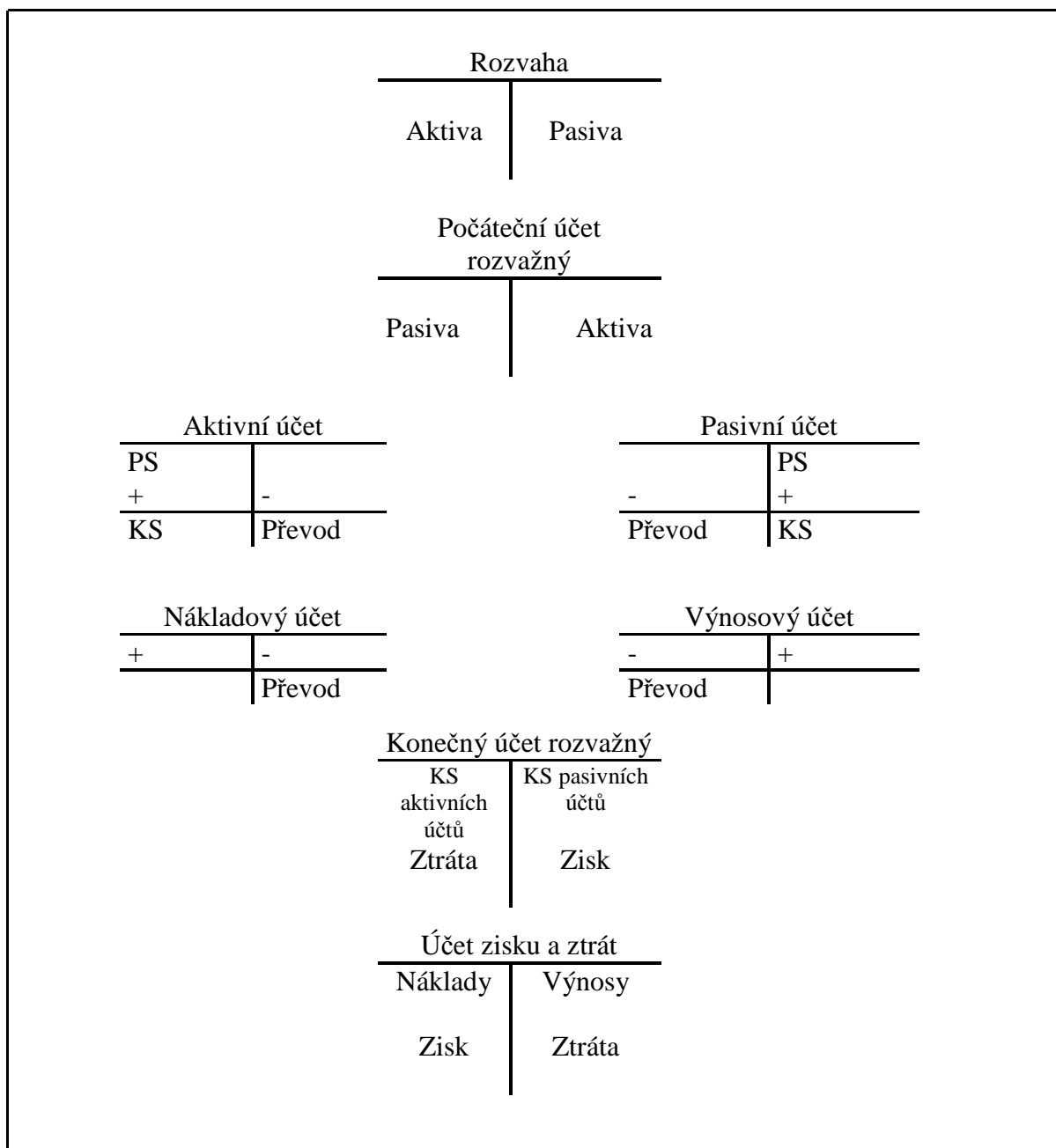
5 UZAVÍRÁNÍ ÚČTŮ

5.1 Opakování teorie

Na konci účetního období je třeba **účty uzavřít** a převést **konečné stavy** na účty **závěrkové**. Zopakujte si tyto operace ještě jednou i s otevíráním účtů (obrázek 2).

Na začátku účetního období **otevřeme účty** tak, že pomocí **Počátečního účtu 47ozvážného** zapíšeme počáteční stavy. U účtů **aktivních** zapisujeme počáteční stavy na stranu **MD**, u **pasivních účtů** na stranu **D**. Počáteční stavy **nákladových a výnosových účtů** jsou **nulové**. Po zaúčtování všech operací účty uzavřeme a převádíme konečné stavy následujícím způsobem. Konečné stavy účtů **aktivních a pasivních** na **Konečný účet rozvažný**, konečné stavy **nákladových a výnosových účtů** na **Účet zisku a ztrát**. Výsledek hospodaření z **Účtu zisku a ztráty** převádíme na **Konečný účet rozvažný** (obrázek 3).

Obrázek 3 – Otevírání a uzavírání účtů

5.2 Řešený příklad – Otevírání a uzavírání účtů

Podnikatel má majetek a závazky zobrazený v následující rozvaze:

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	60	Vlastní kapitál celkem	300
Stroj	60	Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	140
Peněžní prostředky	330	Závazky k dodavatelům	60
Materiál	50	Úvěr	80
Aktiva celkem	440	Pasiva celkem	440

Hospodářské operace uskutečněné během období:

Operace		tis. Kč
1.	Spotřeba materiálu	10
2.	Úhrada závazku dodavatelům	50
3.	Splátka úvěru	10
4.	Tržba v hotovosti	40

Rozvahu rozepíšeme do soustavy účtů tak, aby **každá položka** rozvahy byla zobrazena na **jednom účtu**. Aktiva budou zobrazena na **aktivních účtech**, pasiva na **účtech pasivních**. Je třeba si uvědomit pravidla zapisování počátečních zůstatků na aktivních a pasivních účtech. Počáteční stavy aktivních účtů zapisujeme na stranu MD, počáteční stavy účtů pasivních na stranu D. Aby byla dodržena zásada podvojnosti i pokud jde o zápis počátečních stavů na účtech, zřizujeme účet **Počáteční účet rozvažný**.

V **Počátečním účtu rozvažném** se **aktiva** zobrazí na straně **D**, **pasiva** na straně **MD**.

MD	Počáteční účet rozvažný		D
Základní kapitál	300	Stroj	60
Závazky k dodavatelům	60	Peněžní prostředky	330
Úvěr	80	Materiál	50
Obrat MD	440	Obrat D	440

Pomocí počátečního účtu 48ozvážného otevřeme účty a zapíšeme počáteční stavy. Jednotlivé operace zaúčtujeme a účty uzavřeme.

P – Základní kapitál

	PS	300
	KS	300

P – Závazky
k dodavatelům

2.	50	PS	60
		KS	10

P – Úvěr

3.	10	PS	80
		KS	70

A – Stroj

PS	60
KS	60

A – Peněžní prostředky

PS	330	2.	50
		4.	40
KS	310	3.	10

A – Materiál

PS	50	1.	10
KS	40		

N – Spotřeba materiálu		V – Tržby	
1.	10	4.	40
KS	10	KS	40

Operace 1 – zaúčtujeme snížení účtu Materiál a zároveň zvýšení nákladů – Spotřeba materiálu.

Operace 2 – zaúčtujeme snížení Závazků k dodavatelům a snížení Peněžních prostředků

Operace 3 – zaúčtuje snížení Úvěrů (závazků k bance) a snížení Peněžních prostředků

Operace 4 – zaúčtujeme zvýšení Peněžních prostředků a zvýšení výnosů – Tržby.

Náklady a výnosy zobrazíme na **Účtu zisku a ztrát**.

MD	Účet zisku a ztrát		D
Spotřeba materiálu	10	Tržby	40
Zisk	30		
Obrat MD	40	Obrat D	40

Porovnáním nákladů a výnosů zjistíme **výsledek hospodaření**, v našem případě zisk ve výši 30 tis. Kč.

Konečné stavy **aktivních a pasivních** účtů zobrazíme v **Konečném účtu rozvažném**, aktiva na straně MD, pasiva na straně D. Z účtu zisku a ztrát převedeme do Konečného účtu rozvažného výsledek hospodaření, v našem případě zisk na stranu D. (pokud by firma dosáhla ztráty, ta by se v konečném účtu rozvažném objevila na straně MD).

MD	Konečný účet rozvažný		D
Stroj	60	Základní kapitál	300
Peněžní prostředky	310	Závazky k dodavatelům	10
Materiál	40	Úvěr	70
		Zisk	30
Obrat MD	410	Obrat D	410

V této souvislosti je důležité si uvědomit rozdíl mezi konečným účtem rozvažným a konečnou rozvahou. **Konečný účet rozvažný** je **závěrkový účet**, sestavovaný při účetní uzávěrce. **Rozvaha** je **výkaz**, sestavovaný při účetní závěrce na základě údajů z účetní uzávěrky. Stejně účet zisku a ztrát je součástí účetní uzávěrky, výkaz zisku a ztráty součástí účetní závěrky (viz kapitola 12).

5.3 Příklady k procvičování

Příklad 5.3.1 – Účtování na rozvahových, výsledkových a závěrkových účtech

Účetní jednotka má následující soupis majetku a zdrojů jeho krytí:

Položka	tis. Kč
Budova	1000
Zásoby materiálu	200
Zásoby hotových výrobků	150
Peníze na účtu	300
Peníze v pokladně	15

Položka	tis. Kč
Odběratelé	150
Úvěr	250
Základní kapitál	1250
Výsledek hospodaření	??

V průběhu účetního období proběhly operace:

	Název operace	tis. Kč
1.	Inkaso odběratelské faktury na účet	150
2.	Spotřeba materiálu ve výrobě	50
3.	Faktura od dodavatele za spotřebu elektrické energie	60
4.	Zúčtování hrubých mezd zaměstnancům	20
5.	Úhrada dodavatelské faktury z účtu	60
6.	Faktura pro odběratele za provedené opravy	70
7.	Nájemné uhrazené v hotovosti	10
8.	Výplata dlužných mezd z účtu	20
9.	Faktura od dodavatele za provedené opravy	30

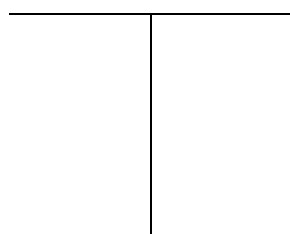
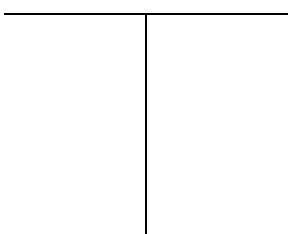
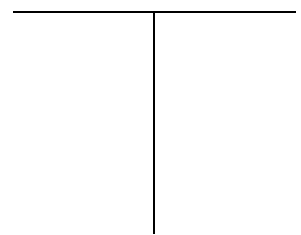
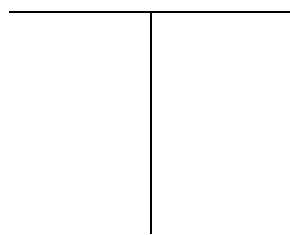
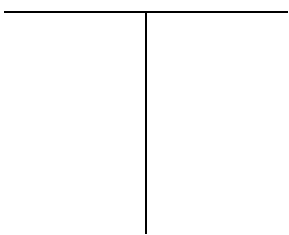
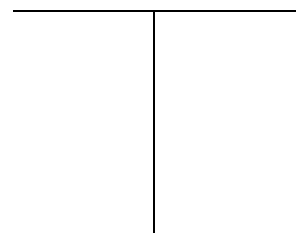
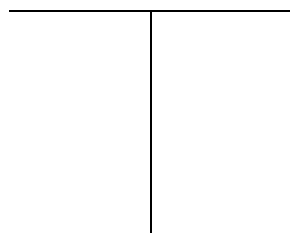
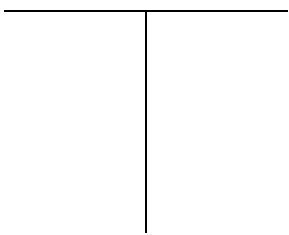
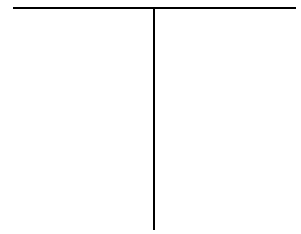
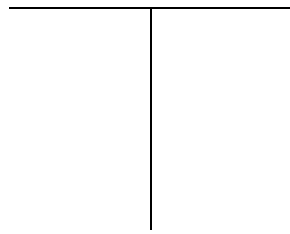
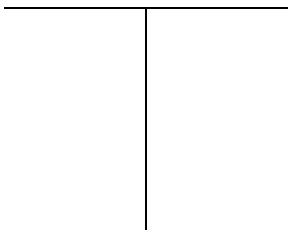
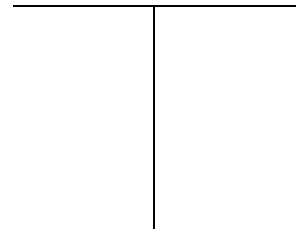
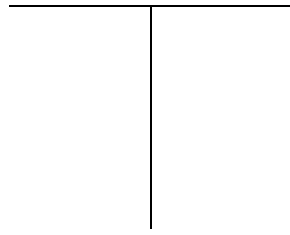
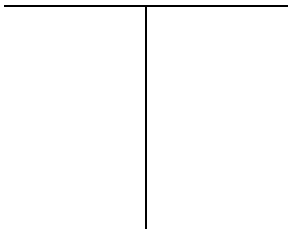
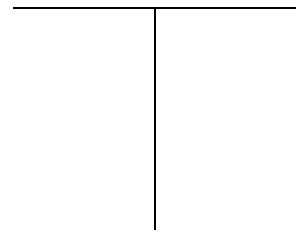
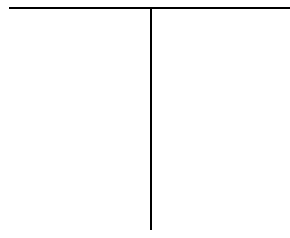
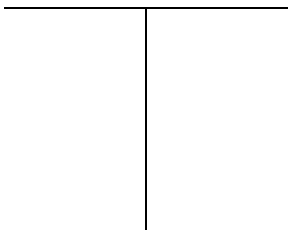
Dopočítejte chybějící položky a sestavte zahajovací rozvahu.

Zahajovací rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozepište rozvahu do soustavy účtů při zachování zásady podvojnosti, zaúčtujte operace a účty uzavřete.

Počáteční účet rozvažný

--	--

Sestavte účet zisků a ztrát, konečný účet rozvažný a konečnou rozvahu.

Účet zisku a ztrát

--	--

Konečný účet rozvažný

--	--

Konečná rozvaha, v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Vyhodnořte hospodařeni účetni jednotky.

Polořka	tis. Kř
Účetni jednotka vlastní majetek v hodnotě	
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	
Výsledek hospodařeni	
Firma byla úspěšná/neúspěšná (proč)	

Řešení:

Zahajovací rozvaha v tis. Kř			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	1000	Vlastní kapitál celkem	1565
Budova	1000	Základní kapitál	1250
		Výsledek hospodařeni	315
Oběžná aktiva celkem	815	Cizí zdroje celkem	250
Zásoby materiálu	200	Úvěř	250
Zásoby hotových výrobků	150		
Odběratelé	150		
Peníze na účtu	300		
Peníze v pokladně	15		
Aktiva celkem	1815	Pasiva celkem	1815

Počáteční účet rozvažný

Základní kapitál	1250	Budova	1000
Výsledek hospodařeni	315	Zásoby materiálu	200
Úvěř	250	Zásoby hotových výrobků	150
		Odběratelé	150
		Peníze na účtu	300
		Peníze v pokladně	15
Obrat MD	1815	Obrat D	1815

A - Budova

PS	1000		
O	0	O	0
KS	1000		

A - Zásoby materiálu

PS	200	2.	50
O	0	O	50
KS	150		

A - Zásoby hotových výrobků

PS	150		
O	0	O	0
KS	150		

A - Odběratelé

PS	150	1.	150
6.	70		
O	70	O	150
KS	70		

A - Peníze na účtu

PS	300	5.	60
1.	150	8.	20
O	150	O	80
KS	370		

A - Peníze v pokladně

PS	15	7.	10
O	0	O	10
KS	5		

VK - Základní kapitál			VK - Výsledek hospodaření			CZ - Úvěr			
	PS	1250		PS	315		PS	250	
O	0	O	0	O	0	O	0	O	0
	KS	1250		KS	315		KS	250	

N - Spotřeba materiálu			CZ - Dodavatelé			N - Spotřeba energie				
2.	50		5.	60	3.	60	3.	60		
O	50	O	0		9.	30	O	60	O	0
KS	50		O	60	O	90	KS	60		
					KS	30				

N - Mzdové náklady			CZ - Zaměstnanci			N - Opravy					
4.	20		8.	20	4.	20	9.	30			
O	20	O	0	O	20	O	20	O	30	O	0
KS	20				KS	0	KS	30			

V - Tržby za služby			N - Nájemné				
	6.	70	7.	10			
O	0	O	70	O	10	O	0
	KS	70	KS	10			

Účet zisku a ztrát			
Spotřeba materiálu	50	Tržby za služby	70
Spotřeba energie	60		
Opravy	30		
Nájemné	10		
Mzdové náklady	20		
Obrat MD	170	Obrat D	70
		Ztráta	100

Konečný účet rozvahový			
Budova	1000	Základní kapitál	1250
Zásoby materiálu	150	Výsledek hospodaření minulých let	315
Zásoby hotových výrobků	150	Úvěr	250
Odběratelé	70	Dodavatelé	30
Peníze na účtu	370		
Peníze v pokladně	5		
Výsledek hospodaření běžného období– ztráta	100		
Obrat MD	1845	Obrat D	1845

Konečná rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	1000	Vlastní kapitál celkem	1465
Budova	1000	Základní kapitál	1250
		Výsledek hospodaření minulých let	315
		Výsledek hospodaření běžného období	-100
Oběžná aktiva celkem	745	Cizí zdroje celkem	280
Zásoby materiálu	150	Úvěr	250
Zásoby hotových výrobků	150	Dodavatelé	30
Odběratelé	70		
Peníze na účtu	370		
Peníze v pokladně	5		
Aktiva celkem	1745	Pasiva celkem	1745

Položka	tis. Kč
Účetní jednotka vlastní majetek v hodnotě	1745
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	1465
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	280
Výsledek hospodaření běžného účetního období	- 100
Firma byla úspěšná/neúspěšná (proč)	Neúspěšná, dosáhla ztráty

Příklad 5.3.2 – Účtování na rozvahových, výsledkových a závěrkových účtech

Podnikatel založil společnost s ručením omezeným Nákup s.r.o., která se zabývá nákupem a prodejem zboží. Základní kapitál byl 200 tis. Kč, z toho 150 tis. Kč bylo uhrazeno vkladem na účet, 50 tis. Kč nebylo ke dni založení obchodní společnosti uhrazeno.

Činnost podnikatele během účetního období vypadala následovně:

	Název operace	tis. Kč
1.	Nakoupil zboží od dodavatelů	500
2.	Zboží uhradil poskytnutým úvěrem v plné výši??
3.	Obdržel fakturu za nájemné skladovacích prostor	50
4.	Obdržel fakturu za elektrickou energii	20
5.	Vystavil fakturu za prodej zboží	200
6.	Uhradil fakturu za nájemné a elektrickou energii z účtu	70
7.	Přijal úhradu faktury za zboží na účet	200
8.	Uhradil splátku úvěru z účtu	100
9.	Vyúčtoval mzdy pro své zaměstnance	60
10.	Prodal zboží za hotové	80
11.	Vyplatil mzdy zaměstnancům v hotovosti	60
12.	Vyskladnil zboží v důsledku prodeje	140

Sestavte zahajovací rozvahu:

Zahajovací rozvaha Nákup s.r.o., v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Pohledávky za upsaný základní kapitál			
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Rozepište rozvahu do soustavy účtů při zachování zásady podvojnosti, zaúčtujte operace a účty uzavřete.

Počáteční účet rozvažný

Převod z účtu 001					

--	--	--	--

Sestavte účet zisku a ztrát a konečný účet rozvažný:

Účet zisku a ztrát

--	--

Konečný účet rozvažný

--	--

Vyhodnořte hospodaření firmy Nákup s.r.o.

Položka	tis. Kč
Nákup s.r.o. vlastní majetek v hodnotě	
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	
Výsledek hospodaření	
Firma byla úspěšná/neúspěšná (proč)	

Řešení:

Zahajovací rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Pohledávky za upsaný základní kapitál	50		
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	200
		Základní kapitál	200
Oběžná aktiva celkem	150	Cizí zdroje celkem	
Bankovní účet	150		
Aktiva celkem	200	Pasiva celkem	200

Počáteční účet rozvahový

Základní kapitál	200	Pohledávky za upsaný základní kapitál	50
		Bankovní účet	150
Obrat MD	200	Obrat D	200

A - Pohledávky za upsaný základní kapitál

PS	50		
O	0	O	0
KS	50		

A – Bankovní účet

PS	150	6.	70
7.	200	8.	100
O	200	O	170
KS	180		

VK - Základní kapitál

		PS	200
O	0	O	0
		KS	200

A - Zboží na skladě

1.	500	12.	140
O	500	O	140
KS	360		

CZ - Dodavatelé

2.	500	1.	500
6.	70	3.	50
		4.	20
O	570	O	570
		KS	0

CZ – Úvěr

8.	100	2.	500
O	100	O	500
		KS	400

N - Nájemné

3.	50		
O	50	O	0
Ks	50		

N – Spotřeba energie

4.	20		
O	20	O	0
KS	20		

V – Tržby za zboží

		5.	200
		10.	80
O	0	O	280
		KS	280

N - Prodané zboží

12.	140		
O	140	O	0
KS	140		

A - Odběratelé

5.	200	7.	200
O	200	O	200
KS	0		

N – Mzdové náklady

9.	60		
O	60	O	0
KS	60		

CZ – Zaměstnanci				A - Pokladna			
11.	60	9.	60	10.	80	11.	60
O	60	O	60	O	80	O	60
		KS	0	KS	20		

Účet zisku a ztrát

Nájemné	50	Tržby za prodané zboží	280
Spotřeba energie	20		
Mzdové náklady	60		
Prodané zboží	140		
Zisk	10		
Obrat MD	280	Obrat D	280

Konečný účet rozvažný

Pohledávky za upsaný základní kapitál	50	Základní kapitál	200
Bankovní účet	180	Výsledek hospodaření	10
Pokladna	20	Úvěr	400
Zboží na skladě	360		
Obrat MD	610	Obrat D	610

Položka	tis. Kč
Nákup s.r.o. vlastní majetek v hodnotě	610
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	210
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	400
Výsledek hospodaření	10
Firma byla úspěšná/neúspěšná (proč)	Úspěšná, dosáhla zisku

Příklad 5.3.3 – Účtování na rozvahových, výsledkových a závěrkových účtech

Akciová společnost Nábytek, a.s. se zabývá výrobou dřevěného nábytku. Vlastní výrobní halu a sklady v hodnotě 120 tis. Kč, stroje v hodnotě 50 tis. Kč, osobní automobil v hodnotě 500 tis. Kč, nákladní automobil v hodnotě 1000 tis. Kč. Stav bankovního účtu je 500 tis. Kč. Základní kapitál činí 2000 tis. Kč, zbytek majetku je hrazen z cizích zdrojů, závazků k dodavatelům.

Sestavte zahajovací rozvahu.

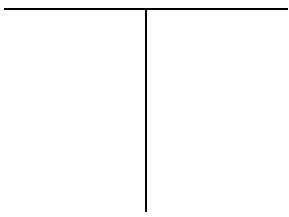
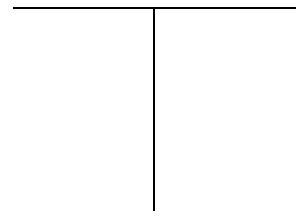
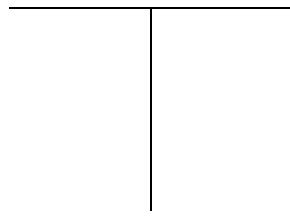
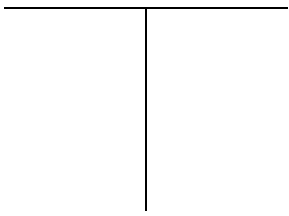
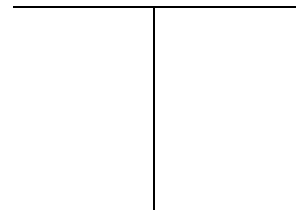
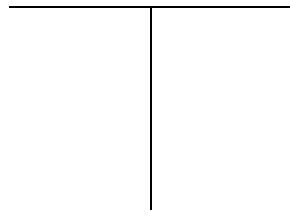
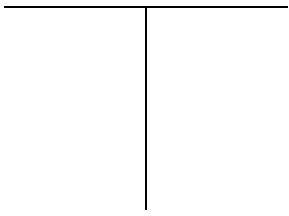
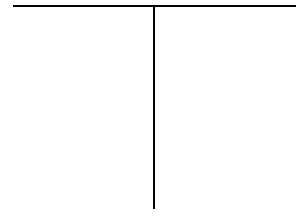
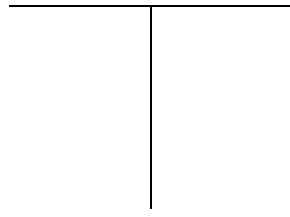
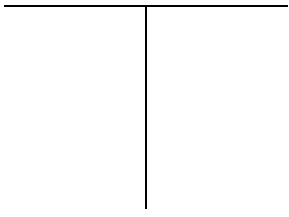
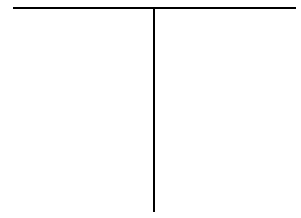
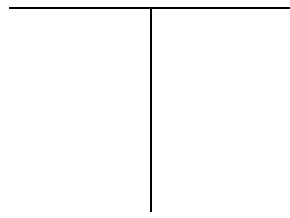
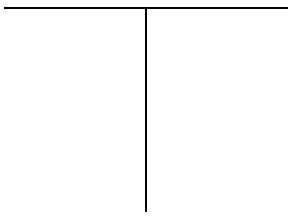
Zahajovací rozvaha Nábytek a.s., v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

V průběhu účetního období firma provedla následující činnosti:

	Název operace	tis. Kč
1.	Nákup materiálu pro výrobu od dodavatele	30
2.	Převod peněz z účtu do pokladny	10
3.	Nákup kancelářských potřeb za hotové	1
4.	Došlá faktura za elektrickou energii	15
5.	Spotřeba materiálu ve výrobě	20
6.	Zúčtování hrubých mezd zaměstnancům	50
7.	Přijetí hotových výrobků na sklad	80
8.	Úhrada faktury za elektrickou energii z účtu	15
9.	Vyskladnění hotových výrobků pro prodej	60
10.	Vydaná faktura pro odběratele za výrobky	90
11.	Výplata mezd z účtu	50

Rozepište rozvahu do soustavy účtů při zachování zásady podvornosti, zaúčtujte operace a účty uzavřete.

Počáteční účet rozvažný

Sestavte konečnou rozvahu a výkaz zisku a ztráty.

Konečná rozvaha Nábytek a.s., v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
* Provozní výsledek hospodaření	

Vyhodnoťte hospodaření firmy Nábytek a.s.

Položka	tis. Kč
Nábytek a.s. vlastní majetek v hodnotě	
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	
Výsledek hospodaření	
Firma byla úspěšná/neúspěšná (proč)	

Řešení:

Zahajovací rozvaha Nábytek, a.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	1670	Vlastní kapitál celkem	2000
Budovy	120	Základní kapitál	2000
Stroje	50		
Automobily	1500		
Oběžná aktiva celkem	500	Cizí zdroje celkem	170
Bankovní účet	500	Dodavatelé	170
Aktiva celkem	2170	Pasiva celkem	2170

Počáteční účet rozvahový

Základní kapitál	2000	Budovy	120
Dodavatelé	170	Stroje	50
		Auta	1500
		Bankovní účet	500
Obrat MD	2170	Obrat D	2170

VK – Základní kapitál			
	PS	2000	
O	0	O	0
	KS	2000	

A - Auta			
	PS	1500	
O	0	O	0
	KS	1500	

A - Budovy			
	PS	120	
O	0	O	0
	KS	120	

A - Stroje			
	PS	50	
O	0	O	0
	KS	50	

A – Materiál na skladě				
	1.	50	5.	20
O	50	O	20	
	KS	30		

A - Pokladna				
	2.	10	3.	1
O	10	O	1	
	KS	9		

CZ - Dodavatelé				
	8.	15	PS	170
			1.	50
			4.	15
O	15	O	65	
		KS	220	

A – Bankovní účet				
	PS	500	2.	10
			8.	15
			11.	50
O	0	O	75	
	KS	425		

N – Spotřeba materiálu				
	3.	1		
	5.	20		
O	21	O	0	
	KS	21		

N – Spotřeba energie				
	4.	15		
O	15	O	0	
	KS	15		

N – Mzdové náklady				
	6.	50		
O	50	O	0	
	KS	50		

CZ - Zaměstnanci				
	11.	50	6.	50
O	50	O	50	
		KS	50	

A - Výrobky				
	7.	80	9.	60
O	80	O	60	
	KS	20		

N – Změna stavu zásob výrobků				
	9.	60	7.	80
O	60	O	60	
		KS	20	

V – Tržby za výrobky				
			10.	90
O	0	O	90	
		KS	90	

A - Odběratelé				
	10.	90		
O	90	O	0	
	KS	90		

Konečná rozvaha Nábytek a.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	1670	Vlastní kapitál celkem	2024
Budovy	120	Základní kapitál	2000
Stroje	50	Výsledek hospodaření	24
Auta	1500		
Oběžná aktiva celkem	574	Cizí zdroje celkem	220
Materiál na skladě	30	Dodavatelé	220
Výrobky	20		
Pokladna	9		
Bankovní účet	425		
Odběratelé	90		
Aktiva celkem	2244	Pasiva celkem	2244

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Tržby za prodej vlastních výrobků	90
Změna stavu zásob vlastní výroby	20
Spotřeba materiálu	21
Spotřeba energie	15
Mzdové náklady	50
* Provozní výsledek hospodaření	24

Položka	tis. Kč
Nábytek a.s. vlastní majetek v hodnotě	2244
Majetek je hrazen z vlastních zdrojů v hodnotě	2024
Majetek je hrazen z cizích zdrojů v hodnotě	220
Výsledek hospodaření	24
Firma byla úspěšná/neúspěšná (proč)	Dosáhla zisku

5.4 Test

- Mezi závěrkové účty patří:
 - Rozvaha, počáteční účet rozvažný, účet zisku a ztrát.
 - Počáteční účet rozvažný, konečný účet rozvažný, výkaz zisku a ztráty.
 - Počáteční účet rozvažný, konečný účet rozvažný, účet zisku a ztráty.
- Na konci účetního období převádíme konečné stavy aktivních a pasivních účtů:
 - Do rozvahy.
 - Na účet zisků a ztrát.
 - Na konečný účet rozvažný.
- Na konci účetního období převádíme zůstatky nákladových a výnosových účtů:
 - Do výkazu zisku a ztráty.

- b) Na účet zisku a ztrát.
 - c) Na konečný účet rozvažný.
4. Výsledek hospodaření převádíme v rámci účetní uzávěrky z Účtu zisku a ztrát:
- a) Na konečný účet rozvažný.
 - b) Do rozvahy.
 - c) Do výkazu zisku a ztráty.
5. Hospodářskou operaci „Spotřeba materiálu ve výrobě“ zúčtujeme:
- a) Na vrub aktivního účtu Materiál na skladě, ve prospěch nákladového účtu Spotřeba materiálu.
 - b) Na vrub nákladového účtu Spotřeba materiálu, ve prospěch aktivního účtu Materiál na skladě.
 - c) Na vrub nákladového účtu Spotřeba materiálu, ve prospěch aktivního účtu Výrobky.
 - d) Na vrub aktivního účtu Výrobky, ve prospěch nákladového účtu Spotřeba materiálu.
6. Hospodářskou operaci „Zúčtování hrubých mezd zaměstnancům“ zúčtujeme:
- a) Na vrub nákladového účtu Mzdové náklady, ve prospěch pasivního účtu Zaměstnanci.
 - b) Na vrub pasivního účtu Zaměstnanci, ve prospěch nákladového účtu Mzdové náklady.
 - c) Na vrub nákladového účtu Mzdové náklady, ve prospěch aktivního účtu Pokladna.
 - d) Na vrub aktivního účtu Pokladna, ve prospěch pasivního účtu Zaměstnanci.
7. Výsledek hospodaření – ztráta se zobrazí v rozvaze:
- a) Na straně MD.
 - b) Na straně D.
 - c) V aktivech.
 - d) V pasivech.
8. Výsledek hospodaření - ztráta se zobrazí na Konečném účtu rozvažném:
- a) Na straně MD.
 - b) Na straně D.
 - c) V aktivech.
 - d) V pasivech.

Řešení:

1c, 2c, 3b, 4a, 5b, 6a, 7d, 8a.

6 KONTROLNÍ SYSTÉM ÚČETNICTVÍ

6.1 Opakování teorie

Kontrolní systém účetnictví slouží ke kontrole účetnictví, zda je účetnictví vedeno úplně, průkazně a věrohodně.

Součástí kontrolního systému je:

- Přezkušování účetních dokladů,
 - prověřování formální a věcné správnosti.
- Souběžné provádění účetních zápisů z hlediska časového i věcného.
 - hlavní kniha a deník.
- Kontrolní soupisky
 - analytická evidence.
- Ověřování klíčových vazeb procesu zpracování účetních informací pomocí kontrolních čísel.
- Sestavování předvahy.
- Inventarizace aktiv a závazků.

Předvaha

Je spojovacím článkem mezi soustavou účtů (hlavní knihou a knihami analytické evidence) a účetními výkazy.

Funkce předvahy:

- Ověřuje, zda byl dodržen princip podvojnosti účetních zápisů:

$$\sum \text{obratů strany MD všech účtů} = \sum \text{obratů strany D všech účtů}$$

6.2 Řešený příklad – Sestavení předvahy

Podnik má počáteční stavy účtů majetku a závazků:

Položka	tis. Kč
Stroj	60
Peněžní prostředky	330
Materiál	50
Základní kapitál	300
Úvěr	80
Dodavatelé	60

Hospodářské operace uskutečněné během období:

Operace	tis. Kč
1. Spotřeba materiálu	10
2. Úhrada závazku dodavatelům	50
3. Splátka úvěru	10
4. Tržba v hotovosti	40

Jednotlivé operace zaúčtujeme a správnost účtování ověříme pomocí předvahy.

P - Základní kapitál			P - Závazky k dodavatelům			P - Úvěr					
	PS	300	2.	50	PS	60	3.	10	PS	80	
O	0	O	0	O	50	O	0	O	10	O	0
	KS	300			KS	10			KS	70	

A - Stroj			A - Peněžní prostředky			A - Materiál				
PS	60		PS	330	2.	50	PS	50	1.	10
O	0	0	4.	40	3.	10	O	0	O	10
KS	60		O	40	O	60	KS	40		
			KS	310						

N - Spotřeba materiálu			V - Tržby				
1.	10				4.	40	
O	10	O	0	O	0	O	40
KS	10				KS	40	

Do předvahy zapíšeme všechny účty, na kterých se účtovalo v účetním období. Do tabulky vkládáme počáteční stavy účtů, obraty a konečné stavy účtů. Správnost ověříme na posledním součtovém řádku, kdy součet stran MD účtů se musí rovnat součtům stran D. Předvaha odhalí chyby v podvojnosti, ale v některých případech nezaznamená chyby v souvztáznosti. Pokud pro danou operaci vybereme špatnou dvojici účtů, ale přitom dodržíme podvojnost, součty stran MD a D se budou rovnat.

Předvaha						
Název účtu	Počáteční stav		Obraty		Konečný stav	
	MD	D	MD	D	MD	D
Stroj	60		0	0	60	
Peněžní prostředky	330		40	60	310	
Materiál	50		0	10	40	
Základní kapitál		300	0	0		300
Úvěr		80	10	0		70
Závazky k dodavatelům		60	50	0		10
Spotřeba materiálu		0	10	0	10	
Tržby		0	0	40		40
Celkem	440	440	110	110	420	420
	$\Sigma MD = \Sigma D$		$\Sigma MD = \Sigma D$		$\Sigma MD = \Sigma D$	

6.3 Příklady k procvičování

Příklad 6.3.1 – Sestavení předvahy

Zaučtujte následující operace a správnost účtování ověřte pomocí předvahy.

	Název operace	tis. Kč
1.	Vklad základního kapitálu na účet	200
2.	Nákup materiálu od dodavatele	30
3.	Spotřeba materiálu ve výrobě	20
4.	Úhrada závazků dodavatelům z úvěru	30
5.	Výrobky dokončeny a převedeny na sklad	60
6.	Vydaná faktura za prodej výrobků	120
7.	Vyskladnění prodaných výrobků	60
8.	Inkaso od odběratelů na účet	120

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

Předvaha						
Název účtu	Počáteční stav		Obraty		Konečný stav	
	MD	D	MD	D	MD	D
Bankovní účet (A)	0		320	0	320	
Materiál na skladě (A)	0		30	20	10	
Výrobky (A)	0		60	60	0	
Odběratelé (A)	0	0	120	120	0	
Základní kapitál (P)	0	0	0	200	0	200
Dodavatelé (P)		0	30	30		0
Bankovní úvěr (P)		0	0	30		30
Spotřeba materiálu (N)	0		20	0	20	
Změna stavu zásob výrobků (N)		0	60	60		0
Tržby za výrobky (V)		0	0	120		120
Celkem	0	0	640	640	350	350
	$\Sigma MD = \Sigma D$		$\Sigma MD = \Sigma D$		$\Sigma MD = \Sigma D$	

6.4 Test

- Funkcí předvahy je:
 - Přezkušování účetních dokladů.
 - Inventarizace majetku a závazků.
 - Ověření principu podvojnosti účetních zápisů.
 - Ověření principů souvztažnosti účetních zápisů.
- Součástí kontrolního systému účetnictví není:
 - Přezkušování účetních dokladů.
 - Účtování hospodářských operací.
 - Sestavování předvahy.
 - Inventarizace majetku a závazků.
- Účetní zápisy se provádí z hlediska věcného i časového:
 - Do předvahy.
 - Do rozvahy.
 - Do pokladní knihy.
 - Do hlavní knihy a deníku.

Řešení:

1c, 2b, 3d.

7 KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK

7.1 Opakování teorie

Krátkodobý finanční majetek je majetek, který si podnik pořizuje se záměrem dočasně umístit volné peněžní prostředky do majetku, který přinese výnos, je dostatečně likvidní a je v držení podniku po dobu kratší než jeden rok.

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
B. Dlouhodobý majetek	A. Vlastní kapitál
C Oběžná aktiva C. I. Zásoby C. II. Pohledávky C.III. Krátkodobý finanční majetek C.IV. Peněžní prostředky	B + C. Cizí zdroje B. Rezervy C. Závazky C.II. Krátkodobé závazky - Vydané dluhopisy - Krátkodobé úvěry
D. Časové rozlišení	D. Časové rozlišení

Mezi krátkodobý finanční majetek řadíme:

- Hotovost podniku (peníze, šeky, poukázky k zúčtování), ceniny.
- Peněžní účty v bankách.
- Peníze na cestě.
- Krátkodobé cenné papíry a podíly.
- Pořizovaný krátkodobý majetek.
- Krátkodobý finanční majetek včetně opravných položek k tomuto majetku (majetkové a úvěrové cenné papíry).

Mezi krátkodobé finanční výpomoci (pasiva, cizí zdroje) řadíme:

- Emitované dluhopisy.
- Krátkodobé bankovní úvěry.
- Jiné krátkodobé finanční výpomoci.

Finanční majetek krátkodobý oceňujeme:

- Nominální hodnotou.
 - Peníze, ceniny.
- Pořizovací cenou.
 - Cenné papíry při nákupu - cena se skládá z ceny pořízení a vedlejších pořizovacích nákladů souvisejících s pořízením cenného papíru (např. provize zprostředkovatelské firmě).
- Tržní cenou.
 - Cenné papíry při prodeji.
- Reálnou hodnotou.
 - Vybrané cenné papíry můžeme přecenit k rozvahovému dni² z účetní hodnoty na hodnotu tržní.

Opravná položka k finančnímu majetku

² Den, ke kterému se sestavuje účetní závěrka, obvykle 31.12.

- Opravná položka je položka, která vyjadřuje dočasné snížení hodnoty finančního majetku.

7.2 Řešený příklad – Peníze na cestě

Podnikatel založil společnost s ručením omezeným. Základní kapitál v hodnotě 300 tis. Kč uhradil vkladem na účet. V průběhu období proběhly operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	VÚÚ	Podnikatel obdržel krátkodobý úvěr od banky	100
2.	VBÚ	Připsání úvěru na bankovní účet	100
3.	VBÚ	Splátka části úvěru	20
4.	VÚÚ	Snížení úvěru	20
5.	PPD	Výběr peněz z účtu do pokladny	5
6.	VBÚ	Vyúčtování převodu peněz z účtu do pokladny	5

Analýza hospodářských operací:

Operace 1 – Podnikatel obdržel úvěr od banky (VÚÚ). Krátkodobý úvěr je cizí zdroj financování, jedná se závazek k bance, zobrazí se na **pasivním účtu**. Tato operace zvýší pasivní položku úvěry. Protože dokladem k této operaci je výpis z úvěrového účtu, nemůžeme zároveň účtovat zvýšení bankovního účtu – příjem peněz, protože pro tuto operaci nemáme zatím k dispozici doklad. Do doby, než obdržíme výpis z účtu, použijeme aktivní účet – Peníze na cestě, který se zvýší.

Operace 2 – Připsání úvěru na bankovní účet (VBÚ). Při této operaci se zvýší stav peněz na aktivním účtu Bankovní účet (už k máme doklad nutný k zaúčtování) a sníží se účet Peníze na cestě.

Operace 3 – Splátka části úvěru (VBÚ). Při výběru peněz z účtu do pokladny je třeba účtovat podle **dokladu**, který je v okamžiku operace k dispozici, v tomto případě výpis z bankovního účtu. Můžeme snížit stav bankovního účtu, ale nemůžeme účtovat snížení úvěru protože nemáme k dispozici příslušný doklad. Proto použijeme Peníze na cestě.

Operace 4 – Snížení úvěru (VÚÚ). V okamžiku, kdy obdržíme výpis z úvěrového účtu, můžeme zúčtovat snížení úvěru a zároveň účet peníze na cestě.

Operace 5 – Výběr peněz z účtu do pokladny (PPD). Dokladem, kterým lze zaúčtovat při výběru peněz je **výpis účtu**, který máme k dispozici až **dodatečně** (jednou týdně, měsíčně apod.), proto nelze v okamžiku výběru účtovat snížení bankovního účtu. Zaúčtovat můžeme **příjem peněz na pokladnu**, kdy pokladní vystaví **příjmový pokladní doklad**. Souvztažně se používá účet **Peníze na cestě**, kde částka zůstává do doby, než podnik obdrží výpis z účtu.

Operace 6 – Vyúčtování výběru do pokladny (VBÚ). V okamžiku, kdy podnik obdrží výpis z účtu, může provést vyúčtování výběru. Sníží se stav bankovního účtu a částka se zároveň zúčtuje na účtu Peníze na cestě.

Účtování hospodářských operací:

A- Bankovní účet		CZ - Úvěry		VK – Základní kapitál						
PS	300	3.	20	4.	20	1.	100		PS	300
2.	100	6.	5			KS	80		KS	300
KS	375									

A-Pokladna		A-Peníze na cestě	
5.	5	1.	100
KS	5	2.	100
		3.	20
		4.	20
		6.	5
		5.	5
		KS	0

Počáteční stav účtů Bankovní účet a Základní kapitál je tvořen vkladem základního kapitálu na účet při zakládání podniku.

Operace 1 – MD Peníze na cestě, D Úvěr.

Operace 2 – MD bankovní účet, D Peníze na cestě.

Operace 3 – MD Peníze na cestě, D Bankovní účet.

Operace 4 – MD Úvěr, D Peníze na cestě.

Operace 5 – MD Pokladna, D Peníze na cestě.

Operace 6 – MD Peníze na cestě, D Bankovní účet.

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	300
		Základní kapitál	300
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	80
Bankovní účet	375	Úvěr	80
Pokladna	5		
Aktiva celkem	380	Pasiva celkem	380

7.3 Příklady k procvičování

Příklad 7.3.1 – Účtování příjmů a výdajů v pokladně

Počáteční stav účtu pokladna je 120 tis. Kč. V průběhu účetního období proběhly v pokladně hospodářské operace:

	Název operace	Kč
1.	Úhrada zakoupených kancelářských potřeb	560
2.	Výplata mezd v hotovosti	15 230
3.	Přijaté tržby za prodané zboží	25 000
4.	Uhrazena provize zprostředkovatelské firmě	15 000
5.	Vyúčtování odvodu tržeb	25 000

Přiřaďte jednotlivým účetním operacím správné doklady:

Číslo	Název	Doklad
1.	Úhrada zakoupených kancelářských potřeb	
2.	Výplata mezd v hotovosti	
3.	Přijaté tržby za prodané zboží	

Číslo	Název	Doklad
4.	Uhrazena provize zprostředkovatelské firmě	
5.	Odvod tržeb z pokladny na účet	

Zobrazte účetní operace na účtu Pokladna, vypočtete obraty účtu a konečný zůstatek účtu.

Pokladna

Sestavte pokladní knihu.

Pokladní kniha

Datum	Doklad	Účetní případ	Příjem	Výdej	Zůstatek
Celkem					

Řešení:

Číslo	Název	Doklad
1.	Úhrada zakoupených kancelářských potřeb	Výdajový pokladní doklad
2.	Výplata mezd v hotovosti	Výdajový pokladní doklad
3.	Přijaté tržby za prodané zboží	Příjmový pokladní doklad
4.	Uhrazena provize zprostředkovatelské firmě	Výdajový pokladní doklad
5.	Odvod tržeb z pokladny na účet	Výdajový pokladní doklad

Pokladna

PS	120000	1.	560
3.	25000	2.	15230
		4.	15000
		5.	25000
O	25000	O	55790
KS	89210		

Pokladní kniha.

Datum	Doklad	Účetní případ	Příjem	Výdej	Zůstatek
		PS			120000
	VPD	Nákup kancelářských potřeb		560	119440
	VPD	Výplata mezd		15230	104210

Datum	Doklad	Účetní případ	Příjem	Výdej	Zůstatek
	PPD	Tržby za zboží	25000		129210
	VPD	Placená provize		15000	114210
	VPD	Odvod tržeb		25000	89210
Celkem			25000	55790	89210

Příklad 7.3.2 – Vliv operací na aktiva, cizí zdroje, náklady, výnosy

Sestavte účtovací předpis pro následující operace. Rozhodněte, zda daná operace vyvolá zvýšení/snížení aktiv, cizích zdrojů, nákladů, výnosů.

Č	Doklad	Operace	Změny (+/-)				MD	D
			A	CZ	N	V		
1.	PPD	Tržba za zboží						
2.	VPD	Cestovné						
3.	VPD	Odvod tržeb z pokladny na účet						
4.	VBÚ	Inkaso faktury od odběratele						
5.	VBÚ	Vyúčtování převodu z pokladny						
6.	VBÚ	Úhrada faktury dodavatelům						
7.	PPD	Výběr peněz z účtu do pokladny						
8.	VBÚ	Vyúčtování převodu						
9.	VBÚ	Poskytnutí krátkodobého úvěru převodem na účet						
10.	VBÚ	Úroky placené bance za poskytnutí úvěru						
11.	VBÚ	Splátka úvěru bance						
12.	VBÚ	Přijatý úrok z účtu						
13.	VBÚ	Poplatek za vedení účtu						
14.	VPD	Manko v pokladně						
15.	VÚD	Předpis úhrady manka zaměstnancem						
16.	PPD	Úhrada manka zaměstnancem						

Řešení:

Č	Doklad	Operace	Změny (+/-)				MD	D
			A	CZ	N	V		
1.	PPD	Tržba za zboží	+			+	A - Pokladna	V - Tržby za zboží
2.	VPD	Cestovné	-		+		N - Cestovné	A - Pokladna
3.	VPD	Odvod tržeb z pokladny na účet	+/-				A - Peníze na cestě	A - Pokladna
4.	VBÚ	Inkaso faktury od odběratele	+/-				A - Účet	A - Odběratelé
5.	VBÚ	Vyúčtování převodu z pokladny	-/+				A - Účet	A - Peníze na cestě
6.	VBÚ	Úhrada faktury dodavatelům	-	-			CZ - Dodavatelé	A - Účet

Č	Doklad	Operace	Změny (+/-)				MD	D
			A	CZ	N	V		
7.	PPD	Výběr peněz z účtu do pokladny	+/-				A - Pokladna	A - Peníze na cestě
8.	VBÚ	Vyúčtování převodu	-/+				A - Peníze na cestě	A - Účet
9.	VBÚ	Poskytnutí krátkodobého úvěru převodem na účet	+	+			A - Účet	CZ - Úvěr
10.	VBÚ	Úroky placené bance za poskytnutí úvěru	-		+		N - Úroky	A - Účet
11.	VBÚ	Splátka úvěru bance	-	-			CZ - Úvěr	A - Účet
12.	VBÚ	Přijatý úrok z účtu	+			+	A - Účet	V - Úroky
13.	VBÚ	Poplatek za vedení účtu	-		+		N - Finanční náklady	A - Účet
14.	VPD	Manko v pokladně	-		+		N - Finanční náklad	A - Pokladna
15.	VÚD	Předpis úhrady manka zaměstnancem	+			+	A - Pohledávka za zaměstnanci	V - Finanční výnos
16.	PPD	Úhrada manka zaměstnancem	+/-				A - Pokladna	A - Pohledávky za zaměstnanci

Příklad 7.3.3 – Účtování v pokladně a na bankovním účtu

Účetní jednotka má počáteční stavy účtů:

Položka	tis. Kč
Bankovní účty	100
Odběratelé	30
Zaměstnanci	50
Dodavatelé	150

Zapište počáteční stavy účtů, zaúčtujte následující operace do hlavní knihy a účty uzavřete. Doplňte chybějící údaje.

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	PPD	Tržba přijatá v hotovosti	60
2.	VPD	Cestové	1
3.	VPD	Odvod tržeb z pokladny	40
4.	VBÚ	Inkaso od odběratele	20
5.	VBÚ	Vyúčtování převodu z pokladny??
6.	VBÚ	Úhrada faktury dodavatelům	100
7.	PPD	Výběr peněz z účtu do pokladny na mzdy	40
8.	VBÚ	Vyúčtování převodu??
9.	VPD	Výplata mezd zaměstnancům v hotovosti	50

Sestavte pokladní knihu.

Pokladní kniha

Datum	Doklad	Účetní případ	Příjem	Výdej	Zůstatek
Celkem					

Řešení:

A - Bankovní účet			
PS	100	6.	100
4.	20	8.	40
5.	40		
O	60	O	140
KS	20		

A - Odběratelé			
PS	30	4.	20
O	0	O	20
KS	10		

CZ - Zaměstnanci			
9.	50	PS	50
O	50	O	0
		KS	0

CZ - Dodavatelé			
6.	100	PS	150
O	100	O	0
		KS	50

A - Pokladna			
1.	60	2.	1
7.	40	3.	40
		9.	50
O	100	O	91
KS	9		

V - Tržby			
		1.	60
O	0	O	60
		KS	60

N - Cestovné	
2.	1
O	1 O 0
KS	1

A - Peníze na cestě	
3	40
8.	40
O	80 O 80
KS	0

Pokladní kniha

Datum	Doklad	Účetní případ	Příjem	Výdej	Zůstatek
	PPD	Tržby za zboží	60000		60000
	VPD	Cestovné		1000	59000
	VPD	Odvod tržeb		40000	19000
	PPD	Příjem peněz z účtu	40000		59000
	VPD	Výplata mezd		50000	9000
Celkem			100000	91000	9000

Příklad 7.3.4 – Nákup a prodej krátkodobých cenných papírů

Počáteční stav na bankovní účtu je 150 000 Kč. V průběhu účetního období proběhly následující operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	VBÚ	Nákup cenných papírů za účelem obchodování	100
2.	VBÚ	Uhrazena provize obchodníkovi s cennými papíry	30
3.	VÚD	Převedení cenných papírů do evidence??
4.	VBÚ	Prodej cenných papírů	150
5.	VÚD	Vyřazení cenných papírů z evidence	130

Stanovte typ ceny a hodnotu cenných papírů převedených do evidence.

Typ ceny	
Hodnota cenných papírů (tis. Kč)	

Zaúčtujte operace.

Řešení:

Typ ceny	Požizovací cena
Hodnota cenných papírů (tis. Kč)	130

<p>A - Bankovní účet</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;">PS</td> <td style="width: 10%;">150</td> <td style="width: 10%;">1.</td> <td style="width: 10%;">100</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>150</td> <td>2.</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>KS</td> <td>170</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	PS	150	1.	100	4.	150	2.	30	KS	170			<p>A – Pořízení krátkodobého finančního majetku</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;">1.</td> <td style="width: 10%;">100</td> <td style="width: 10%;">3.</td> <td style="width: 10%;">130</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>30</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>KS</td> <td>0</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	1.	100	3.	130	2.	30			KS	0			<p>A – Krátkodobý finanční majetek</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;">3.</td> <td style="width: 10%;">130</td> <td style="width: 10%;">5.</td> <td style="width: 10%;">130</td> </tr> <tr> <td>KS</td> <td>0</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	3.	130	5.	130	KS	0		
PS	150	1.	100																															
4.	150	2.	30																															
KS	170																																	
1.	100	3.	130																															
2.	30																																	
KS	0																																	
3.	130	5.	130																															
KS	0																																	
<p>V – Tržby z prodeje krátkodobého finančního majetku</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;">4.</td> <td style="width: 10%;">150</td> </tr> </table>		4.	150	<p>N – Prodaný krátkodobý finanční majetek</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;">5.</td> <td style="width: 10%;">130</td> </tr> </table>	5.	130																												
	4.	150																																
5.	130																																	

Příklad 7.3.5 – Emitované dluhopisy

Počáteční stav na bankovním účtu je 100. V účetní jednotce proběhly v běžném období následující operace.

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	VÚD	Emise dluhopisů	200
2.	VBÚ	Prodej emitovaných dluhopisů	200
3.	VÚD	Připsání úroků z dluhopisů	20
4.	VBÚ	Vyplacené dluhopisů i s úroky	220

Zaúčtujte operace.

Řešení:

A – Pohledávky z emitovaných dluhopisů				P – Emitované dluhopisy				A – Bankovní účet			
1.	200	2.	200	4.	220	1.	200	PS	100	4.	220
KS	0					3.	20	2.	200		
						KS	0	KS	80		

N - Úrok	
3.	20
KS	20

Příklad 7.3.6 – Ocenění finančního majetku k rozvahovému dni

Počáteční stav na účtu Krátkodobé majetkové cenné papíry je 350. K rozvahovému dni vzrostla tržní cena cenných papírů na 400.

Zobrazte účetní operace.

Řešení:

A – Krátkodobé majetkové cenné papíry		V – Výnosy z přecenění krátkodobého finančního majetku	
PS	350	1.	50
1.	50		
KS	400		

Příklad 7.3.7 – Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku

Počáteční stav na účtu Krátkodobé majetkové cenné papíry je 500. Hodnota cenných papírů k rozvahovému dni dočasně poklesla na 400. V následujícím roce se zvýšila na 480.

Zobrazte účetní operace.

K rozvahovému dni:

Následující období:

--	--	--	--	--	--

Řešení:

K rozvahovému dni:

A – Krátkodobé majetkové cenné papíry		N – Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční oblasti		P – Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku	
PS	500	1.	100		1. 100

Následující období:

A – Krátkodobé majetkové cenné papíry		N – Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční oblasti		P – Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku	
PS	500		1. 80	1. 80	PS 100

7.4 Test

1. Majetkové cenné papíry, která má podnikatel v úmyslu prodat za tři měsíce od jejich pořízení, zobrazíme v rozvaze:
 - a) V dlouhodobém majetku.
 - b) V oběžných aktivech.
 - c) V cizích zdrojích financování.
2. Emitované dluhopisy zobrazíme v rozvaze:
 - a) V dlouhodobém majetku.
 - b) V oběžných aktivech.
 - c) V cizích zdrojích financování.

3. Podnikatel zakoupil krátkodobé cenné papíry v hodnotě 100 a zároveň zaplatil zprostředkovatelské firmě poplatek ve výši 15. V rozvaze budou tyto cenné papíry uvedeny v hodnotě:
 - a) 115
 - b) 100
 - c) Podnikatel rozhodně o ocenění podle okamžité finanční situace podniku.
4. Na účtu Peníze na cestě účtujeme:
 - a) Očekávaná inkasa od odběratelů.
 - b) Očekávané platby dodavatelům.
 - c) Převody mezi pokladnou a bankovním účtem.
5. Operaci „Odvod peněz z pokladny na účet“, dokladovanou VPD, zaúčtujeme:
 - a) Na vrub účtu Bankovní účet, ve prospěch účtu Pokladna.
 - b) Na vrub účtu Pokladna, ve prospěch účtu Bankovní účet.
 - c) Na vrub účtu Peníze na cestě, ve prospěch účtu Pokladna.
 - d) Na vrub účtu Peníze na cestě, ve prospěch účtu Bankovní účet.
6. Krátkodobé majetkové cenné papíry při prodeji oceňujeme:
 - a) Nominální hodnotou.
 - b) Tržní cenou.
 - c) Reálnou hodnotou.
7. Operaci „Poskytnutí krátkodobého úvěru na účet“ dokladovanou výpisem z úvěrového účtu účtujeme:
 - a) Na vrub účtu Bankovní účet, ve prospěch účtu Krátkodobý úvěr.
 - b) Na vrub účtu Krátkodobý úvěr, ve prospěch účtu Bankovní účet.
 - c) Na vrub účtu Peníze na cestě, ve prospěch účtu Krátkodobý úvěr.
 - d) Na vrub účtu Peníze na cestě, ve prospěch účtu Bankovní účet.
8. Krátkodobé majetkové cenné papíry při pořízení oceňujeme:
 - a) Pořizovací cenou.
 - b) Cenou pořízení.
 - c) Nominální hodnotou.
 - d) Reálnou hodnotou.
9. Krátkodobé majetkové cenné papíry oceňujeme k rozvahovému dni:
 - a) Pořizovací cenou.
 - b) Cenou pořízení.
 - c) Nominální hodnotou.
 - d) Reálnou hodnotou.
10. Rozdíly z přecenění krátkodobého finančního majetku na reálnou hodnotu zobrazíme:
 - a) Ve fondu z přecenění.
 - b) V nákladech nebo výnosech.
 - c) V cizích zdrojích financování.
11. Účetní jednotka vlastní krátkodobý finanční majetek v hodnotě 1000. K rozvahovému dni vytvořila opravnou položku ke krátkodobému finančnímu majetku hodnotě 400. Vyberte správnou interpretaci účetního případu:

- a) Hodnota krátkodobého finančního majetku dočasně poklesla o 400.
- b) Hodnota krátkodobého finančního majetku trvale poklesla o 400.
- c) Vzniklo manko u krátkodobého finančního majetku v hodnotě 400.

Řešení:

1b, 2c, 3a, 4c, 5c, 6b, 7c, 8a, 9d, 10b, 11a.

8 ZÁSoby

8.1 Opakování teorie

Zásoby jsou složky **oběžného majetku** získané nákupem nebo vlastní výrobou určené k jednorázové spotřebě nebo k prodeji.

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
B. Dlouhodobý majetek	A. Vlastní kapitál
C Oběžná aktiva C. I. Zásoby	B + C. Cizí zdroje B. Rezervy C. Závazky
D. Časové rozlišení	D. Časové rozlišení

Zásoby členíme na:

- Materiál.
 - Suroviny, pomocné látky, provozovací látky, náhradní díly, obaly, movité věci s dobou použitelnosti do 1. roku bez ohledu pořizovací cenu, drobný hmotný majetek.
- Zboží.
 - Movité věci nakoupené za účelem prodeje.
- Výrobky
 - Předměty které podnik vyrábí s cílem prodat odběratelům.
- Rozpracovaná výroba.
 - Nedokončená výroba, polotovary vlastní výroby.
- Zvířata
 - Mladá chovná zvířata, zvířata ve výkrmu, ryby, kožešinová zvířata, včelstva, psi, hejna slepic, kachen, krůt, perliček, hus na výkrm.

Zásoby pořizujeme:

- koupí, vytvořením ve vlastní činnosti, bezúplatným nabytím (darováním), přebytky při inventarizaci, přeřazením z osobního užívání do podnikání, vkladem společníka do obchodní společnosti.

Zásoby oceňujeme:

- Pořizovací cenou.
 - Oceňujeme nakupované zásoby. Pořizovací cena se skládá z ceny pořízení a vedlejších pořizovacích nákladů (doprava, clo).
- Vlastními náklady.
 - Oceňujeme zásoby pořízené vlastní činností. Vlastní náklady se skládají z přímých nákladů (přímý materiál přímé mzdy) a podílu nepřímých nákladů (výrobní režie).
- Reprodukční pořizovací cenou.
 - Oceňujeme zásoby získané bezúplatně jako jsou dary, přebytky při inventarizaci a podobně. Reprodukční pořizovací cena se stanovuje odborným odhadem.

O zásobách účtujeme způsobem A a způsobem B.

Inventarizační rozdíly

- Vznikají jako rozdíl mezi stavem zásob v účetnictví a skutečným stavem zjištěným inventurou. Inventarizační rozdíly jsou manka nebo přebytky.

Opravné položky

- Opravné položky vyjadřují dočasné snížení hodnoty zásob.

8.2 Řešený příklad – Účtování o zásobách způsobem A a B

Počáteční stav majetku a závazku podnikatele zobrazuje rozvaha.

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	400
		Základní kapitál	400
Oběžná aktiva celkem	400	Cizí zdroje celkem	
Bankovní účet	390		
Materiál	10		
Aktiva celkem	400	Pasiva celkem	400

Během účetního období se uskutečnily operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAP	Nákup materiálu	100
2.	FAP	Doprava materiálu	20
3.	PŘÍ	Převzetí materiálu na sklad	120
4.	VÝD	Spotřeba materiálu ve výrobě	60

V následujícím výkladu **porovnáme** způsob účtování zásob **A a B** včetně konečných výkazů.

Ještě než se začneme zabývat účtováním, je třeba si připomenout způsoby oceňování zásob. Zásoby na skladě oceňujeme pořizovací cenou, která se skládá z ceny pořízení a ostatních pořizovacích nákladů. V našem případě je cena pořízení cena dodávky materiálu v hodnotě 100 tis. Kč, mezi vedlejší pořizovací náklady můžeme zahrnout dopravu materiálu v hodnotě 20 tis. Kč. Výsledná pořizovací cena bude:

$$\text{Pořizovací cena materiálu} = 100 + 20 = 120$$

V této ceně bude veden materiál na skladě.

Analýza hospodářských operací při účtování způsobem A:

Operace 1 – Nákup materiálu (FAP). Při účtování nákupu materiálu vznikají **závazky k dodavatelům**, které se zobrazí na pasivním účtu Dodavatelé, souvztažně cenu pořízení materiálu zaúčtujeme na účet Pořízení materiálu. Na tomto účtu se **sčítá pořizovací cena materiálu**.

Operace 2 – Doprava materiálu (FAP). Doprava materiálu je **vedlejším pořizovacím nákladem**. Proto se zaúčtuje jednak na účet Pořízení materiálu a současně vzniká závazek k dodavatelům.

Operace 3 – Převzetí materiálu na sklad (PŘÍ). V případě, že na účtu Pořízení materiálu jsou zobrazeny všechny položky, které lze započítat do pořizovací ceny materiálu, **převedeme materiál** v této ceně **na sklad** z účtu Pořízení materiálu na účet Materiál na skladě.

Operace 4 – Spotřeba materiálu (VÝD). Spotřeba materiálu je pro podnik **nákladem**. Sníží se stav účtu materiál na skladě a zároveň dojde k navýšení nákladů na účtu Spotřeba materiálu.

Účtování hospodářských operací:

A - Bankovní účet		VK – Základní kapitál		A - Pořízení materiálu				
PS	390		PS	390	1.	100	3.	120
KS	390		KS	390	2.	20		
				KS	0			

A – Materiál na skladě		CZ - Dodavatelé		N – Spotřeba materiálu		
PS	10		1.	100	4	60
3.	120	4.	2.	20	KS	60
KS	70		KS	120		

Počáteční stav účtů Bankovní účet, Materiál a Základní kapitál je tvořen vkladem základního kapitálu ve formě peněz a materiálu při zakládání podniku.

Operace 1 - zaúčtujeme zvýšení účtu Pořízení materiálu a zvýšení cizích zdrojů na účtu Dodavatelé.

Operace 2 - zaúčtujeme zvýšení účtu Pořízení materiálu a zvýšení cizích zdrojů na účtu Dodavatelé.

Operace 3 - zaúčtujeme snížení účtu Pořízení materiálu a zvýšení účtu Materiál na skladě.

Operace 4 – zaúčtujeme snížení účtu Materiál na skladě a zvýšení účtu Spotřeba materiálu.

Konečný stav majetku a závazků zobrazíme v rozvaze, náklady ve výkazu zisku a ztráty.

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	340
		Základní kapitál	400
		Výsledek hospodaření	- 60
Oběžná aktiva celkem	460	Cizí zdroje celkem	120
Bankovní účet	390	Dodavatelé	120
Materiál na skladě	70		
Aktiva celkem	460	Pasiva celkem	460

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Spotřeba materiálu	60
* Provozní výsledek hospodaření	-60

Analýza hospodářských operací při účtování způsobem B:

Účtování o zásobách způsobem B je od způsobu A rozdílné. Zatím co při způsobu A se zásoby zobrazují na aktivním účtu Materiál na skladě, při způsobu B se v průběhu účetního období účtují **přímo do nákladů**. Teprve **na konci účetního období** se po inventarizaci **zúčtují konečné stavy** a zobrazí v rozvaze.

Operace 1 – Nákup materiálu (FAP). Při účtování nákupu materiálu vznikají **závazky k dodavatelům**, které se zobrazí na pasivním účtu Dodavatelé, cenu pořízení **materiálu** účtujeme **přímo do nákladů**, do spotřeby materiálu.

Operace 2 – Doprava materiálu (FAP). Doprava materiálu je **vedlejším pořizovacím nákladem**. Tato položka se rovněž zaúčtuje **do nákladů**, do spotřeby materiálu. Současně vzniká závazek k dodavatelům.

Operace 3 – Převzetí materiálu na sklad (PŘÍ). Tato operace se při způsobu B **neúčtuje**, veškerá hodnota pořízeného materiálu je zúčtována do spotřeby.

Operace 4 – Spotřeba materiálu (VÝD). Tato operace se při způsobu B také **neúčtuje**, ze stejných důvodů, jako operace předchozí.

Účtování hospodářských operací:

A - Bankovní účet	VK – Základní kapitál	N - Spotřeba materiálu
PS 390	PS 390	1. 100
		2. 20
A - Materiál na skladě	CZ - Dodavatelé	
PS 10	1. 100	
	2. 20	

Počáteční stav účtů Bankovní účet, Materiál na skladě a Základní kapitál je tvořen vkladem základního kapitálu ve formě peněz a materiálu při zakládání podniku.

Operace 1 - zaúčtujeme zvýšení účtu Spotřeba materiálu a zvýšení dluhů na účtu Dodavatelé.

Operace 2 - zaúčtujeme zvýšení účtu Spotřeba materiálu a zvýšení dluhů na účtu Dodavatelé.

Operace 3 – neúčtuje se.

Operace 4 – neúčtuje se.

Pokud budeme na konci účetního období sestavovat rozvahu, je třeba provést **závěrečné operace** tak, abychom zjistili stav materiálu na skladě a mohli sestavit rozvahu a výkaz zisku a ztráty.

Na konci účetního období provedeme **inventuru**, kdy zjistíme konečný stav materiálu ve skladu. Převedeme **počáteční stav materiálu do spotřeby** a na základě výsledků inventarizace převedeme **konečný stav ze spotřeby** zpět na účet Materiál na skladě.

Příklad rozšíříme o další operace:

Operace 5 – Převod počátečního stavu účtu Materiál na skladě do spotřeby materiálu.

Operace 6 – Na základě výsledků inventarizace převedeme skutečný stav zásob materiálu ve skladu (70 tis. Kč) ze spotřeby zpět na účet Materiál na skladě.

A - Bankovní účet		VK – Základní kapitál		N - Spotřeba materiálu				
PS	390		PS	390	1.	100	6.	70
KS	390		KS	390	2.	20		
					5.	10		
					KS	60		

A - Materiál na skladě		CZ - Dodavatelé	
PS	10	5.	10
6.	70		
KS	70	1.	100
		2.	20
		KS	120

Operace 5 - zaúčtujeme zvýšení účtu Spotřeba materiálu a snížení účtu Materiál na skladě.

Operace 6 - zaúčtujeme zvýšení účtu Materiál na skladě a snížení účtu Spotřeba materiálu.

Konečný stav majetku a závazků zobrazíme v rozvaze, náklady ve výkazu zisku a ztráty.

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	340
		Základní kapitál	400
		Výsledek hospodaření	- 60
Oběžná aktiva celkem	460	Cizí zdroje celkem	120
Bankovní účet	390	Dodavatelé	120
Materiál na skladě	70		
Aktiva celkem	460	Pasiva celkem	460

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč		
	Spotřeba materiálu	60
*	Provozní výsledek hospodaření	-60

8.3 Příklady k procvičování

Příklad 8.3.1 – Nákup a prodej materiálu – způsob A

Účetní jednotka měla k 1.1. běžného roku počáteční stav účtu Materiál na skladě 130 tis. Kč, Pokladna 115 tis. Kč, Základní kapitál 245 tis. Kč. V průběhu účetního období se uskutečnily operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAP	Dodávka materiálu	25
2.	FAP	Doprava materiálu	6
3.	PŘÍ	Materiál převzat na sklad??
4.	VÝD	Spotřeba materiálu ve výrobě	15
5.	VÚD	Manko ve skladu materiálu	1
6.	VPD	Nákup materiálu za hotové (přímo převzat na sklad)	5
7.	FAV	Prodej materiálu	10
8.	VÝD	Úbytek prodaného materiálu	8

Zaúčtujte počáteční stavy účtů a operace způsobem A do hlavní knihy, dopočítejte chybějící údaje a účty uzavřete.

Rozhodněte, zda operace vyvolají zvýšení/snížení aktiv, cizích zdrojů, nákladů, výnosů, při účtování způsobem A.

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka materiálu				
2.	FAP	Doprava materiálu				
3.	PŘÍ	Převzetí materiálu na sklad				
4.	VÝD	Spotřeba materiálu ve výrobě				
5.	VÚD	Manko ve skladu materiálu				

6.	VPD	Nákup materiálu za hotové (přímo převzat na sklad)				
7.	FAV	Prodej materiálu				
8.	VÝD	Úbytek prodaného materiálu				

Vypočítejte výsledek hospodaření:

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
*	Provozní výsledek hospodaření

Sestavte rozvahu.

Rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Řešení:

CZ - Dodavatelé			
	1.	25	
	2.	6	
O	0	O	31
	KS		31

A - Pořízení materiálu			
1.	25	3.	31
2.	6		
O	31	O	31
KS	0		

A - Materiál na skladě			
PS	130	4.	15
3.	31	5.	1
6.	5	8.	8
O	36	O	24
KS	142		

N - Spotřeba materiálu			
4.	15		
O	15	O	0
KS	15		

N - Manka			
5.	1		
O	1		
KS	1		

A - Pokladna			
PS	115	6.	5
O	0	O	5
KS	110		

V - Tržby z prodeje materiálu			
	7.	10	
O	0	O	10
	KS		10

A - Odběratelé			
7.	10		
O	10	O	0
KS	10		

N - Prodaný materiál			
8.	8		
O	8	O	0
KS	8		

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka materiálu	+	+		
2.	FAP	Doprava materiálu	+	+		
3.	PŘÍ	Převzetí materiálu na sklad	-/+			
4.	VÝD	Spotřeba materiálu ve výrobě	-		+	
5.	VÚD	Manko ve skladu materiálu	-		+	
6.	VPD	Nákup materiálu za hotové (přímo převzat na sklad)	-/+			
7.	FAV	Prodej materiálu	+			+
8.	VÝD	Úbytek prodaného materiálu	-		+	

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Spotřeba materiálu	-15
Tržby z prodeje materiálu	10
Prodaný materiál	-8
Manko	-1
* Provozní výsledek hospodaření	-14

Rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	231
		Základní kapitál	245
		Výsledek hospodaření	-14
Oběžná aktiva celkem	262	Cizí zdroje celkem	31
Materiál na skladě	142	Dodavatelé	31
Pokladna	110		
Odběratelé	10		
Aktiva celkem	262	Pasiva celkem	262

Příklad 8.3.2 – Nákup a prodej materiálu – způsob B

Zadání příkladu 9.3.1 zaúčtujte způsobem B. Rozhodněte, které operace nebudete při způsobu B účtovat. Uzavřete účty. Proveďte operace týkající se konce účetního období, jestliže podle inventarizace byl na skladě materiál v hodnotě 142 tis. Kč.

--	--	--	--	--

Rozhodněte, jaký vliv budou mít na změny v aktivech, cizích zdrojích, nákladech, výnosech uvedené operace při účtování způsobem B. Operace, které účtovat nebudete, proškrtněte. Doplňte operace, které souvisí s uzavřením účetního období.

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka materiálu				
2.	FAP	Doprava materiálu				
3.	PŘÍ	Převzetí materiálu na sklad				
4.	VÝD	Spotřeba materiálu ve výrobě				
5.	VÚD	Manko ve skladu materiálu				
6.	VPD	Nákup materiálu za hotové (přímo převzat na sklad)				
7.	FAV	Prodej materiálu				
8.	VÝD	Úbytek prodaného materiálu				
9.						
10.						

Vypočtěte výsledek hospodaření:

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
* Provozní výsledek hospodaření	

Sestavte rozvahu.

Rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Řešení:

N - Spotřeba materiálu			
1.	25	5	1
2.	6	8.	8
6.	5	10.	142
9	130		
O	166	O	151
KS	15		

CZ - Dodavatelé			
		1.	25
		2.	6
O	0	O	31
		KS	31

A - Materiál na skladě			
PS	130	9.	130
10.	142		
O	142	O	130
KS	142		

A - Pokladna			
PS	115	6.	5
O	0	O	5
KS	110		

N - Manka			
5.	1		
O	1	O	0
KS	1		

A - Odběratelé			
7.	10		
O	10	O	0
KS	10		

V - Tržby za výrobky			
		7.	10
O	0	O	10

N - Prodaný materiál			
8.	8		
O	8	O	0
KS	8		

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka materiálu		+	+	
2.	FAP	Doprava materiálu		+	+	
3.	PŘÍ	Převzetí materiálu na sklad				Neúčtuje se
4.	VÝD	Spotřeba materiálu ve výrobě				Neúčtuje se
5.	VÚD	Manko ve skladu materiálu			-/+	
6.	VPD	Nákup materiálu za hotové (přímo převzat na sklad)	-		+	
7.	FAV	Prodej materiálu	+			+
8.	VÝD	Úbytek prodaného materiálu			+/-	
9.	VÚD	Převod počátečního stavu do spotřeby	-		+	
10.	VÚD	Převod konečného stavu podle výsledků inventarizace	+		-	

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Spotřeba materiálu	-15
Tržby z prodeje materiálu	10
Prodaný materiál	-8
Manko	-1
* Provozní výsledek hospodaření	-14

Rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	231
		Základní kapitál	245
		Výsledek hospodaření	-14
Oběžná aktiva celkem	262	Cizí zdroje celkem	31
Materiál na skladě	142	Dodavatelé	31
Pokladna	110		
Odběratelé	10		
Aktiva celkem	262	Pasiva celkem	262

Příklad 8.3.3 – Operace související s koncem účetního období

Zaúčtujte do hlavní knihy operace související s koncem účetního období způsobem A.

Konec běžného účetního období:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAP	Nákup materiálu X	40
2.	VÚD	Nepřevzatý materiál X	40
3.	PŘÍ	Převzetí nevyfakturovaného materiálu Y	60
4.	VÚD	Na dodávku nevyfakturovaného materiálu Y	60

Následující účetní období:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.		Počáteční stav účtu Materiál na cestě??
2.		Počáteční stav účtu Materiál na skladě??
3.		Počáteční stav účtu Dodavatelé??
4.		Počáteční stav účtu Dohadné účty pasivní??
5.	FAP	Nákup materiálu Y	60
6.	PŘÍ	Materiál X	40

Konec běžného účetního období:

Následující účetní období:

Řešení:

Konec běžného účetního období

CZ - Dodavatelé	A – Pořízení materiálu	A – Materiál na cestě	
1. 40	1. 40 2. 40 4. 60 3. 60	2. 40	
A – Materiál na skladě	CZ – Dohadné účty pasivní		
3. 60	4. 60		

Následující účetní období

CZ - Dodavatelé	A – Materiál na cestě		
PS 40 5. 60	PS 40 6. 40		
A – Materiál na skladě	CZ – Dohadné účty pasivní		
PS. 60 6. 40	5. 60 PS. 60		

Příklad 8.3.4 – Nákup a prodej zboží – způsob A

Účetní jednotka měla k 1.1. počáteční stav účtu Zboží na skladě 160 tis. Kč, Pokladna 20 tis. Kč, Bankovní účet 200 tis. Kč. Tento majetek byl ze 70 % financování ze základního kapitálu a ze 30 % ze závazků vůči dodavatelům.

Rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

V průběhu účetního období se uskutečnily operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAP	Dodávka zboží	50
2.	VÚD	Vlastní doprava zboží	3
3.	VBÚ	Zaplacení provize za zprostředkování	8
4.	PŘÍ	Zboží převzato na sklad??
5.	VÚD	Manko na zboží v normě	1
6.	FAV	Prodej zboží	60
7.	VÝD	Úbytek prodaného zboží	40
8.	PPD	Prodej zboží za hotové	10
9.	VÝD	Úbytek prodaného zboží	8
10.	PŘÍ	Převzetí nevyfakturovaného zboží	60
11.	VÚD	Dodávka nevyfakturovaného zboží	60

Zaúčtujte počáteční stavy účtů a operace způsobem A do hlavní knihy, dopočítejte chybějící údaje a účty uzavřete:

Rozhodněte, zda operace vyvolají zvýšení/snížení aktiv, cizích zdrojů, nákladů, výnosů, při účtování způsobem A.

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka zboží				
2.	VÚD	Vlastní doprava zboží				
3.	VBÚ	Zaplacena provize za zprostředkování				
4.	PŘÍ	Zboží převzato na sklad				
5.	VÚD	Manko na zboží v normě				
6.	FAV	Prodej zboží				
7.	VÝD	Úbytek prodaného zboží				
8.	PPD	Prodej zboží za hotové				
9.	VÝD	Úbytek prodaného zboží				
10.	PŘÍ	Převzetí nevyfakturovaného zboží				
11.	VÚD	Dodávka nevyfakturovaného zboží				

Sestavte konečnou rozvahu a výkaz zisku a ztráty.

Rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
* Provozní výsledek hospodaření	

Řešení:

Rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	266
		Základní kapitál	266
Oběžná aktiva celkem	380	Cizí zdroje celkem	114
Zboží	160	Dodavatelé	114
Bankovní účet	200		
Pokladna	20		
Aktiva celkem	380	Pasiva celkem	380

CZ - Dodavatelé

	PS	114	
	1.	50	
O	0	O	50
	KS	164	

A - Pořízení zboží

1.	50	4.	61
2.	3	10.	60
3.	8		
11.	60		
O	121	O	121
KS	0		

N - Aktivace vnitropodnikových služeb

	2.	3	
O	0	O	3
	KS	3	

A - Pokladna

PS	20		
8	10		
O	10	O	0
KS	30		

A - Zboží na skladě

PS	160	5.	1
4.	61	7.	40
10.	60	9.	8
O	121	O	49
KS	232		

N - Prodané zboží

5.	1		
7.	40		
9.	8		
O	49	O	0
KS	49		

A - Bankovní účet

PS	200	3.	8
O	0	O	8
KS	192		

V - Tržby za zboží

	6.	60	
	8.	10	
O	0	O	70
	KS	70	

A - Odběratelé

6.	60		
O	60	O	0
KS	60		

CZ - Dohadné účty pasivní

	11.	60	
O	0	O	60
	KS	60	

VK - Základní kapitál

	PS	266	
O	0	O	0
	KS	266	

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka zboží	+	+		
2.	VÚD	Vlastní doprava zboží	+		-	
3.	VBÚ	Zaplacena provize za zprostředkování	-/+			
4.	PŘÍ	Zboží převzato na sklad	-/+			
5.	VÚD	Manko na zboží v normě	-		+	
6.	FAV	Prodej zboží	+			+
7.	VÝD	Úbytek prodaného zboží	-		+	
8.	PPD	Prodej zboží za hotové	+			+
9.	VÝD	Úbytek prodaného zboží	-		+	
10.	PŘÍ	Převzetí nevyfakturovaného zboží	+/-			
11.	VÚD	Dodávka nevyfakturovaného zboží	+	+		

Konečná rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	290
		Základní kapitál	266
		Výsledek hospodaření	24
Oběžná aktiva celkem	514	Cizí zdroje celkem	224
Zboží	232	Dodavatelé	164
Bankovní účet	192	Dohadné účty pasivní	60
Odběratelé	60		
Pokladna	30		
Aktiva celkem	514	Pasiva celkem	514

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Tržby za prodej zboží	70
Náklady vynaložené na prodané zboží	-49
Aktivace	3
* Provozní výsledek hospodaření	24

Příklad 8.3.5 – Nákup a prodej zboží – způsob B

Zadání příkladu 9.3.4 zaúčtujte způsobem B. Rozhodněte, které operace nebudete při způsobu B účtovat. Uzavřete účty. Proveďte operace týkající se konce účetního období, jestliže podle výsledků inventarizace bylo na skladě zboží v hodnotě 232 tis. Kč.

--	--	--	--

Rozhodněte, jaký vliv budou mít na změny v aktivech, cizích zdrojích, nákladech, výnosech uvedené operace při účtování způsobem B. Operace, které účtovat nebudete, proškrtněte. Doplňte operace, které souvisí s uzavřením účetního období.

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka zboží				
2.	VÚD	Vlastní doprava zboží				
3.	VBŮ	Zaplacena provize za zprostředkování				
4.	PŘÍ	Zboží převzato na sklad				
5.	VÚD	Manko na zboží v normě				
6.	FAV	Prodej zboží				
7.	VÝD	Úbytek prodaného zboží				
8.	PPD	Prodej zboží za hotové				
9.	VÝD	Úbytek prodaného zboží				
10.	PŘÍ	Převzetí nevyfakturovaného zboží				
11.	VÚD	Dodávka nevyfakturovaného zboží				
12.						
13.						

Sestavte konečnou rozvahu a výkaz zisku a ztráty.

Rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
* Provozní výsledek hospodaření	

Řešení:

CZ - Dodavatelé

	PS	114	
	1.	50	
O	O	50	
	KS	164	

N – Prodané zboží

1.	50	13.	232
2.	3		
3.	8		
11.	60		
12.	160		
O	281	O	232
KS	49		

N - Aktivace
vnitropodnikových
služeb

	2.	3
O	O	3
	KS	3

A - Pokladna

PS	20	
8	10	
O	O	0
KS	30	

A - Zboží na skladě

PS	160	12.	160
13.	232		
O	232	O	160
KS	232		

A - Bankovní účet

PS	200	3.	8
O	O	8	
KS	192		

V - Tržby za zboží

	6.	60
	8.	10
O	O	70
	KS	70

A - Odběratelé

6.	60	
O	O	0
KS	60	

CZ - Dohadné účty
pasivní

	11.	60
O	0	O 60
	KS	60

VK - Základní kapitál

	PS	266
O	0	O 0
	KS	266

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka zboží		+	+	
2.	VÚD	Vlastní doprava zboží			+/-	
3.	VBÚ	Zaplacena provize za zprostředkování	-		+	
4.	PŘÍ	Zboží převzato na sklad	Neúčtuje se			
5.	VÚD	Manko na zboží v normě				
6.	FAV	Prodej zboží	+			+
7.	VÝD	Úbytek prodaného zboží	Neúčtuje se			
8.	PPD	Prodej zboží za hotové	+			+
9.	VÝD	Úbytek prodaného zboží	Neúčtuje se			
10.	PŘÍ	Převzetí nevyfakturovaného zboží	Neúčtuje se			
11.	VÚD	Dodávka nevyfakturovaného zboží		+	+	
12.	VÚD	Převod počátečního stavu do nákladů	-		+	
13.	VÚD	Převod konečného stavu z nákladů na účet Zboží na skladě	+		-	

Konečná rozvaha v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	290
		Základní kapitál	266
		Výsledek hospodaření	24
Oběžná aktiva celkem	514	Cizí zdroje celkem	224
Zboží	232	Dodavatelé	164
Bankovní účet	192	Dohadné účty pasivní	60
Odběratelé	60		
Pokladna	30		
Aktiva celkem	514	Pasiva celkem	514

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Tržby za prodej zboží	70
Náklady vynaložené na prodané zboží	-49
Aktivace	3
* Provozní výsledek hospodaření	24

Příklad 8.3.6 – Inventarizace zásob

Před provedením inventarizace byl stav zásob materiálu 356 200 Kč, stav zásob zboží 225 000 Kč. Ze závěrů inventury vyplynulo, že ve skladu materiálu chyběl materiál za 6 500 Kč, ve skladu zboží byl přebytek ve výši 1 000 Kč.

Zaúčtujte inventarizační rozdíly.

Zaúčtujte inventarizační rozdíl u materiálu za předpokladu, že jde o úbytek v normě (manko do normy).

Řešení:

A - Materiál na skladě				A - Zboží na skladě				N - Manka			
PS	356000	1.	6500	PS	225000			1.	6500		
				2.	1000						
V - Ostatní výnosy											
		2.	1000								

Úbytek v normě (manko do normy):

A - Materiál na skladě				N - Spotřeba materiálu			
PS	356000	1.	6500	1.	6500		

Příklad 8.3.7 – Vlastní výroby

Účetní jednotka vykázala počáteční stavy účtu Materiál na skladě 150 tis. Kč, a účtu Výrobky 70 tis. Kč.

Účetní operace za vybrané období:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	VÚD	Zúčtování hrubých mezd	78
2.	VÝD	Spotřeba materiálu	90
3.	VÚD	Odpisy	3
4.	VÚD	Převzetí výrobků na sklad	??
5.	FAV	Prodej výrobků	100
6.	VÝD	Vyskladnění výrobků	50
7.	VÚD	Manko ve skladě výrobků	5
8.	FAV	Prodej výrobků	80
9.	VÝD	Vyskladnění výrobků	40

Proveďte zjednodušenou kalkulaci hodnoty výrobků přebíraných na sklad.

Položka	tis. Kč
Celkem	

Zaúčtujete operace do hlavní knihy.

Rozhodněte o vlivu operací na aktiva, cizí zdroje, náklady, výnosy.

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	VÚD	Zúčtování hrubých mezd				
2.	VÝD	Spotřeba materiálu				
3.	FAV	Prodej výrobků				
4.	VÝD	Vyskladnění výrobků ze skladu				
5.	VÚD	Odpisy				
6.	VÚD	Převzetí výrobků na sklad				
7.	FAV	Prodej výrobků				
8.	VÝD	Vyskladnění výrobků ze skladu				
9.	VÚD	Manko ve skladě výrobků				

Vypočítejte výši výsledku hospodaření.

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
* Provozní výsledek hospodaření	

Řešení:

Položka	tis. Kč
Přímý materiál	90
Přímé mzdy	78
Odpisy	3
Celkem	171

A – Materiál na skladě			
PS	150	2.	90
KS	60		

A - Výrobky			
PS	70	6.	50
4.	171	7.	5
		9.	40
KS	145		

V – Tržby za výrobky		
	5.	100
	8.	80
	KS	180

A - Odběratelé		
5.	100	
8.	80	
Ks	180	

N – Změna stavu zásob výrobků			
6.	50	4.	171
9.	40		
		KS	81

CZ - Zaměstnanci		
	1.	78
	KS	78

N – Mzdové náklady	
1.	78
KS	78

N – Spotřeba materiálu	
2.	90
KS	90

N - Odpisy	
3.	3
KS	3

Oprávký k dlouhodobému majetku	
3.	3
KS	3

N - Manka	
7.	5
KS	5

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	VÚD	Zúčtování hrubých mezd		+	+	
2.	VÝD	Spotřeba materiálu	-		+	
3.	FAV	Prodej výrobků	+			+
4.	VÝD	Vyskladnění výrobků ze skladu	-		+	
5.	VÚD	Odpisy	-		+	
6.	VÚD	Převzetí výrobků na sklad	+		-	
7.	FAV	Prodej výrobků	+			+
8.	VÝD	Vyskladnění výrobků ze skladu	-		+	
9.	VÚD	Manko ve skladě výrobků	-		+	

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Tržby za prodej vlastních výrobků	180
Změna stavu zásob vlastní výroby	81
Spotřeba materiálu	-90
Mzdové náklady	-78
Odpisy	-3
Manka	-5
* Provozní výsledek hospodaření	85

Příklad 8.3.8 – Opravné položky k zásobám

Počáteční stav účtu zboží je 650, účtu dodavatelé 650. Z výsledků inventarizace bylo zjištěno, že hodnota zboží dočasně poklesla na polovinu.

Zaučtujte operace a sestavte rozvahu.

--	--	--

--

Rozvaha v tis. Kč					
Položka aktiv	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem				Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem				Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem				Pasiva celkem	

Řešení:

A - Zboží	N – Tvorba a zúčtování opravných položek	P – Opravná položka ke zboží
PS 650	1. 325	1. 325
KS 650	KS 325	KS 325

Dodavatelé
PS 650
KS 650

Rozvaha v tis. Kč					
Položka aktiv	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem				Vlastní kapitál celkem	
				Výsledek hospodaření	-325
Oběžná aktiva celkem	650	325	325	Cizí zdroje celkem	650
Zboží	650	325	325	Dodavatelé	650
Aktiva celkem	650	325	325	Pasiva celkem	325

8.4 Test

1. Náhradní díly, nakoupené od dodavatele a připravené na výměnu řadíme mezi:
 - a) Materiál.
 - b) Dlouhodobý hmotný majetek.
 - c) Hotové výrobky.

2. Náhradní díly, zakoupené od dodavatelů s cílem je dále prodat, řadíme mezi:

- a) Materiál.
 - b) Zboží.
 - c) Hotové výrobky.
3. Nakoupený materiál, jehož cena pořízení je 10, hodnota dopravy materiálu je 3, zobrazíme v účetnictví v hodnotě:
- a) 10.
 - b) 13.
 - c) Cena se zvolí podle finanční situace firmy.
4. Podnik fakturoval odběrateli prodej výrobků. Tuto operaci zaúčtuje:
- a) Na vrub účtu Odběratelé, ve prospěch účtu Výrobky.
 - b) Na vrub účtu Odběratelé, ve prospěch účtu Tržby z prodeje výrobků.
 - c) Na vrub účtu Odběratelé, ve prospěch účtu Peníze.
 - d) Na vrub účtu Odběratelé, ve prospěch účtu Změna stavu zásob výrobků.
5. Rozhodněte, na kterých účtech se zúčtuje úbytek výrobků při prodeji (způsob A evidence zásob):
- a) Na vrub účtu Výrobky, ve prospěch účtu Změna stavu zásob výrobků.
 - b) Na vrub účtu Výrobky, ve prospěch účtu Tržby z prodeje výrobků.
 - c) Na vrub účtu Prodané zboží, ve prospěch účtu Výrobky.
 - d) Na vrub účtu Změna stavu zásob výrobků, ve prospěch účtu Výrobky.
6. Vlastní výrobky při pořízení oceňujeme:
- a) Pořizovací cenou.
 - b) Vlastními náklady.
 - c) Reprodukční pořizovací cenou.
7. Přebytky zásob objevené při inventarizaci oceňujeme:
- a) Pořizovací cenou.
 - b) Vlastními náklady.
 - c) Reprodukční pořizovací cenou.
8. Převzetí zásob zboží na sklad při nákupu účtujeme (způsobem B):
- a) Na vrub účtu Zboží na skladě, ve prospěch účtu Pořízení zboží.
 - b) Na vrub účtu Pořízení zboží, ve prospěch účtu Zboží na skladě.
 - c) Při způsobu B se tato operace neúčtuje.
9. Manka v zásobách materiálu, jejichž hodnota je do normy přirozeného úbytku zásob účtujeme (způsobem A):
- a) Na vrub účtu Manka a škody, ve prospěch účtu Materiál na skladě.
 - b) Na vrub účtu Spotřeba materiálu, ve prospěch účtu Materiál na skladě.
 - c) Na vrub účtu Spotřeba materiálu, ve prospěch účtu Manka a škody.
10. Hodnota materiálu dočasně poklesla o polovinu. Zaúčtujeme:
- a) Manko.
 - b) Opravnou položku.
 - c) Přecenění na reálnou hodnotu.
11. Hodnota materiálu trvale poklesla o polovinu. Zaúčtujeme:

- a) Manko.
- b) Opravnou položku.
- c) Přecenění na reálnou hodnotu.

Řešení:

1a, 2b, 3b, 4b, 5d, 6b, 7c, 8c, 9b, 10b, 11a.

9 DLOUHODOBÝ MAJETEK

9.1 Opakování teorie

Dlouhodobý majetek je majetek, který má účetní jednotka v držení po dobu **delší než jeden rok** a charakterizuje ho stálost, dlouhodobost, postupná spotřeba (opotřebování) a stanovená cena.

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
B. Dlouhodobý majetek	A. Vlastní kapitál
B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek	B + C. Cizí zdroje
B.II. Dlouhodobý hmotný majetek	B. Rezervy
B.III. Dlouhodobý finanční majetek	C. Závazky
C. Oběžná aktiva	
D. Časové rozlišení	D. Časové rozlišení

Členění dlouhodobého majetku:

- Dlouhodobý nehmotný majetek.
 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva.
- Dlouhodobý majetek odepisovaný.
 - Stavby, samostatné movité věci a soubory movitých věcí, pěstitelské celky trvalých porostů, základní stádo a tažná zvířata, drobný dlouhodobý majetek, ostatní dlouhodobý hmotný majetek.
- Dlouhodobý majetek neodepisovaný.
 - Pozemky, umělecká díla a sbírky.
- Dlouhodobý finanční majetek.
 - Investiční cenné papíry a vklady majetkového charakteru a úvěrového charakteru, půjčky poskytnuté jiným podnikům.

Pořizování dlouhodobého majetku:

- koupí, nabytím práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti, vytvořením ve vlastní činnosti, bezúplatným nabytím (darováním), převodem podle právních předpisů,
- přebytky při inventarizaci, přeřazení z osobního užívání do podnikání, vkladem společníka do obchodní společnosti. **Oceňování dlouhodobého majetku:**

- Pořizovací cenou.
 - Oceňujeme nakupovaný dlouhodobý majetek. Skládá se z ceny pořízení (fakturované) a vedlejších nákladů souvisejících s pořízením (příprava a zabezpečení, průzkumné, geologické a geodetické práce, dopravné, montáž, clo, zabezpečovací a konzervační práce, DPH – u neplátců daně z přidané hodnoty).
- Vlastními náklady.
 - Oceňujeme dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek pořízený vlastní činností. Vlastní náklady se skládají z přímých nákladů (přímý materiál, přímé mzdy a pod.) a z části nepřímých nákladů (výrobní režie).
- Reprodukční pořizovací cenou.

- Oceňujeme bezúplatně nabytý majetek (darovaný, nově nalezený, majetek vlastní výroby, pokud jsou vlastní náklady vyšší než reprodukční pořizovací cena. Reprodukční pořizovací cenu stanovujeme odborným odhadem.

Opotřebení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku vyjadřujeme pomocí **odpisů**. Odpisy jsou nákladem, který snižuje hodnotu dlouhodobého majetku a zároveň snižuje výsledek hospodaření. Existují dva druhy odpisů, **účetní a daňové**.

9.2 Řešený příklad – Pořízení dlouhodobého majetku

Podnikatel má stav majetku a závazků zobrazený v rozvaze.

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	330
		Základní kapitál	390
		Výsledek hospodaření	- 60
Oběžná aktiva celkem	450	Cizí zdroje celkem	120
Bankovní účet	390	Dodavatelé	120
Materiál na skladě	60		
Aktiva celkem	450	Pasiva celkem	450

Během účetního období se uskutečnily operace:

	Doklad	Název operace	tis .Kč
1.	FAP	Nákup stroje	200
2.	FAP	Doprava stroje	30
3.	FAP	Montáž stroje	50
4.	FAP	Zaškolení obsluhy	25
5.	VÚD	Převedení stroje do užívání	280

Dlouhodobý hmotný majetek oceňujeme pořizovací cenou, která se skládá z ceny pořízení a vedlejších pořizovacích nákladů. V našem případě je cena pořízení cena dodávky stroje v hodnotě 200 tis. Kč, mezi vedlejší pořizovací náklady můžeme zahrnout dopravu stroje v hodnotě 30 tis. Kč, montáž stroje v hodnotě 50 tis. Kč. Zaškolení obsluhy mezi vedlejší pořizovací náklady nepatří. Výsledná pořizovací cena bude:

$$\text{Pořizovací cena dlouhodobého majetku (stroje)} = 200 + 30 + 50 = 280$$

V této ceně bude stroj převzat do užívání a tato cena bude vstupní cenou pro výpočet odpisů.

Analýza hospodářských operací:

Operace 1 – Nákup stroje (FAP). Při účtování nákupu stroje vznikají **závazky k dodavatelům**, které se zobrazí na pasivním účtu Dodavatelé, souvztažně cenu pořízení stroje zaúčtujeme na účet **Pořízení dlouhodobého hmotného majetku**. Na tomto účtu se **sčítá pořizovací cena stroje**.

Operace 2 – Doprava stroje (FAP). Doprava stroje je **vedlejší** pořizovacím nákladem. Proto se zaúčtuje na účet Pořízení dlouhodobého hmotného majetku a současně vzniká **závazek k dodavatelům**.

Operace 3 – Montáž stroje (FAP). Montáž stroje je **vedlejší** pořizovacím nákladem. Proto se zaúčtuje na účet Pořízení dlouhodobého hmotného majetku a současně vzniká **závazek k dodavatelům**.

Operace 4 – Zaškolení obsluhy (FAP). Zaškolení obsluhy **není** položkou vedlejších pořizovacích nákladů. Zaškolení je **nákladem**, zaúčtujeme je do nákladů a zároveň se **závazkem k dodavatelům**.

Operace 5 – Převedení stroje do užívání (VÚD). V případě, že na účtu Pořízení dlouhodobého hmotného majetku jsou zúčtovány všechny položky, které lze započítat do pořizovací ceny stroje, **převedeme stroj** v této ceně **do užívání** z účtu Pořízení dlouhodobého hmotného majetku na majetkový účet Dlouhodobý hmotný majetek.

Účtování hospodářských operací:

A - Bankovní účet		VK – Základní kapitál		A – Materiál na skladě		
PS	390		PS	390	PS	60
KS	390		KS	390	KS	60
N – Služby		A - Dlouhodobý hmotný majetek				
4.	25	5.	280			
KS	25	KS	280			
A – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku		CZ - Dodavatelé		VK – Výsledek hospodaření - ztráta		
1.	200	5.	280	PS	60	
2.	30			KS	60	
3.	50					
KS	0			PS	120	
				1.	200	
				2.	30	
				3.	50	
				4.	25	
				KS	425	

Operace 1 - zaúčtujeme zvýšení účtu Pořízení dlouhodobého hmotného majetku a zvýšení dluhů na účtu Dodavatelé.

Operace 2 - zaúčtujeme zvýšení účtu Pořízení dlouhodobého hmotného majetku a zvýšení dluhů na účtu Dodavatelé.

Operace 3 - zaúčtujeme zvýšení účtu Pořízení dlouhodobého hmotného majetku a zvýšení dluhů na účtu Dodavatelé.

Operace 4 – zaúčtujeme zvýšení účtu Služby a zvýšení účtu Dodavatelé.

Operace 5 – zaúčtujeme snížení účtu Pořízení dlouhodobého hmotného majetku a zvýšení účtu Dlouhodobý hmotný majetek.

Konečný stav majetku a závazků zobrazíme v rozvaze, náklady ve výkazu zisku a ztráty.

Rozvaha v tis. Kč.			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem	280	Vlastní kapitál celkem	305
Dlouhodobý hmotný majetek	280	Základní kapitál	390
		Výsledek hospodaření minulého období	-60
		Výsledek hospodaření běžného období	-25
Oběžná aktiva celkem	450	Cizí zdroje celkem	425
Bankovní účet	390	Dodavatelé	425
Materiál na skladě	90		
Aktiva celkem	730	Pasiva celkem	730

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Služby	-25
* Provozní výsledek hospodaření	-25

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek se v průběhu používání **opotřebovává**, opotřebení vyjadřujeme pomocí **odpisů**. Existují dva druhy odpisů, účetní a daňové. Do účetnictví zúčtováváme odpis účetní, jehož výši si stanoví účetní jednotka sama podle skutečného opotřebení majetku. Způsob výpočtu daňových odpisů je dán zákonem o daních z příjmu a slouží pro výpočet základu daně.

V našem případě u dlouhodobého majetku, jehož pořizovací cena byla 280 tis. Kč, stanovil podnikatel dobu životnosti 5 let a lineární způsob odepisování. Odpis vypočteme jako podíl vstupní ceny a počtu let odepisování.

$$\text{Odpis} = 280 / 5 = 56$$

Operace 6 - Účtování odpisů (VÚD). Odpis je náklad, jeho zaúčtování sníží hospodářský výsledek a hodnotu dlouhodobého majetku prostřednictvím účtu Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku.

N - odpisy		Oprávk k dlouhodobému hmotnému majetku	
6.	56		6. 56

Operace 6 – účtujeme zvýšení nákladů na účtu Odpisy a souvztažně zvýšení účtu Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku.

Rozvaha a výkaz zisku a ztráty po odepsání majetku:

Rozvaha v tis. Kč					
Položka aktiv	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem	280	56	224	Vlastní kapitál celkem	249
Dlouhodobý hmotný majetek	280	56	224	Základní kapitál	390
				VH minulého období	-60
				VH běžného období	-81
Oběžná aktiva celkem	450		450	Cizí zdroje celkem	425
Bankovní účet	390		390	Dodavatelé	425
Materiál na skladě	90		90		
Aktiva celkem	730	56	674	Pasiva celkem	674

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Služby	-25
Odpisy	-56
* Provozní výsledek hospodaření	-81

V tomto příkladu se objevuje rozvaha v jiné podobě, než jsme doposud používali. Ve sloupci „Brutto“ uvádíme pořizovací cenu dlouhodobého majetku, ve sloupci „Korekce“ oprávky (= součet odpisů), ve sloupci „Netto“ zůstatkovou cenu majetku.

V našem případě bude zůstatková cena dlouhodobého majetku:

$$\text{Zůstatková cena} = 280 - 56 = 224$$

9.3 Příklady k procvičování

Příklad 9.3.1 – Nákup dlouhodobého majetku

Účetní jednotka měla počáteční stav účtu Bankovní účet 900 tis. Kč, Pokladna 50 tis. Kč.

V průběhu účetního období proběhly operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAP	Nákup stroje	200
2.	VÚD	Vlastní doprava stroje	20
3.	FAP	Zaškolení obsluhy	8
4.	VÚD	Převzetí stroje do užívání??
5.	VPD	Nákup nábytku	42
6.	VPD	Montáž a doprava nábytku	1
7.	VÚD	Zařazení nábytku do užívání??
8.	VBÚ	Platba faktur z operace 1,3??

Zaučtujte počáteční stavy účtů a veškeré operace do hlavní knihy, dopočítejte chybějící údaje a účty uzavřete.

Rozhodněte, zda operace vyvolají zvýšení/snížení aktiv, cizích zdrojů, nákladů, výnosů.

Č	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Nákup stroje				
2.	VÚD	Vlastní doprava stroje				
3.	FAP	Zaškolení obsluhy				
4.	VÚD	Převzetí stroje do používání				
5.	VPD	Nákup nábytku				
6.	VPD	Montáž a doprava nábytku				
7.	VÚD	Zařazení nábytku do užívání				
8.	VBÚ	Platba faktur z operace 1, 3				

Vypočtete výši výsledku hospodaření.

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
*	Provozní výsledek hospodaření

Řešení:

CZ - Dodavatelé		A – Pořízení dlouhodobého majetku		A – Dlouhodobý hmotný majetek	
8.	208	1.	200	1.	200
		3.	8	4.	220
O	208	O	208	7.	43
		5.	42	O	263
		6.	1	KS	263
		KS	0	O	0
		O	263	O	263
		KS	0		

N – Aktivace
vnitropodnikových
služeb

	2.	20
O	0	O 20
	KS	20

N - Služby

3.	8	
O	8	O 0
KS	8	

A - Pokladna

PS	50	5.	42
		6.	1
O	0	O	43
KS	7		

A – Bankovní účet

PS	900	8.	208
O	0	O	208
KS	692		

Č	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Nákup stroje	+	+		
2.	VÚD	Vlastní doprava stroje	+		-	
3.	FAP	Zaškolení obsluhy		+	+	
4.	VÚD	Převzetí stroje do používání	+/-			
5.	VPD	Nákup nábytku	+/-			
6.	VPD	Montáž a doprava nábytku	+/-			
7.	VÚD	Zařazení nábytku do užívání	+/-			
8.	VBÚ	Platba faktur z operace 1, 3	-	-		

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Aktivace	+20
Služby	-8
* Provozní výsledek hospodaření	12

Příklad 9.3.2 – Pořízení dlouhodobého majetku ve vlastní režii

Účetní jednotka měla počáteční stavy účtů Bankovní účty 500 tis. Kč, Pokladna 250 tis. Kč, Materiál na skladě 130 tis. Kč, Základní kapitál 880 tis. Kč. V průběhu účetního období proběhly operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAP	Dodávka výrobní linky	95
2.	FAP	Montáž výrobní linky	5
3.	FAP	Zaškolení obsluhy	12
4.	VÚD	Zařazení linky do užívání??
5.	VÝD	Spotřeba materiálu pro vlastní výrobu stroje	130
6.	VÚD	Mzdové náklady při výrobě stroje	70
7.	VÚD	Aktivace stroje??
8.	VÚD	Uvedení stroje do užívání??

	Doklad	Název operace	tis. Kč
9.	VÚD	Účetní odpis výrobní linky (rovnoměrný, životnost 5 let)??
10.	VÚD	Účetní odpis stroje vyrobeného ve vlastní režii, (rovnoměrný, životnost 4 roky)??

Zaúčtujte počáteční stavy účtů a veškeré operace do hlavní knihy, dopočítejte chybějící údaje a účty uzavřete.

Rozhodněte, zda operace vyvolají zvýšení/snížení aktiv, cizích zdrojů, nákladů, výnosů.

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka výrobní linky				
2.	FAP	Montáž výrobní linky				
3.	FAP	Zaškolení obsluhy				
4.	VÚD	Zařazení linky do užívání				
5.	VÝD	Spotřeba materiálu pro vlastní výrobu stroje				
6.	VÚD	Mzdové náklady při vlastní výrobě stroje				
7.	VÚD	Aktivace stroje				
8.	VÚD	Uvedení stroje do užívání				
9.	VÚD	Odpis výrobní linky				
10.	VÚD	Odpis stroje				

Vypočítejte výši výsledku hospodaření.

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
*	Provozní výsledek hospodaření

Sestavte rozvahu.

Rozvaha v tis. Kč					
Aktiva	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem				Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem				Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem				Pasiva celkem	

Řešení:

VK – Základní kapitál

	PS	880		
O	0	O	0	
	KS	880		

CZ - Dodavatelé

	1.	95		
	2.	5		
	3.	12		
O	0	O	112	
	KS	112		

A – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku

1.	95	4.	100
2.	5	8.	200
7.	200		
O	300	O	300
KS	300		

A – Dlouhodobý hmotný majetek

4.	100		
8.	200		
O	300	O	0
KS	300		

N - Služby

3.	12		
O	12	O	0
KS	12		

A – Materiál na skladě

PS	130	5.	130
O	0	O	130
KS	0		

N – Spotřeba materiálu

5.	130		
O	130	O	0
KS	130		

CZ - Zaměstnanci

	6.	70	
O	0	O	70
	KS	70	

N – Mzdové náklady

6.	70		
O	70	O	0
KS	70		

N – Aktivace DHM

	7.	200	
O	0	O	200
	KS	200	

Oprávky k dlouhodobému majetku

	9.	20	
	10.	50	
O	0	O	70
	KS	70	

N - Odpisy

9.	10		
10.	50		
O	70	O	0
KS	70		

A - Pokladna

PS	250		
O	0	O	0
KS	250		

A – Bankovní účet

PS	500		
O	0	O	0
KS	500		

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Dodávka výrobní linky	+	+		
2.	FAP	Montáž výrobní linky	+	+		
3.	FAP	Zaškolení obsluhy		+	+	
4.	VÚD	Zařazení linky do užívání	-/+			
5.	VÝD	Spotřeba materiálu pro vlastní výrobu stroje	-		+	

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
6.	VÚD	Mzdové náklady při vlastní výrobě stroje		+	+	
7.	VÚD	Aktivace stroje	+		-	
8.	VÚD	Uvedení stroje do užívání	-/+			
9.	VÚD	Odpis výrobní linky	-		+	
10.	VÚD	Odpis stroje	-		+	

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Aktivace	200
Spotřeba materiálu	-130
Služby	-12
Mzdové náklady	-70
Odpisy	-70
* Provozní výsledek hospodaření	-82

Rozvaha v tis. Kč					
Aktiva	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem	300		230	Vlastní kapitál celkem	798
Dlouhodobý hmotný majetek	300	70	230	Základní kapitál	880
				Výsledek hospodaření	- 82
Oběžná aktiva celkem	750		750	Cizí zdroje celkem	182
Pokladna	250		250	Dodavatelé	112
Bankovní účet	500		500	Zaměstnanci	70
Aktiva celkem	1050	70	980	Pasiva celkem	980

Příklad 9.3.3 – Prodej dlouhodobého majetku

Účetní jednotka vlastní osobní automobil, jehož pořizovací cena byla 460 tis. Kč, hodnota oprávek je 240 tis. Kč. Automobil byl prodán za 250 tis. Kč.

Zapište počáteční stavy účtů, sestavte účtovací předpis operací souvisejících s prodejem automobilu.

Č.	Operace	Kč	MD	D
1.				
2.				
3.				

Vypočtete výši výsledku hospodaření.

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
*	Provozní výsledek hospodaření

Řešení:

Č.	Operace	tis. Kč	MD	D
1.	Doučtování zůstatkové ceny	220	N - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého hmotného majetku	P - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku
2.	Vyřazení z evidence	460	Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku	A - Dlouhodobý hmotný majetek
3.	Faktura vydaná za prodej	250	A - Odběratelé	V - Tržby z prodeje dlouhodobého hmotného majetku

A – Dlouhodobý hmotný majetek			
PS	460	2.	460

P - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku			
2.	460	PS	240
		1.	220

N – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku			
1.	220		

A - Odběratelé			
3.	250		

V – Tržby z prodeje dlouhodobého hmotného majetku			
		3.	250

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč		
	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	250
	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	220
*	Provozní výsledek hospodaření	30

Příklad 9.3.4 – Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku

Firma Obchodník, a.s. měla k 1.1. stav účtu Peníze 1500 tis. Kč na účtu Základní kapitál 1500 tis. Kč.

Sestavte počáteční rozvahu.

Počáteční rozvaha Obchodník, a.s. v tis. Kč	
Aktiva	Pasiva
Dlouhodobý majetek celkem	Vlastní kapitál celkem
Oběžná aktiva celkem	Cizí zdroje celkem
Aktiva celkem	Pasiva celkem

Sestavte počáteční účet rozvažný.

Počáteční účet rozvažný

--	--

V průběhu účetního období proběhly operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1	FAP	Nákup software	55
2.	FAP	Instalace software	10
3.	VÚD	Uvedení software do užívání??
4.	VBÚ	Úhrada faktur za software (1,2)	65
5	VÚD	Odpisy software	13

Zaučtujte počáteční stavy účtů a operace do hlavní knihy, dopočítejte chybějící údaje účty uzavřete.

--	--	--

Rozhodněte, zda operace vyvolají zvýšení/snížení aktiv, cizích zdrojů, nákladů, výnosů.

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Nákup software				
2.	FAP	Instalace software				
3.	VÚD	Uvedení software do užívání				
4.	VU	Úhrada FAP za software				
5.	VÚD	Odpisy software				

Sestavte konečnou rozvahu a výkaz zisku a ztráty.

Rozvaha Obchodník a.s. v tis. Kč					
Aktiva	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem				Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem				Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem				Pasiva celkem	

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
*	Provozní výsledek hospodaření

Řešení:

Počáteční rozvaha Obchodník, a.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	1500
		Základní kapitál	1500
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Bankovní účet	1500		
Aktiva celkem	1500	Pasiva celkem	1500

Počáteční účet rozvažný

Základní kapitál	1500	Bankovní účet	1500
Obrat MD	1500	Obrat D	1500

A – Bankovní účet

PS	1500	4.	65
KS	1435		

VK – Základní kapitál

PS	1500
KS	1500

A – Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku

1.	55	3.	65
2.	10		
KS	0		

CZ – Dodavatelé

4.	65	1.	55
		2.	10
KS	0		

A - Software

3.	65
KS	65

N - Odpisy

5.	13
KS	13

Oprávky k software

	5.	13
	KS	13

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAP	Nákup software	+	+		
2.	FAP	Instalace software	+	+		
3.	VÚD	Uvedení software do užívání	-/+			
4.	VBÚ	Úhrada FAP za software	-	-		
5.	VÚD	Odpisy software	-		+	

Rozvaha Obchodník a.s. v tis. Kč					
Aktiva	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem	65	13	52	Vlastní kapitál celkem	1487
Software	65	13	52	Základní kapitál	1500
				Výsledek hospodaření	-13
Oběžná aktiva celkem	1435		1435	Cizí zdroje celkem	
Bankovní účet	1435		1435		
Aktiva celkem	1500	13	1487	Pasiva celkem	1487

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč		
	Odpisy	-13
*	Provozní výsledek hospodaření	-13

9.4 Test

- Zakoupený stroj, jehož cena pořízení je 10, hodnota dopravy je 3, montáž 4, zaškolení zaměstnanců 2, zobrazíme v účetnictví v hodnotě:
 - 19.
 - 10.
 - 17.
 - 13.
- Výrobní zařízení vyrobené ve vlastní režii oceňujeme:
 - Pořizovací cenou.
 - Vlastními náklady.
 - Reprodukční pořizovací cenou.
- Stroj, objevený při inventarizaci oceňujeme:
 - Pořizovací cenou.
 - Vlastními náklady.
 - Reprodukční pořizovací cenou.
- Mezi dlouhodobý nehmotný majetek nepatří:
 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje.
 - Umělecká díla.
 - Software.
- Mezi dlouhodobý hmotný majetek nepatří:
 - Umělecká díla.
 - Pěstitelské celky trvalých porostů.
 - Software.

6. „Odpisy“ vyjadřují:
- a) Opotřebenění dlouhodobého majetku.
 - b) Úbytek dlouhodobého majetku při prodeji.
 - c) Manka a škody na dlouhodobém majetku.
7. „Oprávký“ vyjadřují:
- a) Hodnotu provedených oprav dlouhodobého majetku.
 - b) Součet odpisů za dobu odepisování.
 - c) Zůstatkovou cenu dlouhodobého majetku po odepisování.
8. Rozhodněte, jak postupuje podnik při účtování nákladů při prodeji nepotřebného, ale ještě neodepsaného stroje:
- a) Do nákladů proúčtuje zůstatkovou cenu stroje.
 - b) Do nákladů proúčtuje pořizovací cenu stroje.
 - c) Tato operace se v nákladech nezobrazí.

Řešení:

1c, 2b, 3c, 4b, 5c, 6a, 7b, 8a.

10 ZÚČTOVACÍ VZTAHY

10.1 Opakování teorie

Zúčtovacími vztahy rozumíme pohledávky a závazky vůči ostatním subjektům. Pohledávka je právo fyzické nebo právnické osoby (věřitele) požadovat na druhé osobě (dlužníkovi) plnění vzniklé z určitého závazku. Závazek je povinnost dlužníka uhradit věřiteli dlužnou částku.

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
B. Dlouhodobý majetek	A. Vlastní kapitál
C Oběžná aktiva C. II. Pohledávky	B. + C. Cizí zdroje B. Rezervy C. Závazky C.II. Krátkodobé závazky
D. Časové rozlišení	D. Časové rozlišení

Členění pohledávek a závazků:

- Pohledávky.
 - Pohledávky z obchodních vztahů - dlouhodobé a krátkodobé pohledávky za odběrateli a poskytnuté zálohy dodavatelům.
- Závazky.
 - Krátkodobé závazky z obchodních vztahů.
 - Krátkodobé závazky vůči dodavatelům a přijaté krátkodobé zálohy od odběratelů.
 - Zúčtování se zaměstnanci - zúčtování se zaměstnanci či společníky ze závislé činnosti včetně zúčtování sociálního zabezpečení.
 - Zúčtování s finančními orgány - zúčtování daní, poplatků.

Oceňování pohledávek a závazků:

- Nominální hodnotou.
 - Oceňujeme závazky i pohledávky při jejich vzniku.
- Pořizovací cenou.
 - Oceňujeme závazky a pohledávky při převzetí (od jiného subjektu).

10.2 Řešený příklad – Účtování plátce DPH

Podnikatel, plátce DPH se zabývá nákupem zboží a jeho dalším prodejem. Nakoupil zboží od dodavatelů v hodnotě 150 tis. Kč bez daně, DPH je 21 %. Všechno zboží prodal odběratelům za 260 tis. Kč bez daně, DPH je 21 %.

Nejprve je třeba vypočítat DPH a cenu nakupovaného i prodáváného zboží i s daní.

	Zboží při nákupu	Kč
1.	Cena zboží bez daně	150 000
2.	21 % DPH	31 500
3.	Cena zboží s daní	181 500

Zboží při prodeji		Kč
1.	Cena zboží bez daně	260 000
2.	21 % DPH	54 600
3.	Cena zboží s daní	314 600

Cena nakupovaného zboží včetně DPH je 181 500 Kč, cena prodávajícího zboží včetně DPH je 314 600 Kč.

Přehled hospodářských operací:

	Doklad	Název operace		Kč
1.	FAP	Nákup zboží	Cena bez DPH	150 000
			DPH 21 %	31 500
			Cena s daní	181 500
2.	PŘÍ	Převzetí zboží na sklad		150 000
3.	FAV	Prodej zboží	Cena bez DPH	260 000
			DPH 21 %	54 600
			Cena i s daní	314 600
4.	VÝD	Vyskladnění zboží		150 000

Analýza hospodářských operací

Operace 1 – Nákup zboží od dodavatelů (FAP). Při účtování nákupu zboží vznikají **závazky k dodavatelům**, které se zobrazí na pasivním účtu Dodavatelé, v ceně včetně DPH. Souvztažně účtujeme **pořízení zboží** na účet Pořízení zboží v ceně bez DPH. Rozdíl mezi cenou s daní a cenou bez daně se zaúčtuje za účtu Daň z přidané hodnoty jako **pohledávka** – podnikatel má nárok na odpočet (vrácení DPH). tento způsob účtování se nazývá složený účetní zápis. Je třeba dbát na to, aby v rámci jedné účetní operace se součet stran MD rovnal součtu stran D.

Operace 2 – Převzetí zboží na sklad (PŘÍ). Převvedeme zboží na sklad z účtu Pořízení zboží na účet Zboží na skladě v ceně bez DPH.

Operace 3 – Prodej zboží (FAV). Při prodej zboží vzniká **pohledávka za odběrateli** v ceně včetně DPH, **tržba** za prodané zboží v ceně bez DPH. Rozdíl mezi cenou s daní a cenou bez daně se zaúčtuje na účet Daň z přidané hodnoty jako **závazek** – podnikatel musí daň zaplatit.

Operace 4 – Vyskladnění prodaného zboží (VÝD). Vyskladnění zboží je pro podnik **nákladem**. Sníží se stav účtu Zboží na skladě a zároveň dojde k navýšení nákladů na účtu Prodané zboží. Protože zboží je ve skladu vedeno v ceně bez DPH, vyskladňujeme rovněž v ceně bez daně.

Pro **vypořádání daně** se porovnává na účtu Daň z přidané hodnoty strana MD (pohledávka) a strana D (závazek). Pokud bude **konečný zůstatek na straně MD**, podnikatel má nárok na **vrácení DPH**, pokud bude **konečný zůstatek na straně D**, musí DPH zaplatit.

Účtování hospodářských operací:

CZ - Dodavatelé		A – Pořízení zboží		A/P DPH	
1.	181500	1.	150000	2.	150000
KS	181500	KS	150000	1.	31500
				3.	54600
				KS	23100

A – Zboží na skladě		A - Odběratelé		V – Tržby za zboží	
2.	150000	4.	150000	3.	260000
		KS	309400	KS	260000

N – Prodané zboží	
4.	150000
KS	150000

Operace 1 - zaúčtujeme zvýšení účtu Pořízení zboží, zvýšení dluhů na účtu Dodavatelé, pohledávku na účtu Daň z přidané hodnoty.

Operace 2 - zaúčtujeme snížení účtu Pořízení zboží a zvýšení účtu Zboží na skladě.

Operace 3 - zaúčtujeme zvýšení účtu Odběratelé, zvýšení účtu Tržby za zboží a závazek na účtu Daň z přidané hodnoty.

Operace 4 – zaúčtujeme snížení účtu Zboží na skladě a zvýšení účtu Prodané zboží.

Můžeme provést **vyhodnocení daně z přidané hodnoty**.

A/P DPH	
1.	31500
3.	54600
	KS 23100

Na straně MD účtu se zobrazila pohledávka, nárok na odpočet DPH při nákupu zboží v hodnotě 31 500 Kč. Na straně D se zobrazil závazek, povinnost odvést daň pro prodej zboží v hodnotě 54 600 Kč. Celková daňová povinnost je dána konečným zůstatkem účtu na straně D – vzniká závazek, podnikatel musí daň zaplatit ve výši 23 100.

10.3 Příklady k procvičování

Příklad 10.3.1 – Závazky a pohledávky z obchodních vztahů

Firma JAJO, s.r.o., neplátce DPH, měla následující počáteční stavy u vybraných účtů. Bankovní účet 500 tis. Kč, Materiál na skladě 80 tis. Kč, Výrobky 90 tis. Kč, Základní kapitál 500 tis. Kč, Výsledek hospodaření 90 tis. Kč, Dodavatelé 80 tis. Kč. V průběhu účetního období proběhly operace:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAV	Prodej výrobků	30
2.	VÝD	Vyskladnění prodaných výrobků	17
3.	VBÚ	Úhrada FAV za prodané výrobky??
4.	FAV	Prodej materiálu	70
5.	VÝD	Vyskladnění prodaného materiálu	48
6.	VBÚ	Inkaso FAV za prodaný materiál	??
7.	FAP	Nákup materiálu	50
8.	VÚD	Vlastní doprava materiálu	3
9.	PŘÍ	Převzetí materiálu na sklad??
10.	VBÚ	Úhrada FAP za nákup materiálu??
11.	FAP	Za spotřebovanou energii	5

	Doklad	Název operace	tis. Kč
12.	FAP	Opravy a údržba	60
13.	FAP	Za nájemné	30
14.	VBÚ	Úhrada faktur (operace 11,12, 13)??

Zaúčtujte počáteční stavy účtů a veškeré operace do hlavní knihy, dopočítejte chybějící údaje a účty uzavřete.

Rozhodněte, zda operace vyvolají zvýšení/snížení aktiv, cizích zdrojů, nákladů, výnosů.

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAV	Prodej výrobků				
2.	VÝD	Vyskladnění prodaných výrobků				
3.	VBÚ	Inkaso FAV za prodané výrobky				
4.	FAV	Prodej materiálu				
5.	VÝD	Vyskladnění prodaného materiálu				
6.	VBÚ	Inkaso FAV za prodaný materiál				
7.	FAP	Nákup materiálu				
8.	VÚD	Vlastní doprava materiálu				
9.	PŘÍ	Převzetí materiálu na sklad				
10.	VBÚ	Úhrada FAP za nákup materiálu				
11.	FAP	Za spotřebovanou energii				
12.	FAP	Opravy a údržba				
13.	FAP	Za nájemné				
14.	VBÚ	Úhrada faktur				

Vypočítejte výši výsledku hospodaření.

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
*	Provozní výsledek hospodaření

Sestavte rozvahu.

Rozvaha JAJO, s.r.o. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Řešení:

A – Bankovní účet

PS	500	10.	50
3.	30	14.	95
6.	70		
O	100	O	145
KS	455		

V – Tržby z prodeje výrobků

		1.	30
O	0	O	30
		KS	30

A - Odběratelé

1.	30	3.	30
4.	70	6.	70
O	100	O	100
KS	0		

A – Materiál na skladě

PS	80	5.	48
9.	53		
O	53	O	48
KS	85		

A - Výrobky

PS	90	2.	17
O	0	O	17
KS	73		

N – Změna stavu zásob výrobků

2.	17		
O	17	O	0
KS	17		

N – Prodaný materiál

5.	48		
O	48	O	0
KS	48		

V – Tržby z prodeje materiálu

		4.	70
O	0	O	70
		KS	70

A – Pořízení materiálu

7.	50	9.	53
8.	3		
O	53	O	53
KS	0		

N – Aktivace vnitropodnikových služeb

		8.	3
O	0	O	3
		KS	3

N – Spotřeba energie

11.	5		
O	5	O	0
KS	5		

N - Opravy

12.	60		
O	60	O	0
KS	60		

N - Nájemné

13.	30		
O	30	O	0
KS	30		

CZ - Dodavatelé

10.	50	PS	80
14.	95	7.	50
		11.	5
		12.	60
		13.	30
O	145	O	145
		KS	80

VK – Základní kapitál

		PS	500
O	0	O	0
		KS	500

VK – Výsledek hospodaření

		PS	90
		KS	90

Č.	Doklad	Operace	Změna v (+/-)			
			A	CZ	N	V
1.	FAV	Prodej výrobků	+			+
2.	VÝD	Vyskladnění prodaných výrobků	-		+	
3.	VBÚ	Inkaso FAV za prodané výrobky	+/-			
4.	FAV	Prodej materiálu	+			+
5.	VÝD	Vyskladnění prodaného materiálu	-		+	
6.	VBÚ	Inkaso FAV za prodaný materiál	+/-			
7.	FAP	Nákup materiálu	+	+		
8.	VÚD	Vlastní doprava materiálu	+		-	
9.	PŘÍ	Převzetí materiálu na sklad	-/+			
10.	VBÚ	Úhrada FAP za nákup materiálu	-	-		
11.	FAP	Za spotřebovanou energii		+	+	
12.	FAP	Opravy a údržba		+	+	
13.	FAP	Za nájemné		+	+	
14.	VBÚ	Úhrada faktur	-	-		

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Tržby za prodej vlastních výrobků	30
Změna stavu zásob vlastní výroby	-17
Aktivace	3
Spotřeba energie	-5
Nájemné	-30
Opravy a udržování	-60
Tržby z prodeje materiálu	70
Prodáný materiál	-48
* Provozní výsledek hospodaření	-57

Rozvaha JAJO, s.r.o. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	533
		Základní kapitál	500
		Výsledek hospodaření minulých let	90
		Výsledek hospodaření běžného období	-57
Oběžná aktiva celkem	613	Cizí zdroje celkem	80
Materiál na skladě	85	Dodavatelé	80
Výrobky	73		
Bankovní účet	455		
Aktiva celkem	613	Pasiva celkem	613

Příklad 10.3.2 – Zúčtování se zaměstnanci

Hrubá mzda zaměstnance je 35 000 Kč. Je ženatý, má dvě děti. Pojistné na zdravotní pojištění činí 4,5% a na sociální pojištění 6,5% z objemu hrubých mezd. Zaměstnavatel platí za zaměstnance zdravotní a sociální pojištění ve výši 34 % z objemu hrubých mezd (25 % na sociální a 9% na zdravotní pojištění). Sazba daně z příjmu je 15 %.

Pro výpočet použijte doplňující údaje:

Sleva na dani na poplatníka za měsíc	2 070
Daňové zvýhodnění na děti	2434

Vypočítejte výši zdravotního a sociálního pojištění, zálohu na daň, čistou mzdu, zákonné sociální pojištění.

	Položka	Kč
1.	Hrubá mzda	
2.	Zdravotní pojištění (4,5 % z hrubé mzdy)	
3.	Sociální pojištění (6,5 % z hrubé mzdy)	
4.	Superhrubá mzda (134 % hrubé mzdy, = hrubá mzda + 25 % sociální pojištění, 9 % zdravotní pojištění)	
5.	Základ pro výpočet zálohy na daň (superhrubá mzda zaokrouhlená na celé 100 nahoru)	
6.	Záloha na daň (před slevami a daňovým zvýhodněním)	
7.	Sleva na dani (na poplatníka)	
8.	Daňové zvýhodnění (na děti)	
9.	Záloha na daň	
10.	Čistá mzda	
11.	Zákonné sociální pojištění (34% z objemu hrubé mzdy)	

Vypočítané údaje zaúčtujte.

_____	_____	_____
_____	_____	_____

Řešení:

	Položka	Kč
1.	Hrubá mzda	35 000
2.	Zdravotní pojištění (4,5 % z hrubé mzdy)	1 575
3.	Sociální pojištění (6,5 % z hrubé mzdy)	2 275
4.	Superhrubá mzda (134 % hrubé mzdy, = hrubá mzda + 25 % sociální pojištění, 9 % zdravotní pojištění)	46 900
5.	Základ pro výpočet zálohy na daň (superhrubá mzda zaokrouhlená na celé 100 nahoru)	46 900
6.	Záloha na daň (před slevami a daňovým zvýhodněním)	7 035
7.	Sleva na daní (na poplatníka)	2 070
8.	Daňové zvýhodnění (na děti)	2 434
9.	Záloha na daň	2 531
10.	Čistá mzda	28 619
11.	Zákonné sociální pojištění (34% z objemu hrubé mzdy)	11 900

CZ – Zúčtování zdravotního a sociálního pojištění		CZ - Zaměstnanci		N – Mzdové náklady	
	2. 1575	2. 1575	1. 35000	1. 35000	
	3. 2275	3. 2275			
	11. 11900	9. 2531			
CZ - Daně		N – Zákonné sociální pojištění			
	9. 2531	11. 11900			

Příklad 10.3.3 – Nákup zboží, plátce DPH

Hodnota faktury došlé za nákup zboží je 230 821 Kč bez DPH. Vypočítejte DPH (21 %), cenu i daní a údaje zaúčtujte.

	Položka	Kč
1.	Cena zboží bez daně	
2.	21 % DPH	
3.	Cena zboží s daní	

--	--	--

Řešení:

	Položka	Kč
1.	Cena zboží bez daně	230 821
2.	21 % DPH	48 472
3.	Cena zboží s daní	279 293

CZ - Dodavatelé		DPH		N – Pořízení zboží		
	3.	279293	2.	48472	1.	230821

Příklad 10.3.4 – Prodej zboží, plátce DPH

Hodnota faktury vydané za prodej zboží je 68 437 Kč bez DPH. Vypočítejte DPH (21%), cenu i daní a údaje zaúčtujte.

	Položka	Kč
1.	Tržba za prodané zboží	
2.	21 % DPH	
3.	Cena celkem	

--	--	--	--	--	--

Řešení:

	Položka	Kč
1.	Tržba za zboží	68 437
2.	21 % DPH	14 372
3.	Cena celkem	82 809

V – Tržby za zboží		A - Odběratelé		DPH	
	1.	68437	3.	82809	14372

Příklad 10.3.5 – Závazky a pohledávky plátce DPH

Pan Nováček založil společnost s ručením omezeným, zabývající se nákupem a prodejem zboží, vložil kapitál ve výši 1 000 tis. Kč na účet a zahájil podnikání. Je plátce DPH.

Sestavte zahajovací rozvahu.

Zahajovací rozvaha Nováček s.r.o. v tis. Kč					
Aktiva	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem				Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem				Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem				Pasiva celkem	

V průběhu podnikatelské činnosti firmy Nováček, s.r.o. proběhly následující operace:

Č.	Doklad	Název operace		Kč
1.	FAP	Nákup zboží	Cena bez DPH	50 000
			DPH 21 %	??
			Cena s daní	??
2.	FAP	Doprava zboží	Cena bez DPH	2 000
			DPH 21 %	??
			Cena s daní	??
3.	PŘÍ	Převzetí zboží na sklad		??
4.	VBÚ	Úhrada faktury za nákup a dopravu zboží		??
5.	FAP	Nákup stroje	Cena bez DPH	150 000
			DPH 21 %	??
			Cena s daní	??
6.	FAP	Doprava stroje	Cena bez DPH	31 000
			DPH 21 %	??
			Cena s daní	??
7.	VÚD	Převzetí strojního zařízení do užívání		??
8.	VBÚ	Úhrada nákupu a dopravy stroje		??
9.	FAV	Prodej zboží	Cena bez DPH	82 000
			DPH 21 %	??
			Cena i s daní	??
10.	VÝD	Vyskladnění zboží		48 000
11.	VÚD	Účetní odpis strojního zařízení v 1. roce rovnoměrně, životnost 10 let		??
12.	VBÚ	Inkaso od odběratele za zboží (viz. operace 9)		

Dopočítejte chybějící údaje, zaúčtujte operace a uzavřete účty.

Sestavte konečnou rozvahu a výkaz zisku a ztráty.

Rozvaha Nováček, s.r.o. v Kč							
Aktiva	Běžné období			Minulé období	Pasiva	Běžné období	Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto				
Dlouhodobý majetek celkem					Vlastní kapitál celkem		
Oběžná aktiva celkem					Cizí zdroje celkem		
Aktiva celkem					Pasiva celkem		

Výkaz zisku a ztráty v Kč	
*	Provozní výsledek hospodaření

Řešení:

Zahajovací rozvaha Nováček s.r.o. v tis. Kč					
Aktiva	Běžné období			Pasiva	
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem				Vlastní kapitál celkem	1000
				Základní kapitál	1000
Oběžná aktiva celkem	1000		1000	Cizí zdroje celkem	
Bankovní účet	1000		1000		
Aktiva celkem	1000		1000	Pasiva celkem	1000

Č.	Doklad	Název operace		Kč
1.	FAP	Nákup zboží	Cena bez DPH	50 000
			DPH 21%	10 500
			Cena s daní	60 500
2.	FAP	Doprava zboží	Cena bez DPH	2 000
			DPH 21 %	420
			Cena s daní	2 420
3.	PŘÍ	Převzetí zboží na sklad		52 000
4.	VBÚ	Úhrada faktury za nákup a dopravu zboží (operace 1,2)		62 920
5.	FAP	Nákup stroje	Cena bez DPH	150 000
			DPH 21 %	31 500
			Cena s daní	181 500
6.	FAP	Doprava stroje	Cena bez DPH	31 000
			DPH 21 %	6 510
			Cena s daní	37 510
7.	VÚD	Převzetí strojního zařízení do užívání		181 000
8.	VBÚ	Úhrada nákupu a dopravy stroje (operace 5, 6)		219 010
9.	FAV	Prodej zboží	Cena bez DPH	82 000
			DPH 21 %	17 220
			Cena i s daní	99 220
10.	VÝD	Vyskladnění zboží		48 000
11.	VÚD	Účetní odpis strojního zařízení v 1. roce rovnoměrně, životnost 10 let		18 100
12.	VBÚ	Inkaso od odběratele za zboží (viz. operace 9)		99 220

A – Bankovní účet	
PS 1000000	4. 62920
12. 99220	8. 219010
O 99220	O 281930
KS 817290	

VK – Základní kapitál	
PS 1000000	
O 0	O 0
	KS 1000000

CZ - Dodavatelé	
4. 62920	1. 60500
8. 219010	2. 2420
	5. 181500
	6. 37510
O 281930	O 281930
	KS 0

DPH	
1. 10500	9. 17220
2. 420	
5. 31500	
6. 6510	
O 48930	O 17220
KS 31710	

A – Pořízení zboží	
1. 50000	3. 52000
2. 2000	
O 52000	O 52000
KS 0	

A – Zboží na skladě	
3. 52000	10. 48000
O 52000	O 48000
KS 4000	

A – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	
5. 150000	7. 181000
6. 31000	
O 181000	O 181000
KS 0	

A – Dlouhodobý hmotný majetek	
7. 181000	
O 181000	O 0
KS 181000	

V – Tržby z prodeje zboží	
	9. 82000
	O 0
	KS 82000

A - Odběratelé	
9. 99220	12. 99220
O 99220	O 99220
KS 0	

N – Prodané zboží	
10. 48000	
O 48000	O 48000
KS 48000	

N - Odpisy	
11. 18100	
O 18100	O 0
KS 18100	

Oprávký k dlouhodobému majetku	
	11. 18100
O 0	O 18100
	KS 18100

Výkaz zisku a ztráty v Kč	
Tržby za prodej zboží	82 000
Prodané zboží	-48 000
Odpisy dlouhodobého majetku	-18 100
* Provozní výsledek hospodaření	15 900

Konečná rozvaha Nováček, s.r.o. v Kč							
Aktiva	Běžné období			Minulé období	Pasiva	Běžné období	Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto				
Dlouhodobý majetek celkem	181000	18100	162900		Vlastní kapitál celkem	1015900	1000000
Dlouhodobý hmotný majetek	181000	18100	162900		Základní kapitál	1000000	1000000
					Výsledek hospodaření	15900	
Oběžná aktiva celkem	853000		853000	1000000	Cizí zdroje celkem		
Bankovní účet	817290		817290	1000000			
Zboží	4000		4000				
DPH	31710		31710				
Aktiva celkem	1034000	18100	1015900	1000000	Pasiva celkem	1015900	1000000

Údaje ve výkazech – rozvaze a výkazu zisku a ztráty se v praxi vykazují v celých tis. Kč.

Zaokrouhlené výkazy:

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč		
	Tržby za prodej zboží	82
	Prodané zboží	-48
	Odpisy dlouhodobého majetku	-18
*	Provozní výsledek hospodaření	16

Konečná rozvaha Nováček, s.r.o. v tis. Kč							
Aktiva	Běžné období			Minulé období	Pasiva	Běžné období	Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto				
Dlouhodobý majetek celkem	181	18	163		Vlastní kapitál celkem	1016	1000
Dlouhodobý hmotný majetek	181	18	163		Základní kapitál	1000	1000
					Výsledek hospodaření	16	
Oběžná aktiva celkem	853		853	1000	Cizí zdroje celkem		
Bankovní účet	817		817	1000			
Zboží	4		4				
DPH	32		32				
Aktiva celkem	1034	18	1016	1000	Pasiva celkem	1016	1000

Příklad 10.3.6 – Směnky k inkasu³

Firma vystavila fakturu za poskytnuté služby v hodnotě 200 000 Kč, DPH 21 %. Odběratel pohledávku neuhradil v době splatnosti, ale vystavil směnku k inkasu s 10% úrokem. Směnka byla v termínu proplacena.

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAV	Faktura za služby, cena bez daně DPH 21% Cena celkem	200
2.	VÚD	Směnka k inkasu
3.	VBÚ	Proplacení směnky

Dopočítejte údaje a zaúčtujte operace.

Řešení:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAV	Faktura za služby, cena bez daně	200
		DPH %	42
		Cena celkem	242
2.	VÚD	Směnka k inkasu	266
3.	VBÚ	Proplacení směnky	266

A - Odběratelé	V – Tržby za služby	DPH
1. 242	1a. 200	1b. 42
2a. 242		
2. 266	V - Úroky	A – Bankovní účet
3. 266	2b. 24	3. 266

³ Směnka k inkasu je cenný papír, proto patří mezi finanční účty, v této publikaci je zařazena do kapitoly „Pohledávky a závazky“ z důvodu logické návaznosti právě na pohledávky.

Příklad 10.3.7 – Eskont směnky bance

Směnka z minulého příkladu byla eskontována bance, diskont 5 %. V době splatnosti dlužník směnku bance proplatil.

	Doklad	Název operace	tis. Kč
		PS směnky k inkasu	266
1.	VÚD	Eskont směnky bance	266
2.	VÚD	Eskontní úvěr	266
		Připsáno na účet	253
		Diskont (úrok)	13
3.	VÚD	Avízo banky o úhradě směnky	266

Zaúčtujte operace.

Řešení:

A – Směnky k inkasu	A – Pohledávky za eskontované cenné papíry	CZ – Eskontní úvěr												
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">PS</td> <td style="width: 15%;">266</td> <td style="width: 15%; border-left: 1px solid black;">1.</td> <td style="width: 15%;">266</td> </tr> </table>	PS	266	1.	266	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">1.</td> <td style="width: 15%;">266</td> <td style="width: 15%; border-left: 1px solid black;">3.</td> <td style="width: 15%;">266</td> </tr> </table>	1.	266	3.	266	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">3.</td> <td style="width: 15%;">266</td> <td style="width: 15%; border-left: 1px solid black;">2.</td> <td style="width: 15%;">266</td> </tr> </table>	3.	266	2.	266
PS	266	1.	266											
1.	266	3.	266											
3.	266	2.	266											
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">2a.</td> <td style="width: 15%;">253</td> </tr> </table>	2a.	253	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">2b.</td> <td style="width: 15%;">13</td> </tr> </table>	2b.	13									
2a.	253													
2b.	13													

Příklad 10.3.8 – Směnky k úhradě

Firma obdržela fakturu od dodavatele na dodávku strojního zařízení v hodnotě 300 000 Kč bez daně, DPH 21 %. Na úhradu faktury vystavila směnku s 20 % úrokem.

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAD	Nákup strojního zařízení, cena bez daně DPH 21 % Cena celkem	300

	Doklad	Název operace	tis. Kč
2.	VÚD	Směnka k úhradě
3.	VBÚ	Proplacení směnky

Dopočítejte údaje a zaúčtujte operace.

Řešení:

	Doklad	Název operace	tis. Kč
1.	FAD	Nákup strojního zařízení, cena bez daně	300
		DPH 21%	63
		Cena celkem	363
2.	VÚD	Směnka k úhradě	436
3.	VBÚ	Proplacení směnky	436

A – Pořízení dlouhodobého majetku		DPH		CZ - Dodavatelé	
1a.	300	1b.	63	2a.	363
				1.	363
CZ – Směnky k úhradě		N - Úroky		A – Bankovní účet	
3.	436	2b.	73	PS	XX
2.	436			3.	436

Příklad 10.3.9 – Časové rozlišení aktiv, náklady příštích období

Firma (nájemce) zaplatila v prosinci roku 2008 nájemné na rok 2009, v hodnotě 500 000 Kč.

	Doklad	Název operace	tis. Kč
Rok 2008			
1.	VBÚ	Úhrada nájemného	500
Rok 2009			
2.	VÚD	Zúčtování nájemného do nákladů běžného období	500

Rozhodněte o výši nákladů a výdajů v jednotlivých letech a operace zaúčtujte.

Rok 2008		Rok 2009	
Výdaje	Náklady	Výdaje	Náklady

Rok 2008

--	--	--	--

Rok 2009

--	--	--	--

Řešení:

Rok 2008		Rok 2009	
Výdaje	Náklady	Výdaje	Náklady
500 000	0	0	500 000

Rok 2008

A – Bankovní účet				CRA – Náklady příštích období			
PS	XX	1.	500	1.	500		

Rok 2009

CRA – Náklady příštích období				N - Služby			
PS	500	2.	500	2.	500		

Příklad 10.3.10 – Časové rozlišení aktiv, příjmy příštích období

Firma (pronajímatel) obdrží v lednu roku 2009 nájemné za rok 2008, v hodnotě 500 000 Kč.

	Doklad	Název operace	tis. Kč
Rok 2008			
1.	VÚD	Zúčtování nájemného do výnosů běžného období	500
Rok 2009			
2.	VBÚ	Inkaso nájemného	500

Rozhodněte o výši výnosů a příjmů v jednotlivých letech a operace zaúčtujte.

Rok 2008		Rok 2009	
Příjmy	Výnosy	Příjmy	Výnosy

Rok 2008

--	--	--	--

Rok 2009

--	--	--	--

Řešení:

Rok 2008		Rok 2009	
Příjmy	Výnosy	Příjmy	Výnosy
0	500 000	500 000	0

Rok 2008

CRA – Příjmy příštích období

1.	500

V – Tržby za služby

1.	500

Rok 2009

	CRA – Příjmy příštích období		A – Bankovní účet
PS	500	2.	500
			2.
			500

Příklad 10.3.11 – Časové rozlišení pasiv, výdaje příštích období

Firma (nájemce) zaplatí nájemné za rok 2008 v lednu roku 2009, v hodnotě 500 000 Kč.

	Doklad	Název operace	tis. Kč
Rok 2008			
1.	VÚD	Zúčtování nájemného do nákladů běžného období	500
Rok 2009			
2.	VBÚ	Úhrada nájemného	500

Rozhodněte o výši nákladů a výdajů v jednotlivých letech a operace zaúčtujte.

Rok 2008		Rok 2009	
Výdaje	Náklady	Výdaje	Náklady

Rok 2008

--	--

Rok 2009

--	--

Řešení:

Rok 2008		Rok 2009	
Výdaje	Náklady	Výdaje	Náklady
0	500 000	500 000	0

Rok 2008

N - Služby		CRP – Výdaje příštích období	
1.	500	1.	500

Rok 2009

CRP – Výdaje příštích období		A – Bankovní účet	
2.	500	PS	XX
	PS.	2.	500

Příklad 10.3.12 – Časové rozlišení pasiv, výnosy příštích období

Firma (pronajímatel) obdrží v prosinci 2008 nájemné za rok 2009, v hodnotě 500 000 Kč.

Doklad	Název operace	tis. Kč
Rok 2008		
1.	VBÚ Inkaso nájemného	500
Rok 2009		
2.	VÚD Zúčtování nájemného do výnosů příštích období	500

Rozhodněte o výši výnosů a příjmů v jednotlivých letech a operace zaúčtujte.

Rok 2008		Rok 2009	
Příjmy	Výnosy	Příjmy	Výnosy

Rok 2008

--	--	--	--

Rok 2009

--	--	--	--

Řešení:

Rok 2008		Rok 2009	
Příjmy	Výnosy	Příjmy	Výnosy
500 000	0	0	500 000

Rok 2008

A – Bankovní účet		CRP – Výnosy příštích období	
1.	500	1.	500

Rok 2009

CRA – Výnosy příštích období		V – Tržby za služby	
2	500 PS 500	2.	500

10.4 Test

- Vyberte správnou charakteristiku pohledávky:
 - Pohledávka je povinnost dlužníka uhradit věřiteli dlužnou částku.
 - Pohledávka je právo věřitele požadovat na dlužníkovi plnění vzniklé z určitého závazku.
 - Pohledávka je právo dlužníka požadovat na věřiteli plnění vzniklé z určitého závazku.
- Vyberte správnou charakteristiku závazku:
 - Závazek je povinnost dlužníka uhradit věřiteli dlužnou částku.
 - Závazek je právo věřitele požadovat na dlužníkovi plnění vzniklé z určité pohledávky.
 - Závazek je právo dlužníka požadovat na věřiteli plnění vzniklé z určité pohledávky.
- Vyberte položku, která obsahuje pouze pohledávky:
 - Pohledávky za odběrateli, přijaté zálohy od odběratelů, závazky k zaměstnancům.
 - Přijaté zálohy od odběratelů, závazky z obchodních vztahů, závazky k zaměstnancům.
 - Pohledávky za odběrateli, nárok na odpočet DPH, poskytnuté zálohy dodavatelům.
- Vyberte položku, která obsahuje pouze závazky:
 - Pohledávky za odběrateli, přijaté zálohy od odběratelů, závazky k zaměstnancům.
 - Přijaté zálohy od odběratelů, závazky z obchodních vztahů, závazky k zaměstnancům.
 - Pohledávky za odběrateli, nárok na odpočet DPH, poskytnuté zálohy dodavatelům.
- Rozhodněte, ve kterém případě má firma, plátce DPH, nárok na odpočet daně:
 - Obdržela fakturu od dodavatele na nákup materiálu.

- b) Vyskladnila materiál do spotřeby.
 - c) Vystavila fakturu odběrateli na prodej hotových výrobků.
6. Rozhodněte, ve kterém případě má firma, plátce DPH, povinnost odvést daň:
- a) Obdržela fakturu od dodavatele na nákup materiálu.
 - b) Vyskladnila materiál do spotřeby.
 - c) Vystavila fakturu odběrateli na prodej hotových výrobků.
7. Účetní jednotka, plátce DPH, zakoupila dlouhodobý majetek v hodnotě – cena bez DPH 100, DPH 21%. Rozhodněte, v jaké částce bude majetek evidován v účetnictví:
- a) 100
 - b) 121
 - c) 89
8. Účetní jednotka, plátce DPH, vystavila fakturu odběrateli za prodej zboží. Cena bez daně je 110, DPH 21 %. Rozhodněte o výši tržeb z prodeje zboží:
- a) 133,1
 - b) 110
 - c) 86,9
9. Účetní jednotka, plátce DPH, zakoupila dlouhodobý majetek v hodnotě – cena bez DPH 100, DPH 21%. Rozhodněte, v jaké částce bude zaúčtována hodnota závazku k dodavatelům:
- a) 100
 - b) 121
 - c) 80
10. Účetní jednotka, plátce DPH, vystavila fakturu odběrateli za prodej zboží. Cena bez daně je 110, DPH 21 %. Rozhodněte, v jaké částce bude zaúčtována hodnota pohledávky za odběrateli:
- a) 133,1
 - b) 110
 - c) 86,9
11. Účetní jednotka, nájemce, zaplatila v prosinci roku 2008 nájemné dopředu za rok 2009. Tato operace vyvolá:
- a) V roce 2008 zvýšení nákladů běžného období a snížení stavu peněžních prostředků.
 - b) V roce 2008 zvýšení nákladů běžného období a zvýšení výdajů příštích období.
 - c) V roce 2008 zvýšení nákladů příštích období a snížení stavu peněžních prostředků.
 - d) V roce 2008 zvýšení nákladů příštích období a zvýšení výdajů příštích období.
12. Účetní jednotka, nájemce, uhradí nájemné za rok 2008 v roce 2009. Tato operace vyvolá:
- a) V roce 2008 zvýšení nákladů běžného období a zvýšení výdajů příštích období.
 - b) V roce 2008 zvýšení nákladů příštích období a zvýšení výdajů příštích období.
 - c) V roce 2008 zvýšení nákladů běžného období a snížení stavu peněžních prostředků.
 - d) V roce 2008 zvýšení nákladů příštích období a zvýšení výdajů příštích období.
13. Účetní jednotka, pronajímatel, inkasovala v prosinci 2008 nájemné na rok 2009. Tato operace vyvolá:
- a) V roce 2008 zvýšení výnosů běžného období a zvýšení příjmů běžného období.

- b) V roce 2008 zvýšení výnosů běžného období a zvýšení příjmů příštích období.
- c) V roce 2008 zvýšení výnosů příštích období a zvýšení příjmů běžného období.
- d) V roce 2008 zvýšení výnosů příštích období a zvýšení příjmů příštích období.

14. Účetní jednotka, pronajímatel, obdrží nájemné za rok 2008 v roce 2009. Tato operace vyvolá:

- a) V roce 2008 zvýšení výnosů běžného období a zvýšení příjmů běžného období.
- b) V roce 2008 zvýšení výnosů běžného období a zvýšení příjmů příštích období.
- c) V roce 2008 zvýšení výnosů příštích období a zvýšení příjmů běžného období.
- d) V roce 2008 zvýšení výnosů příštích období a zvýšení příjmů příštích období.

Řešení:

1b, 2a, 3c, 4b, 5a, 6c, 7a, 8b, 9b, 10a, 11c, 12a, 13c, 14b.

11 VLASTNÍ KAPITÁL A DLOUHODOBÉ CIZÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ

11.1 Opakování teorie

Vlastní kapitál podniku zahrnuje zdroje financování, které podnik získal z vlastních zdrojů, například z vkladů společníků a z dosažených výsledků hospodaření.

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
B. Dlouhodobý majetek	A. Vlastní kapitál
C Oběžná aktiva	B. + C. Cizí zdroje B. Rezervy C. Závazky C.I. Dlouhodobé závazky
D. Časové rozlišení	D. Časové rozlišení

Obsahuje položky:

- Základní kapitál.
- Kapitálové fondy.
- Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy tvořené ze zisku.
- Výsledek hospodaření, tj. zisk nebo ztráta, který je vykazován jednak jako nerozdělený zisk minulých let nebo neuhrazená ztráta minulých let a jednak jako výsledek hospodaření běžného účetního období.

Cizí dlouhodobé zdroje zahrnují:

- Rezervy.
- Dlouhodobé (investiční) bankovní úvěry.
- Dlouhodobé závazky, zejména z obchodních vztahů, z pronájmu, z emitovaných dluhopisů, dlouhodobé přijaté zálohy.

Oceňování cizích zdrojů:

- Závazky se v účetnictví oceňují jmenovitou hodnotou, tj. cenou platnou ke dni jejich vzniku. Při převzetí se oceňují pořizovací cenou.

11.2 Řešený příklad - Tvorba a zúčtování rezerv

Obchodní společnost se rozhodla tvořit zákonnou rezervu na opravu dlouhodobého majetku po dobu čtyř let. Celková hodnota rezervy je 400 tis. Kč, roční částka 100 tis. Kč. Rezerva se začne tvořit v roce 2016, přepokládaná oprava proběhne v roce 2020. Při účtování zákonné rezervy je třeba každý rok převádět peněžní prostředky v hodnotě rezervy na samostatný účet.

Zaučtujte tvorbu rezervy v jednotlivých letech.

Č.	Rok	Operace	tis. Kč
	2016		
1.		Tvorba rezervy	100
2.		Převod peněžních prostředků	100
3.		Vyúčtování převodu	100

Č.	Rok	Operace	tis. Kč
	2017		
1.		Tvorba rezervy	100
2.		Převod peněžních prostředků	100
3.		Vyúčtování převodu	100
	2018		
1.		Tvorba rezervy	100
2.		Převod peněžních prostředků	100
3.		Vyúčtování převodu	100
	2019		
1.		Tvorba rezervy	100
2.		Převod peněžních prostředků	100
3.		Vyúčtování převodu	100

Analýza hospodářských operací

Operace 1 (v jednotlivých letech) – **Tvorba rezervy**. Rezervy jsou dlouhodobé cizí zdroje majetku podniku, které se tvoří na vrub nákladů účetní jednotky. Účelem tvoření rezerv je krýt budoucí výdaje a rizika, budoucí závazky. Charakteristikou rezerv je, že je znám účel, na který jsou tvořeny, ale částka není přesně známa a období k jejich čerpání nebývá vždy jisté. Účtuje se jako navýšení nákladů a závazků.

Operace 2 (v jednotlivých letech) – **Převod peněžních prostředků** se účtuje jako snížení bankovního účtu a peníze na cestě.

Operace 3 (v jednotlivých letech) – **Vyúčtování převodu** se účtuje jako navýšení samostatného bankovního účtu souvztažně s účtem peníze na cestě.

Účtování hospodářských operací:

Rok 2016

CZ - Rezervy		
	1.	100
	KS	100

A – Bankovní účet		
PS	XX	2. 100

N - Tvorba a zúčtování rezerv		
1.	100	

A – Peníze na cestě		
2.	100	3. 100

A Bankovní účet (samostatný účet pro tvorbu rezerv)		
3.	100	
KS	100	

Rok 2017

CZ - Rezervy		
	PS	100
	1.	100
	KS	200

N - Tvorba a zúčtování rezerv		
1.	100	

A – Bankovní účet			
PS	XX	2.	100

A – Peníze na cestě			
2.	100	3.	100

A Bankovní účet (samostatný účet pro tvorbu rezerv)

PS.	100		
3.	100		
KS	200		

Rok 2018

CZ - Rezervy			
	PS		200
	1.		100
	KS		300

N - Tvorba a zúčtování rezerv			
1.	100		

A – Bankovní účet			
PS	XX	2.	100

A – Peníze na cestě			
2.	100	3.	100

A Bankovní účet (samostatný účet pro tvorbu rezerv)

PS.	200		
3.	100		
KS	300		

Rok 2019

CZ - Rezervy			
	PS		300
	1.		100
	KS		400

N - Tvorba a zúčtování rezerv			
1.	100		

A – Bankovní účet			
PS	XX	2.	100

A – Peníze na cestě			
2.	100	3.	100

A Bankovní účet (samostatný účet pro tvorbu rezerv)

PS.	300		
3.	100		
KS	400		

V roce 2020 proběhne plánovaná oprava dlouhodobého majetku, fakturovaná cena je 380 tis.Kč bez DPH, DPH 21 %.

Hospodářské operace

Č.	Rok	Operace		tis. Kč
	2020			
1.		FAP za opravu	Cena bez daně	380
			DPH 21 %	79,8
			Cena celkem	459,8
2.		Zúčtování rezervy		400
3.		Převod peněžních prostředků		400
4.		Vyúčtování převodu		400

Analýza hospodářských operací – rok 2020

Operace 1 – Přijatá faktura za opravu. Oprava je provozním nákladem, přijatá faktura zvýší náklady v hodnotě bez DPH, zvýší závazky k dodavatelům v hodnotě i s daní, zároveň vzniká nárok na odpočet DPH. Zvýšení nákladového účtu Opravy a udržování v ceně bez DPH, zvýšení účtu Dodavatelé v ceně s DPH, Nárok na odpočet DPH na straně MD účtu DPH.

Operace 2 – Zúčtování rezervy. Oprava, na kterou byla rezerva tvořena proběhla a proto je třeba rezervu zúčtovat (zrušit). Rezervy se ruší na opačných stranách účtů, na kterých byly tvořeny, snížením účtu Rezervy a snížením nákladového účtu Tvorba a zúčtování rezerv.

Operace 3 – 4 – Převod peněžních prostředků ze samostatného účtu. Peněžní prostředky vázané na zvláštním účtu po dobu tvorby rezervy se po zrušení rezervy převedou na bankovní účet za pomoci účtu Peníze na cestě.

Účtování hospodářských operací

N – Opravy a udržování		DPH		CZ - Dodavatelé	
1.	380	1.	72,2	1.	452,2

CZ - Rezervy		N - Tvorba a zúčtování rezerv	
2.	400	2.	400

A Bankovní účet (samostatný účet pro tvorbu rezerv)

PS.	400	3.	400
KS	0		

A – Bankovní účet		A – Peníze na cestě	
4.	400	3.	400
KS	400	4.	400

Vliv operací na výsledek hospodaření:

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	2016	2017	2018	2019	2020
Opravy					-380
Změna stavu rezerv	-100	-100	-100	-100	400
* Provozní výsledek hospodaření	-100	-100	-100	-100	20

Tím, že tvorba rezervy zvyšuje náklady, snižuje tak výsledek hospodaření běžného účetního období ve prospěch budoucích období, kdy proběhne oprava majetku.

11.3 Příklady k procvičování

Příklad 11.3.1 – Založení veřejné obchodní společnosti

Do obchodního rejstříku byla zapsána veřejná obchodní společnost ABX, v.o.s. Společnost má dva společníky, pana A a pana B, každý z nich se podle společenské smlouvy zavázal k peněžnímu vkladu do základního kapitálu ve výši 120 000 Kč. Dvě třetiny vkladu jsou splatné při podpisu smlouvy složením na bankovní účet, jedna třetina do dvou měsíců po vzniku společnosti. Se založením společnosti byly spojeny výdaje ve výši 60 000 Kč, které společníci uhradí rovným dílem s tím, že se jedná o půjčku do společnosti, která bude uhrazena do 1 roku.

Sestavte zahajovací rozvahu společnosti. Rozhodněte o výdajích, které vznikly při založení společnosti.

Rozvaha ABX, v.o.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Časové rozlišení aktiv celkem			
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Řešení:

Rozvaha ABX, v.o.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Pohledávky za upsaný základní kapitál	80		
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	240
		Základní kapitál	240
Oběžná aktiva celkem	160	Cizí zdroje celkem	60
Bankovní účet	160	Závazky ke společníkům	60
Časové rozlišení aktiv celkem	60		
Náklady příštích období	60		
Aktiva celkem	300	Pasiva celkem	300

Příklad 11.3.2 – Založení komanditní společnosti

Do obchodního rejstříku byla zapsána komanditní společnost AYZ, k.s. Podle společenské smlouvy činí základní kapitál společnosti 200 000 Kč, na kterém se podílejí dva komanditisté stejným dílem a jsou povinni jej uhradit ke dni zápisu do obchodního rejstříku. Ve společnosti jsou rovněž dva komplementáři, každý z nich před zápisem společnosti do obchodního rejstříku vložil půjčku 250 000 Kč.

Sestavte zahajovací rozvahu společnosti AYZ, k.s.

Rozvaha AYZ, k.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Řešení:

Rozvaha AYZ, k.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	200
		Základní kapitál	200
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	250
Bankovní účet	450	Závazky ke společníkům	250
Aktiva celkem	450	Pasiva celkem	450

Příklad 11.3.3 – Založení společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným Výpočet, s.r.o. založili dva společníci, pan XA a pan YB. Společníci se dohodli na základním kapitálu 1 300 000 Kč, uhrazeném takto:

- Pan XA nepeněžitým vkladem - vložil do společnosti výpočetní techniku v hodnotě 900 000 Kč,
- Pan YB peněžitým vkladem v hodnotě 400 000 Kč, z toho polovinu před zápisem společnosti do obchodního rejstříku, polovinu do 6 měsíců od založení společnosti.

Sestavte zahajovací rozvahu společnosti Výpočet, s.r.o.

Rozvaha Výpočet, s.r.o. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Řešení:

Rozvaha Výpočet, s.r.o. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Pohledávky za upsaný základní kapitál	200		
Dlouhodobý majetek celkem	900	Vlastní kapitál celkem	1 300
Dlouhodobý hmotný majetek	900	Základní kapitál	1 300
Oběžná aktiva celkem	200	Cizí zdroje celkem	
Bankovní účet	200		
Aktiva celkem	1 300	Pasiva celkem	1 300

Příklad 11.3.4 – Založení akciové společnosti

Akciová společnost, NXX, a.s. byla zapsána do obchodního rejstříku. Zapsaný základní kapitál činil 8 700 000 Kč. Ke dni zápisu byly akcie uhrazeny peněžítým vkladem v hodnotě 6 500 000 Kč a movitým majetkem v hodnotě 2 000 000 Kč.

Sestavte zahajovací rozvahu.

Rozvaha NXX, a.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek celkem		Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem		Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

Řešení:

Rozvaha NXX, a.s. v tis. Kč			
Aktiva		Pasiva	
Pohledávky za upsaný vlastní kapitál	200		
Dlouhodobý majetek celkem	2 000	Vlastní kapitál celkem	8 700
Dlouhodobý hmotný majetek	2 000	Základní kapitál	8 700
Oběžná aktiva celkem	6 500	Cizí zdroje celkem	
Bankovní účet	6 500		
Aktiva celkem	8 700	Pasiva celkem	8 700

Příklad 11.3.5 – Účtování rezerv

Obchodní společnost CZO, s.r.o. měla počáteční stav rezervy na opravu dlouhodobého majetku na účtu Rezervy 40 000 Kč, počáteční stav peněžních prostředků na samostatném bankovním účtu 40 000 Kč. V běžném a následujícím účetním období se vyskytly tyto účetní případy:

	Název operace	tis. Kč
Běžné období		
1.	Tvorba rezervy na opravu dlouhodobého majetku	20
2.	Převod peněžních prostředků na samostatný účet	20
3.	Vyúčtování převodu	20
Následující období		
1.	Přijatá faktura za opravu dlouhodobého majetku	58
2.	Čerpání rezervy	60
3.	Převod peněz na běžný účet	60
4.	Vyúčtování převodu	60

Zaúčtujte operace a zobrazte jejich vliv na výsledek hospodaření v obou letech.

Běžné období:

Následující období:

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	Běžné období	Následující období
Opravy		
Změna stavu rezerv		
* Provozní výsledek hospodaření		

Řešení:

Běžné období:

CZ - Rezervy		
	PS	40
	1.	20
	KS	60

N - Tvorba a zúčtování rezerv		
1.	20	

A – Bankovní účet		
PS	XX	2.
		20

A – Peníze na cestě		
2.	20	3.
		30

A – Bankovní účet/R		
PS	40	
3.	20	
KS	60	

Následující období:

CZ - Rezervy		
2.	60	PS
		60
		KS
		0

N - Tvorba a zúčtování rezerv		
		2.
		60

N - Opravy		
1.	58	

CZ - Dodavatelé		
		1.
		58

A – Bankovní účet		
4.	60	

A – Peníze na cestě		
3.	60	4.
		60

A – Bankovní účet/R		
PS	60	3
		60

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	Běžné období	Následující období
Opravy		-58
Změna stavu rezerv	-20	60
* Provozní výsledek hospodaření	-20	2

Příklad 11.3.6 – Rozdělení výsledku hospodaření

Počáteční stav účtu Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení je 500. Na valné hromadě akciové společnosti bylo rozhodnuto o rozdělení zisku následujícím způsobem:

	Název operace	tis. Kč
1.	Příděl do rezervního fondu	100
2.	Příděl do sociálního fondu	80
3.	Přiznané dividendy	120
4.	Zbytek zisku zůstane nerozdělen	200

Zaúčtujte operace.

--	--	--

Řešení:

P – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení

1.	100	PS	500				
2.	80						
3.	120						
4.	200						
KS							

P – Rezervní fond

1.	100						

P – Sociální fond

2.	80						

P – Závazky k akcionářům

3.	120						

P – Nerozdělený zisk minulých let

4.	200						

11.4 Test

1. Vyberte položku, která obsahuje pouze vlastní zdroje financování:
 - a) Základní kapitál, kapitálové fondy, rezervy.
 - b) Základní kapitál, výsledek hospodaření, rezervní fond.
 - c) Základní kapitál, emitované dluhopisy, rezervy.
2. Vyberte položku, která obsahuje pouze cizí zdroje financování:
 - a) Úvěr, kapitálové fondy, rezervy.
 - b) Úvěr, výsledek hospodaření, rezervní fond.
 - c) Úvěr, emitované dluhopisy, rezervy.
3. Vyberte hospodářskou operaci, která má vliv na zvýšení nákladů:
 - a) Vklad základního kapitálu.
 - b) Tvorba rezervy na opravu dlouhodobého majetku.
 - c) Rušení rezervy na opravu dlouhodobého majetku.
4. Vklad základního kapitálu při založení firmy může být uhrazen:
 - a) Pouze penězi.
 - b) Pouze nemovitým majetkem.
 - c) Penězi, movitým i nemovitým majetkem.
5. Neuhrazená část základního kapitálu se v zahajovací rozvaze zobrazí jako:
 - a) Peníze na cestě.
 - b) Pohledávky za upsaný základní kapitál.
 - c) Tato možnost neexistuje, základní kapitál musí být před zahájením podnikání uhrazen v plné výši.
6. Výdaje, spojené se založením firmy se zobrazí v zahajovací rozvaze jako:
 - a) Časové rozlišení aktiv – náklady příštích období.
 - b) Časové rozlišení pasiv – výdaje příštích období.
 - c) Tyto výdaje se do zahajovací rozvahy nezahrnují.
7. Účetní jednotka tvoří rezervu na opravu dlouhodobého majetku. Vyberte tvrzení pravdivé:
 - a) Při tvorbě rezervy se zvyšuje hodnota dlouhodobého majetku.
 - b) Při tvorbě rezervy se zvyšují náklady a snižuje výsledek hospodaření.
 - c) Při tvorbě rezervy se snižují náklady a zvyšuje výsledek hospodaření.

Řešení:

1b, 2c, 3b, 4c, 5b, 6a, 7b.

12 ÚČETNÍ UZÁVĚRKA A ZÁVĚRKA

12.1 Opakování teorie

Účetní uzávěrka je **uzavření běžného účetního období** (roční uzávěrka = uzavření 12 po sobě jdoucích měsíců, obvykle se shoduje s kalendářním rokem) a zahrnuje následující práce:

- inventarizace majetku a závazků a zaúčtování jejich výsledků,
- tvorba opravných položek,
- tvorba rezerv,
- výpočet a zúčtování daní z příjmů,
- uzavření účetních knih,
- zajištění bilanční kontinuity.

Účetní závěrka se sestavuje na základě údajů převzatých z účetní závěrky a tvoří ji:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztráty,
- příloha k účetním výkazům (její součástí je výkaz o peněžních tocích a výkaz o změnách ve vlastním kapitálu),
- výroční zpráva.

12.2 Řešený příklad – Účetní uzávěrka

Účetní jednotka má na rozvahových a výsledkových účtech konečné stavy:

Účty	tis. Kč
Účty aktiv	1 320
Účty pasiv	900
Účty nákladů	80
Účty výnosů	500

Proveďte uzávěrkové operace.

Řešení:

V rámci účetní uzávěrky se konečné stavy aktivních a pasivních účtů převedou na konečný účet rozvahový, aktivní na stranu MD, pasivní na stranu D. Nákladové a výnosové účty se převedou na účet zisků a ztrát, nákladové na stran MD a výnosové na stranu D. Výsledek hospodaření se z účtu zisků a ztrát převede na Konečný účet rozvahový.

Aktivní účty	
KS	1 320

Pasivní účty	
KS	900

Nákladové účty	
KS	80

Výnosové účty	
KS	500

Účet zisků a ztrát			
Náklady	80	Výnosy	500
Zisk	420		
O	500	O	500

Konečný účet rozvahový			
Aktiva	1 320	Pasiva	900
		Zisk	420
O	1 320	O	1320

12.3 Příklady k procvičování

Příklad 12.3.1 – Účetní uzávěrka a závěrka

Uzavřete účty hlavní knihy a proveďte účetní uzávěrku u firmy, která má následující počáteční stavy a pohyby na účtech, na základě údajů z účetní uzávěrky sestavte výkazy účetní závěrky (údaje jsou vedeny v tis. Kč).

A - Dlouhodobý hmotný majetek	
PS	250
1.	80

A - Dlouhodobý nehmotný majetek	
PS	130

Oprávkový k DDM	
	PS 120
	9. 60

Oprávkový k DNM	
	PS 65
	10. 30

A - Zboží			
PS	20	6.	45
2.	60	7.	1

CZ - Dodavatelé			
3.	140	PS	95
		1.	80
		2.	60

A - Peníze na účtu			
PS	180	3.	140
4.	150	8.	50

A - Pohledávky			
PS	200	4.	150
5.	130		

VK - Základní kapitál	
	PS 450

N - Prodané zboží	
6.	45

CZ - Zaměstnanci			
8.	50	PS.	50

N - Manko	
7.	1

V - Tržby z prodeje zboží	
	5. 130

N - Odpisy	
9.	60
10.	30

Přiřaďte zaúčtovaným operacím název a druh dokladu.

Číslo operace	Doklad	Název operace
1.		
2.		

Číslo operace	Doklad	Název operace
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

Sestavte konečný účet rozvažný.

Konečný účet rozvažný

Sestavte účet zisků a ztrát.

Účet zisků a ztrát

Sestavte výkaz zisku a ztráty.

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
* Provozní výsledek hospodaření	

Sestavte konečnou rozvahu.

Konečná rozvaha v tis. Kč							
Aktiva	Běžné období			Minulé období	Pasiva	Běžné období	Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto				
Dlouhodobý majetek celkem					Vlastní kapitál celkem		
Oběžná aktiva celkem					Cizí zdroje celkem		
Aktiva celkem					Pasiva celkem		

Sestavte počáteční účet rozvažný pro zachování bilanční kontinuity v následujícím účetním období.

Počáteční účet rozvažný

--	--

Řešení:

A – Dlouhodobý hmotný majetek

PS	250		
1.	80		
O	80	O	0
KS	330		

A – Dlouhodobý nehmotný majetek

PS	130		
O	0	O	0
KS	130		

Oprávký k DHM

	PS	120	
	9.	60	
O	0	O	60
	KS	180	

Oprávký k DNM

	PS	65
	10.	30
O	O	30
	KS	95

A – Zboží

PS	20	6.	45
2.	60	7.	1
O	60	O	46
KS	34		

CZ - Dodavatelé

3.	140	PS	95
		1.	80
		2.	60
O	140	O	140
		KS	95

A – Peníze na účtu			
PS	180	3.	140
4.	150	8.	50
O	150	O	190
KS	140		

A - Pohledávky			
PS	200	4.	150
5.	130		
O	130	O	150
KS	180		

VK – Základní kapitál			
		PS	450
O	0	O	0
		KS	450

N – Prodané zboží			
6.	45		
O	45	O	0
KS	45		

CZ - Zaměstnanci			
8.	50	PS	50
O	50	O	0
		KS	0

N - Manka			
7.	1		
O	1	O	0
KS	1		

V – Tržby z prodeje zboží			
		5.	130
O	0	O	130
		KS	130

N - Odpisy			
9.	60		
10.	30		
O	90	O	0
KS	90		

Číslo operace	Doklad	Název operace
1.	FAP	Nákup dlouhodobého majetku
2.	FAP	Nákup zboží
3.	VBÚ	Úhrada dodavatelské faktury
4.	VBÚ	Inkaso pohledávky
5.	FAV	Prodej zboží
6.	VÝD	Vyskladnění prodaného zboží
7.	VÚD	Manko ve skladu zboží
8.	VBÚ	Výplata mezd zaměstnancům
9.	VÚD	Odpisy dlouhodobého hmotného majetku
10.	VÚD	Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku

Konečný účet rozvahový

Dlouhodobý hmotný majetek	330	Základní kapitál	450
Dlouhodobý nehmotný majetek	130	Oprávky k DHM	180
Zboží	34	Oprávky k DNM	95
Peníze na účtu	140	Dodavatelé	95
Pohledávky	180		
Výsledek hospodaření – ztráta	6		
Obrat MD	820	Obrat D	820

Účet zisků a ztrát

Náklady na prodané zboží	45	Tržby za prodej zboží	130
Odpisy dlouhodobého majetku	90	Ztráta	6
Manko	1		
Obrat MD	130	Obrat D	130

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč	
Tržby za prodej zboží	130
Náklady vynaložené na prodané zboží	-45
Odpisy dlouhodobého majetku	-90
Manko	-1
* Provozní výsledek hospodaření	-6

Konečná rozvaha v tis. Kč.							
Aktiva	Běžné období			Minulé období	Pasiva	Běžné období	Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto				
Dlouhodobý majetek celkem	460	275	185	195	Vlastní kapitál celkem	444	450
Dlouhodobý hmotný majetek	330	180	150	130	Základní kapitál	450	450
Dlouhodobý nehmotný majetek	130	95	35	65	Výsledek hospodaření	-6	
Oběžná aktiva celkem	354		354	400	Cizí zdroje celkem	95	145
Zboží	34		34	20	Dodavatelé	95	95
Bankovní účet	140		140	180	Zaměstnanci		50
Pohledávky	180		180	200			
Aktiva celkem	814	275	539	595	Pasiva celkem	539	595

Počáteční účet rozvažný

Základní kapitál	450	Dlouhodobý hmotný majetek	330
Oprávký k DHM	180	Dlouhodobý nehmotný majetek	130
Oprávký k DNM	95	Zboží	34
Dodavatelé	95	Bankovní účet	140
		Odběratelé	180
		Výsledek hospodaření - ztráta	6
Obrat MD	820	Obrat D	820

Příklad 12.3.2 – Účetní uzávěrka a závěrka

Účetní jednotka má ke dni účetní uzávěrky (před provedením uzávěrkových operací) následující konečné stavy účtů:

Název účtu	tis. Kč	Název účtu	tis. Kč
A – Samostatné movité věci	100	P – Závazky k dodavatelům	120
P – Oprávky k samostatným movitým věcem	30	P – Základní kapitál	200
A – Cenné papíry se splatností delší než jeden rok	50	Nákladové účty celkem	120
A - Zboží	50	Výnosové účty celkem	400
A – Bankovní účet	330		
A – Pohledávky za odběrateli	100		

V rámci účetní uzávěrky byly zaúčtovány tyto operace:

Číslo	Doklad	Operace	Kč
1.	VÚD	Trvalé snížení hodnoty zásob zboží o 10 %
2.	VÚD	Tvorba rezervy na garanční opravy	20 000
3.	VÚD	Zúčtování splatné daně (19%)
4.	VÚD	Disponibilní zisk

Dopočítejte položky, zaúčtujte uzávěrkové operace, sestavte konečný účet rozvahový, účet zisk a ztrát, rozvahu a výkaz zisků a ztrát.

Účet zisků a ztrát

--	--

Konečný účet rozvažný

--	--

Rozvaha v tis. Kč					
Aktiva	Běžné období			Pasiva	Běžné období
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem				Vlastní kapitál celkem	
Oběžná aktiva celkem				Cizí zdroje celkem	
Aktiva celkem				Pasiva celkem	

Řešení:

Číslo	Doklad	Operace	Kč
1.	VÚD	Trvalé snížení hodnoty zásob zboží o 10 %	5 000
2.	VÚD	Tvorba rezervy na garanční opravy	20 000
3.	VÚD	Zúčtování splatné daně	48 450
4.	VÚD	Disponibilní zisk	206 550

Výpočet splatné daně (pro zjednodušení uvažujeme, že všechny náklady a výnosy jsou daňově uznatelné):

Výnosy celkem	400 000
Náklady celkem (120+5+20)	145 000
Výsledek hospodaření	255 000
Daň (19%)	48 450
Disponibilní zisk	206 550

A - Zboží		N – Manka a škody		N – Tvorba a zúčtování rezerv	
PS 50000	1. 5000	1. 5000		2. 20000	
P - Rezervy		N – Splatná daň		P – Daň z příjmů	
	2. 20000	3. 48450			3. 48450

Účet zisků a ztrát

Náklady	120 000	Výnosy	400 000
Manka a škody	5 000		
Tvorba rezervy	20 000		
Splatná daň	48 450		
Disponibilní zisk	206 550		
Obrat MD	400 000	Obrat D	400 000

Konečný účet rozvažný

Samostatné movité věci	100 000	Oprávký k SMV	30 000
Cenné papíry	50 000	Základní kapitál	200 000
Zboží	45 000	Závazky k dodavatelům	120 000
Bankovní účet	330 000	Rezervy	20 000
Pohledávky	100 000	Daň z příjmu	48 450
		Disponibilní zisk	206 550
Obrat	625 000	Obrat	625 000

Rozvaha v tis. Kč					
Aktiva	Běžné období			Pasiva	Běžné období
	Brutto	Korekce	Netto		
Dlouhodobý majetek celkem	150	30	120	Vlastní kapitál celkem	407
Samostatné movité věci	100	30	70	Základní kapitál	200
Cenné papíry	50		50	Výsledek hospodaření	207
Oběžná aktiva celkem	475		475	Cizí zdroje celkem	188
Zboží	45		45	Závazky k dodavatelům	120
Pohledávky	100		100	Rezervy	20
Bankovní účet	330		330	Daň z příjmu	48
Aktiva celkem	625	30	595	Pasiva celkem	595

12.4 Test

1. Vyberte položku, která obsahuje pouze činnosti, které patří do účetní uzávěrky:
 - a) Tvorba rezerv, výpočet a zúčtování daně z příjmu, sestavení výkazu zisku a ztráty.
 - b) Tvorba rezerv, výpočet a zúčtování daně z příjmu, sestavení účtu zisků a ztrát.
 - c) Tvorba rezerv, výpočet a zúčtování daně z příjmu, sestavení rozvahy.
2. Vyberte položku, která obsahuje pouze činnosti, které patří do účetní závěrky:
 - a) Výpočet a zúčtování daně z příjmu, sestavení výkazu zisku a ztráty, sestavení rozvahy.
 - b) Tvorba rezerv, výpočet a zúčtování daně z příjmu, sestavení účtu zisků a ztrát.
 - c) Sestavení rozvahy, sestavení výkazu zisku a ztráty, tvorba výroční zprávy.
3. Konečné stavy aktivních účtů převádíme v rámci účetní uzávěrky:
 - a) Na stranu MD konečného účtu rozvažného.
 - b) Na stranu D konečného účtu rozvažného.
 - c) Do rozvahy na stranu aktiv.
 - d) Do rozvahy na stranu pasiv.
4. Konečné stavy pasivních účtů převádíme v rámci účetní uzávěrky:
 - a) Na stranu MD konečného účtu rozvažného.
 - b) Na stranu D konečného účtu rozvažného.
 - c) Do rozvahy na stranu aktiv.
 - d) Do rozvahy na stranu pasiv.
5. Konečné stavy nákladových účtů převádíme v rámci účetní uzávěrky:
 - a) Na stranu MD účtu zisků a ztrát.
 - b) Na stranu D účtu zisků a ztrát.
 - c) Do rozvahy na stranu pasiv.
 - d) Do výkazu zisku a ztráty.
6. Konečné stavy výnosových účtů převádíme v rámci účetní uzávěrky:
 - a) Na stranu MD účtu zisků a ztrát.
 - b) Na stranu D účtu zisků a ztrát.
 - c) Do rozvahy na stranu pasiv.
 - d) Do výkazu zisku a ztráty.
7. Zaúčtování operace „Tvorba opravné položky k zásobám“ vyjadřuje:
 - a) Trvalé snížení hodnoty zásob.
 - b) Dočasné snížení hodnoty zásob.
 - c) Vznik manka ve skladu zásob.
 - d) Oprava chyby při zaúčtování zásob.
8. Výsledek hospodaření – ztráta se v Konečném účtu rozvažném zobrazí na straně:
 - a) MD.
 - b) D.
 - c) Aktiva.
 - d) Pasiva.
9. Výsledek hospodaření – ztráta se v rozvaze zobrazí na straně:
 - a) MD.
 - b) D.

- c) Aktiva.
- d) Pasiva.

10. Účet „Oprávky“ se v Konečném účtu rozvažném zobrazí na straně:

- a) MD.
- b) D.
- c) Aktiva.
- d) Pasiva.

11. Účet „Oprávky“ se v rozvaze zobrazí na straně:

- a) MD.
- b) D.
- c) Aktiva.
- d) Pasiva.

Řešení:

1b, 2c, 3a, 4b, 5a, 6b, 7b, 8a, 9d, 10b, 11c.

PŘÍLOHA 1 - SMĚRNÁ ÚČTOVÁ OSNOVA

<p><u>Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek</u> 01 - Dlouhodobý nehmotný majetek 02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný 03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodepisovaný 04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek 05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek 06 – Dlouhodobý finanční majetek 07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku 08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku 09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku</p> <p><u>Účtová třída 1 – Zásoby</u> 11 - Materiál 12 - Zásoby vlastní činnosti 13 - Zboží 15 – Poskytnuté zálohy na zásoby 19 - Opravné položky k zásobám</p> <p><u>Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky</u> 21 – Peněžní prostředky v pokladně 22 – Peněžní prostředky na účtech 23 - Krátkodobé úvěry 24 - Krátkodobé finanční výpomoci 25 - Krátkodobý finanční majetek 26 - Převody mezi finančními účty 29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku</p>	<p><u>Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy</u> 31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé) 32 – Závazky (krátkodobé) 33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi 34 - Zúčtování daní a dotací 35 - Pohledávky za společníky 36 - Závazky ke společníkům 37 - Jiné pohledávky a závazky 38 - Přechodné účty aktiv a pasiv 39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování</p> <p><u>Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky</u> 41 - Základní kapitál a kapitálové fondy 42 – Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření 43 - Výsledek hospodaření 45 - Rezervy 46 – Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím 47 - Dlouhodobé závazky 48 - Odložený daňový závazek a pohledávka 49 - Individuální podnikatel</p> <p><u>Účtová třída 5 – Náklady</u> 50 - Spotřebované nákupy 51 - Služby 52 - Osobní náklady 53 - Daně a poplatky 54 - Jiné provozní náklady 55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti 56 - Finanční náklady 57 - Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti 58 – Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace 59 - Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů</p>	<p><u>Účtová třída 6 – Výnosy</u> 60 - Tržby za vlastní výkony a zboží 64 - Jiné provozní výnosy 66 - Finanční výnosy 69 - Převodové účty</p> <p><u>Účtová třída 7 – Závěrkové a podrozvahové účty</u> 70 - Účty rozvažné 71 - Účet zisků a ztrát 75 – 79 Podrozvahové účty</p> <p><u>Účtové třídy 8 a 9 – Vnitropodnikové účetnictví</u></p>
---	---	---

Zdroj: Vyhláška 500/2002 Sb. v aktuálním znění

PŘÍLOHA 2 – VZOROVÝ ÚČTOVÝ ROZVRH

0 – Dlouhodobý majetek

01 - Dlouhodobý nehmotný majetek

- 012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
- 013 - Software
- 014 - Ostatní ocenitelná práva
- 015 - Goodwill
- 019 - Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek

02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný

- 021 - Stavby
- 022 - Hmotné movité věci a jejich soubory
- 025 - Pěstitelské celky trvalých porostů
- 026 - Dospělá zvířata a jejich skupiny
- 029 - Jiný dlouhodobý hmotný majetek

03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodepisovaný

- 031 - Pozemky
- 032 - Umělecká díla a sbírky

04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek

- 041 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek
- 042 - Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
- 043 - Pořízení dlouhodobého finančního majetku

05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

- 051 - Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý nehmotný majetek
- 052 - Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý hmotný majetek
- 053 - Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý finanční majetek

06 – Dlouhodobý finanční majetek

- 061 - Podíly – ovládaná nebo ovládající osoba
- 062 - Podíly - podstatný vliv
- 063 - Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly
- 065 - Dluhové cenné papíry držené do splatnosti
- 066 - Zápůjčky a úvěry – ovládaná nebo ovládající osoba
- 067 - Zápůjčky a úvěry – podstatný vliv
- 068 - Zápůjčky a úvěry - ostatní
- 069 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek

07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

- 072 - Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje
- 073 - Oprávky k softwaru
- 074 - Oprávky k ostatním ocenitelným právům
- 075 - Oprávky ke goodwillu
- 079 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

- 081 - Oprávky ke stavbám
- 082 - Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům
- 085 - Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů
- 086 - Oprávky k dospělým zvířatům a jejich skupinám
- 089 - Oprávky k jinému dlouhodobému hmotnému majetku

09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku

- 091 - Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 092 - Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku
- 093 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku
- 094 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku
- 095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám a závdavkům na dlouhodobý majetek
- 096 - Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku
- 097 - Oceňovací rozdíl k nabytému majetku
- 098 - Oprávky k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku

1 – Zásoby

11 - Materiál

- 111 - Pořízení materiálu
- 112 - Materiál na skladě
- 119 - Materiál na cestě

12 - Zásoby vlastní činnosti

- 121 - Nedokončená výroba
- 122 - Polotovary
- 123 - Výrobky
- 124 - Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny

13 - Zboží

- 131 - Pořízení zboží
- 132 - Zboží na skladě a v prodejnách
- 139 - Zboží na cestě

15 – Poskytnuté zálohy na zásoby

- 151 - Poskytnuté zálohy a závdavky na materiál
- 152 - Poskytnuté zálohy a závdavky na zvířata
- 153 - Poskytnuté zálohy a závdavky na zboží

19 - Opravné položky k zásobám

- 191 - Opravná položka k materiálu
- 192 - Opravná položka k nedokončené výrobě
- 193 - Opravná položka k polotovarům vlastní výroby
- 194 - Opravná položka k výrobkům
- 195 - Opravná položka k mladým a ostatním zvířatům a jejich skupinám
- 196 - Opravná položka ke zboží
- 197 - Opravná položka k zálohám a závdavkům na materiál
- 198 - Opravná položka k zálohám a závdavkům na zboží
- 199 - Opravná položka k zálohám a závdavkům na zvířata

2 – Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky

21 – Peněžní prostředky v pokladně

- 211 - Pokladna
- 213 - Ceniny

22 – Peněžní prostředky na účtech

- 221 - Peněžní prostředky na účtech

23 - Krátkodobé úvěry

- 231 - Krátkodobé dluhy k úvěrovým institucím
- 232 - Eskontní úvěry

24 - Krátkodobé finanční výpomoci

- 241 - Emitované krátkodobé dluhopisy
- 249 - Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

25 - Krátkodobý finanční majetek

- 251 - Majetkové cenné papíry k obchodování
- 252 - Vlastní podíly
- 253 - Dluhové cenné papíry k obchodování
- 254 - Podíly – ovládaná nebo ovládající osoba
- 255 - Vlastní dluhopisy
- 256 - Dluhové cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do splatnosti
- 257 - Ostatní cenné papíry
- 258 - Směnky k inkasu
- 259 - Pořízení krátkodobého finančního majetku

26 - Převody mezi finančními účty

- 261 - Peníze na cestě

29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

- 291 - Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku

3 – Zúčtovací vztahy

31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)

- 311 - Pohledávky z obchodních vztahů (Odběratelé)
- 313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry
- 314 - Poskytnuté provozní zálohy a závdavky (dlouhodobé i krátkodobé)
- 315 - Ostatní pohledávky

32 – Závazky (krátkodobé)

- 321 - Dluhy z obchodních vztahů (Dodavatelé)
- 322 - Směnky k úhradě (krátkodobé)
- 324 - Přijaté provozní zálohy a závdavky
- 325 - Ostatní dluhy

33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

- 331 - Zaměstnanci
- 333 - Ostatní dluhy vůči zaměstnancům
- 335 - Pohledávky za zaměstnanci
- 336 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 - Zúčtování daní a dotací

- 341 - Daň z příjmů
- 342 - Ostatní přímé daně
- 343 - Daň z přidané hodnoty
- 345 - Ostatní daně a poplatky

- 346 - Dotace ze státního rozpočtu
- 347 - Ostatní dotace
- 35 - Pohledávky za společníky**
 - 351 - Pohledávky - ovládaná nebo ovládající osoba
 - 352 - Pohledávky - podstatný vliv
 - 353 - Pohledávky za upsaný základní kapitál
 - 354 - Pohledávky za společníky při úhradě ztráty obchodní korporace
 - 355 - Ostatní pohledávky za společníky obchodní korporace
 - 358 - Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti
- 36 - Závazky ke společníkům**
 - 361 - Dluhy - ovládaná nebo ovládající osoba
 - 362 - Dluhy - podstatný vliv
 - 364 - Dluhy ke společníkům obchodní korporace při rozdělování zisku
 - 365 - Ostatní dluhy ke společníkům obchodní korporace
 - 366 - Dluhy ke společníkům obchodní korporace ze závislé činnosti
 - 367 - Dluhy z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
 - 368 - Dluhy ke společníkům sdruženým ve společnosti
- 37 - Jiné pohledávky a závazky**
 - 371 - Pohledávky z prodeje obchodního závodu
 - 372 - Dluhy z koupě obchodního závodu
 - 373 - Pohledávky a dluhy z pevných termínovaných operací
 - 374 - Pohledávky z pachtu obchodního závodu
 - 375 - Pohledávky z emitovaných dluhopisů
 - 376 - Nakoupené opce
 - 377 - Prodané opce
 - 378 - Jiné pohledávky
 - 379 - Jiné dluhy
- 38 - Přejícné účty aktiv a pasiv**
 - 381 - Náklady příštích období
 - 382 - Komplexní náklady příštích období
 - 383 - Výdaje příštích období
 - 384 - Výnosy příštích období
 - 385 - Příjmy příštích období
 - 388 - Dohadné účty aktivní
 - 389 - Dohadné účty pasivní
- 39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování**
 - 391 - Opravná položka k pohledávkám
 - 395 - Vnitřní zúčtování
 - 398 - Spojovací účet při společnosti
- 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky**
- 41 - Základní kapitál a kapitálové fondy**
 - 411 - Základní kapitál
 - 412 - Ážio
 - 413 - Ostatní kapitálové fondy
 - 414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a dluhů
 - 416 - Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací
 - 417 - Rozdíly z přeměn obchodních korporací
 - 418 - Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací
 - 419 - Změny základního kapitálu
 - 42 – Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření
 - 421 - Rezervní fond
 - 423 - Statutární fondy
 - 426 - Jiný výsledek hospodaření minulých let
 - 427 - Ostatní fondy
 - 428 - Nerozdělený zisk minulých let
 - 429 - Neuhrazená ztráta minulých let
- 43 - Výsledek hospodaření**
 - 431 - Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
 - 436 - Zálogy na podíly na zisku
- 45 - Rezervy**
 - 451 - Rezervy podle zvláštních právních předpisů
 - 453 - Rezerva na daň z příjmu
 - 459 - Ostatní rezervy
- 46 – Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím**
 - 461 – Dlouhodobé dluhy k úvěrovým institucím
- 47 - Dlouhodobé závazky**

- 471 - Dlouhodobé dluhy – ovládaná nebo ovládající osoba
- 472 - Dlouhodobé dluhy - podstatný vliv
- 473 - Emitované dluhopisy
- 474 - Dluhy z pachtu obchodního závazku
- 475 - Dlouhodobé přijaté zálohy a závdavky
- 478 - Dlouhodobé směnky k úhradě
- 479 - Jiné dlouhodobé dluhy

48 - Odložený daňový závazek a pohledávka

- 481 - Odložený daňový dluh a pohledávka

49 - Individuální podnikatel

- 491 - Účet individuálního podnikatele

5 - Náklady

50 - Spotřebované nákupy

- 501 - Spotřeba materiálu
- 502 - Spotřeba energie
- 503 - Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
- 504 - Prodané zboží

51 - Služby

- 511 - Opravy a udržování
- 512 - Cestovné
- 513 - Náklady na reprezentaci
- 518 - Ostatní služby

52 - Osobní náklady

- 521 - Mzdové náklady
- 522 - Příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti
- 523 - Odměny členům orgánů obchodních korporací
- 524 - Zákonné sociální a zdravotní pojištění
- 525 - Ostatní sociální pojištění
- 526 - Sociální a zdravotní náklady individuálního podnikatele
- 527 - Zákonné sociální náklady
- 528 - Ostatní sociální náklady

53 - Daně a poplatky

- 531 - Daň silniční
- 532 - Daň z nemovitých věcí
- 538 - Ostatní daně a poplatky

54 - Jiné provozní náklady

- 541 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 542 - Prodaný materiál
- 543 - Dary
- 544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 545 - Ostatní pokuty a penále
- 546 - Odpis pohledávky
- 547 - Mimořádné provozní náklady
- 548 - Ostatní provozní náklady
- 549 - Manka a škody z provozní činnosti

55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti

- 551 - Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 552 - Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů
- 554 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv
- 555 - Tvorba a zúčtování komplexních nákladů příštích období
- 557 - Zúčtování oprávek k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku
- 558 - Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti
- 559 - Tvorba a zúčtování ostatních opravných položek v provozní činnosti

56 - Finanční náklady

- 561 - Prodané cenné papíry a podíly
- 562 - Úroky
- 563 - Kurzové ztráty
- 564 - Náklady z přecenění cenných papírů
- 565 - Mimořádné finanční náklady
- 566 - Náklady z finančního majetku
- 567 - Náklady z derivátových operací
- 568 - Ostatní finanční náklady
- 569 - Manka a škody na finančním majetku

57 - Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti

- 574 - Tvorba a zúčtování finančních rezerv
- 579 - Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti

58 – Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace

- 581 - Změna stavu nedokončené výroby
- 582 - Změna stavu polotovaru vlastní výroby
- 583 - Změna stavu výrobků
- 584 - Změna stavu zvířat
- 585 - Aktivace materiálu a zboží
- 586 - Aktivace vnitropodnikových služeb
- 587 - Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku
- 588 - Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

59 - Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

- 591 - Daň z příjmů - splatná
- 592 - Daň z příjmů - odložená
- 595 - Dodatečné odvody daně z příjmů
- 596 - Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům obchodní korporace
- 597 - Převod provozních nákladů
- 598 - Převod finančních nákladů
- 599 - Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů

6 – Výnosy**60 - Tržby za vlastní výkony a zboží**

- 601 - Tržby za vlastní výrobky
- 602 - Tržby z prodeje služeb
- 604 - Tržby za zboží

64 - Jiné provozní výnosy

- 641 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 642 - Tržby z prodeje materiálu
- 644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 646 - Výnosy z odepsaných pohledávek
- 648 - Ostatní provozní výnosy
- 649 - Mimořádné provozní výnosy

66 - Finanční výnosy

- 661 - Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
- 662 - Úroky
- 663 - Kurzové zisky
- 664 - Výnosy z přecenění cenných papírů
- 665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
- 666 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku
- 667 - Výnosy z derivátových operací
- 668 - Ostatní finanční výnosy
- 669 - Mimořádné finanční výnosy

69 - Převodové účty

- 697 - Převod provozních výnosů
- 698 - Převod finančních výnosů

7 – Závěrkové a podrozvahové účty**70 - Účty rozvahné**

- 701 - Počáteční účet rozvahný
- 702 - Konečný účet rozvahný

71 - Účet zisků a ztrát

- 710 - Účet zisků a ztrát

Podrozvahové účty**75 - Majetek**

- 751 - Majetek na leasing
- 754 - Majetek přijatý do úschovy, komise, zápůjčky atd.
- 755 - Zásoby přijaté ke zpracování
- 758 - Najaté věci

76 – Pohledávky

- 761 - Odepsané pohledávky

77 – Závazky

- 771 - Závazky z leasingu

78 – Finanční nástroje**79 – Evidenční účty****8 a 9 – Vnitropodnikové účetnictví**

PŘÍLOHA 3 - USPOŘÁDÁNÍ A OZNAČOVÁNÍ POLOŽEK ROZVAHY

Rozvaha ve zkráceném rozsahu⁴ – formát platný od 1.1.2016 (výkazy se sestavují v tis. Kč)

		Brutto	Korekce	Netto
AKTIVA CELKEM				
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál			
B.	Dlouhodobý majetek			
	B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek			
	B.II. Dlouhodobý hmotný majetek			
	B.III. Dlouhodobý finanční majetek			
C.	Oběžná aktiva			
	C.I. Zásoby			
	C.II. Pohledávky			
	C.II.1. Dlouhodobé pohledávky			
	C.II.2. Krátkodobé pohledávky			
	C.III. Krátkodobý finanční majetek			
	C.IV. Peněžní prostředky			
D.	Časové rozlišení			
PASIVA CELKEM				
A.	Vlastní kapitál			
	A.I. Základní kapitál			
	A.II. Ážio a kapitálové fondy			
	A.III. Fondy ze zisku			
	A.IV. Výsledek hospodaření minulých let			
	A.V. Výsledek hospodaření běžného účetního období /+ - /			
	A.VI. Rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku			
B + C	Cizí zdroje			
B.	Rezervy			
C.	Závazky			
	C.I. Dlouhodobé závazky			
	C.II. Krátkodobé závazky			
D.	Časové rozlišení			

⁴ Rozvaha v plném rozsahu je v příloze 1 vyhlášky 500/2002 Sb. ve znění platném od 1.1.2016

PŘÍLOHA 4 - USPOŘÁDÁNÍ A OZNAČOVÁNÍ POLOŽEK VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY - DRUHOVÉ ČLENĚNÍ

Výkaz zisku a ztráty, sestavený v druhovém členění, ve zkráceném rozsahu⁵, formát platný od 1.1.2016, (sestavuje se v tis. Kč).

	Položka	Částka
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	
II.	Tržby z prodeje zboží	
A.	<i>Výkonová spotřeba</i>	
B.	<i>Změna stavu zásob vlastní činnosti</i>	
C.	<i>Aktivace</i>	
D.	<i>Osobní náklady</i>	
E.	<i>Úprava hodnot v provozní oblasti</i>	
III.	Ostatní provozní výnosy	
F.	<i>Ostatní provozní náklady</i>	
*	Provozní výsledek hospodaření	
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly	
G.	<i>Náklady vynaložené na prodané podíly</i>	
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	
H.	<i>Náklady související s ostatním finančním majetkem</i>	
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy	
I.	<i>Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti</i>	
J.	<i>Nákladové úroky a podobné náklady</i>	
VII.	Ostatní finanční výnosy	
K.	<i>Ostatní finanční náklady</i>	
*	Finanční výsledek hospodaření	
**	Výsledek hospodaření před zdaněním	
L.	<i>Daň z příjmu</i>	
**	Výsledek hospodaření po zdanění	
M.	<i>Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům</i>	
***	Výsledek hospodaření za účetní období	
*	Čistý obrat za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII.	

⁵ Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu je v příloze 2 vyhlášky 500/2002 Sb. ve znění platném od 1.1.2016

SEZNAM LITERATURY

- [1] HÝBLOVÁ, E. *Řešené příklady z finančního účetnictví*. 1. vydání. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. Brno 2006. ISBN 80-210-4081-5
- [2] KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. XV aktualizované vydání. Polygon Praha 2005. ISBN 80-7273-118-1
- [3] SEDLÁČEK, J. a kol. *Základy finančního účetnictví*. 1. vydání. Econpress, s.r.o. 2005. ISBN 80-86119-95-5
- [4] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- [5] Vyhláška 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů pro účetní jednotky, které jsou podnikateli vedoucími účetnictví
- [6] České účetní standardy pro podnikatele